

**KEMIRA
VUOSIKERTOMUS
1995**

SISÄLTÖ

	Sivu
Pääjohtajan katsaus	4
Tilinpäätös 1995	
Hallituksen toimintakertomus	5
Osakkeet ja osakkeenomistajat	10
Tunnusluvut	12
Konsernitilinpäätös	15
Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet	19
Konsernin liitetiedot	21
Emoyhtiön tilinpäätös ja liitetiedot	30
Hallituksen ehdotus voittovarojen käytöstä	34
Tilintarkastuskertomus	34
Hallintoneuvoston lausunto	35
Kemira Chemicals	36
Kemira Pigments	38
Kemira Agro	40
Tikkurila	43
Muut	46
Ympäristöraportti	49
Konserniyhtiöt	56
Hallinto	58
Osoitteita	60

Kemira Oy:n varsinainen yhtiökokous pidetään keskiviikkona 10.4.1996 klo 14.00 Helsingin Messukeskuksessa (kongressisiiven sali C1). Osallistumisoikeus on osakkeenomistajilla, jotka viimeistään 29.3.1996 on merkitty osakkeenomistajiksi Suomen Osakekeskusrekisteri Osuuskunnan pitämään yhtiön osakasluetteloon. Saadaksesen osallistua yhtiökokoukseen osakkeenomistajan on ilmoittauduttava yhtiölle viimeistään tiistaina 9.4.1996 klo 16.00 kirjeitse osoitteella Kemira Oy, Hallituksen sihteeri, PL 330, 00101 Helsinki, faksilla (90) 132 1375 (Kemira Oy, Hallituksen sihteeri) tai puhelimella (90) 132 1703 (Arja Korhonen) toimistoaikana arkisin klo 8.00–16.00.

Kemira julkaisee tietoja tilikaudelta 1996 suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi seuraavasti:

Osavuositarkastus 4 kk	11.6.1996
Osavuositarkastus 8 kk	10.10.1996
Tilinpäätöstiedote	helmikuu 1997
Vuosikertomus	maaliskuu 1997

Näitä voi tilata Kemiran konserniviestinnästä, puh. (90) 13 211, faksi (90) 132 1627.

Toimialat

Kemira on kansainvälinen kemian konserni, jonka päätoimialat ovat erilaiset kemikaalit, titaanidioksidipigmentit, kasvinravinteet ja maalit.

Toimintaperiaatteet

Kemira toimittaa asiakkailleen yksilöllisesti räätälöityjä ja laadukkaita tuotteita ja palveluja. Kemira noudattaa toiminnassaan hyviä liiketapoja ja ympäristöä kunnioittavia periaatteita.

Tavoitteet

Kemiran toiminnan tavoitteena on tyytyväiset asiakkaat ja hyvä kannattavuus kaikilla yhtiön toimialoilla. Kemira haluaa olla päätoimialoillaan kansainvälisesti merkittävä. Tähän se pääsee motivoituneen, monitaitoisen henkilöstön ja korkeatasoisen teknologian avulla sekä kestävään kehitykseen tähtävin innovatiivisin ratkaisuin.

Strategia

Vahvuksiensa avulla Kemira kasvattaa sijoitusarvoaan.

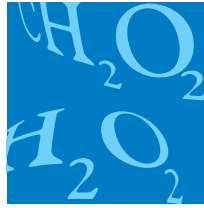
Vahvuudet

- keskittyminen neljälle pääliiketoimialalle
- vahva osaaminen markkinoilla
- teknologia- ja laatujohtajuus
- ympäristöstävälliset tuotteet

Sijoitusarvon kasvattaminen

- päätoimialojen hallitulla kasvulla, tällä hetkellä erityisesti painottaen Chemicalsia ja Pigmentsiä
- tehokkuutta jatkuvasti parantamalla
- ylläpitämällä positiivista kassavirtaa
- vahvistamalla tasetta
- kasvattamalla osakekohtaista tulosta

Tulostavoitteet

KEMIRA CHEMICALS

Kemira Chemicals on huomattava sellu- ja paperiteollisuuden kemikaalien ja muiden teollisuuskemikaalien valmistaja. Se on myös Euroopan johtava vedenpuhdistuskemikaalien valmistaja. Sillä on tuotantoa 15 maassa. Liikevaihto 1995 oli 2 496 Mmk ja liikevoitto 379 Mmk, joka on 26 % konsernin pääliiketoimintalueiden liikevoitosta. Henkilöstön määrä oli 2 251.

KEMIRA PIGMENTS

Kemira Pigments on kolmanneksi suurin titaanidioksidipigmenttien valmistaja päämarkkina-alueillaan Euroopassa ja Yhdysvalloissa. Sen tehtaat sijaitsevat Suomessa, Hollannissa ja Yhdysvalloissa. Tuotteiden pääkäyttäjät ovat maali-, paperi- ja muoviteollisuus. Liikevaihto 1995 oli 2 161 Mmk ja liikevoitto 255 Mmk, joka on 18 % konsernin pääliiketoimintalueiden liikevoitosta. Henkilöstön määrä oli 1 971.

KEMIRA AGRO

Kemira Agro on Euroopan toiseksi suurin kasvinravinteiden valmistaja. Tuotantoa on kahdeksassa maassa. Päätuotteita ovat pelto- ja puutarharavinteet, maatalouskemikaalit sekä tekniset tuotteet. Liikevaihto 1995 oli 5 742 Mmk ja liikevoitto 655 Mmk, joka on 46 % konsernin pääliiketoimintalueiden liikevoitosta. Henkilöstön määrä oli 3 476.

TIKKURILA

Tikkurila on Euroopan merkittäviä maalinvalmistajia. Sen päätuotteita ovat kauppa- ja rakennusmaalit sekä puu- ja metalliteollisuuden maalit. Yhtiöllä on tuotantoa kahdeksassa maassa. Sävytysjärjestelmät ja -pastat ovat voimakkaasti kasvava alue, jolla Tikkurila on teknologisesti maailman kärjessä. Vuoden 1995 liikevaihto oli 1 352 Mmk ja liikevoitto 144 Mmk, 10 % konsernin pääliiketoimintalueiden liikevoitosta. Henkilöstön määrä oli 1 585.

MUUT

Kemira Fibres on Euroopan kolmanneksi suurin viskoosikuitujen tuottaja, Vihtavuori valmistaa louhinta- ja ampu-matarvikkeita, Kemira Metalkat pakokaasukatalyysaattoreita ja Kemira Safety hengityksensuojaimia. Yhtiöiden tuotantolaitokset ovat Suomessa. Kemira Oy on konsernin emoyhtiö. Näiden yhtiöiden yhteenlaskettu liikevaihto 1995 oli 1 194 Mmk, 10 % konsernin liikevaihdosta. Henkilöstöä oli yhteensä 1 617 henkeä.

	Tavoite *	1995	1994	1993
Sijoitetun pääoman tuotto, %	15	13,3	9,1	7,9
Oman pääoman tuotto, %	16	13,9	9,6	17,0 **
Liikevoitto, % liikevaihdosta	10	10,8	8,4	6,6
Tulos ennen veroja, % liikevaihdosta	5	5,8	2,8	-0,8
Omavaraisuus, %	40	30	26	14
Velkaantuneisuus, %	100	126	170	386
Kassavirta investointien jälkeen, Mmk	>500	1 016	787	526

* Keskipitkän aikavälin tavoite

** Verokirjauksen vaikutus vuoden 1993 oman pääoman tuottoosenttiin on 11 prosenttiyksikköä

PÄÄJOHTAJAN KATSAUS

Vuosi 1995 oli kemianteollisuudessa 1990-luvun toistaiseksi paras. Edellisenä vuotena alkanut kasvu jatkui, hintataso vahvistui ja useimpien yhtiöiden kustannusrakenne oli lamavuosien saneeraustoimenpiteiden jälkeen kunnossa.

Kemiran sekä liikevoitto että nettotulos olivat kaikkien aikojen parhaat. Suhteessa liikevaihtoon liikevoitto ylsi vuoden 1980 jälkeisen ajan toiseksi parhaaseen tasoon. Edellinen huippu saavutettiin vuonna 1988 titaanidioksidin nousuhdanteen ansiosta.

Kemira Chemicals paransi tulostaan edelliseen vuoteen nähden. Loppuvuoden kuluessa Pulp & Paper -yksikön kasvuvauhti hiljeni paperiteollisuuden kysynnän taittumisen takia. Vuoden aikana päätettiin vetyperoksiditehtaan rakentamisesta Ruotsiin ja peretikkahapotehtaan rakentamisesta Suomeen. Molemmat päätökset ovat esimerkkejä Kemira Chemicalsin sitoutumisesta kloorittomassa sellunvalkaisussa käytettävien kemikaalien tuottamiseen.

Titaanidioksidimarkkinoiden vahvistuminen jatkui suurimman osan vuotta. Hintataso kohentui niin Euroopassa kuin Amerikassakin. Vuoden lopulla kysyntä heikkeni talouskasvun hidastumisen ja asiakkaiden varastojen purkamisen vuoksi. Titaanidioksidipigmentin kulutus jatkaa kuitenkin tasaista kasvuaan 2,5–3 %:n vuosivauhdilla. Lähivuosien kulutuksen kasvu voidaan tyydyttää eri tuottajien ilmoittamalla tuotantokapeikkojen poistoinvestoinneilla, joita myös Kemira Pigmentsissä on meneillään. Näillä investoinneilla yhtiö tulee säilyttämään globaalin markkinaosuutensa ennallaan.

Agroliiketoiminnan tulos oli vuonna 1995 hyvä. Erityisesti parani Ison-Britannian ja Benelux-maiden tulos. Maailman viljavarastot laskivat vuoden lopulla alimmalle tasolle sitten 1970-luvun. EU reagoi tähän vähentämällä edelleen kesannoitinta 12 %:sta 10 %:iin ja rajoittamalla viljan vientiä. Itätuonnin häiriövaikutus pieneni, sillä sikäläiset kustannustekijät ovat siirtymässä vientihintoihin, jotka ovat jo lähes länsimaista tasoa. Yhdessä nämä tekijät mahdollistavat EU-alueen ravinnetuotannon kannattavuuden säilymisen hyvällä tasolla. Kemira Agro on menneitten kustannusleikkausvuosien jälkeen erittäin kilpailukykyinen ja näissä olosuhteissa sillä on hyvät edellytykset myönteisen toiminnan jatkumiseen.

Maaliliiketoimintaa rasitti vuoden 1995 aikana raaka-aineiden hinnannousu, jota ei saatu siirtymään tuotteiden

hintoihin. Tikkurila jatkoi asemiansa vahvistamista Baltian alueella. Sävytysjärjestelmien maailmanlaajuisen markkina-aseman vahvistaminen jatkui. Yhtiö on maailman toiseksi suurin sävytysjärjestelmien tuottaja.

Muista yhtiöistä on syytä todeta Kemira Fibres Oy:n tuloksen heikkeneminen, joka johtui raaka-aineiden (liuko-sellun ja lipeän) kallistumisesta. Ennen pitkää tilanne tasaantunee selluloosan hinnan laskun vuoksi.

Vuosi 1995 oli Kemiran ensimmäinen täysi pörssivuosi. Osakkeen kurssi-kehitys ylitti laskuvoittoisen HEX-indeksin. Kemiran osakkeen kurssi oli vuoden lopussa 7 % korkeammalla kuin vuoden alussa.

Yhtiön pääomarakenne vahvistui vuoden 1995 aikana edelleen. Vaka-varaisuus oli vuoden lopussa 30 % ja tavoitteena on päästä lähivuosien aikana 40 %:n tasolle.

Konsernin rakenne on 1990-luvulla selkiintynyt. Kuluneen vuoden merkittävään tapahtuma oli luopuminen osasta kasvinsuojeluliiketoimintaa. Jatkossa on tavoitteena vahvistaa neljää ydinliiketoimintaa (Chemicals, Pigments, Agro ja Tikkurila). Kasvun painopistealueet ovat edelleen Kemira Chemicals ja Kemira Pigments, mutta myös muissa liiketoiminnoissa haetaan kasvua kasvavirran ja yhtiöille kohdistettujen investointirahojen sallimissa puitteissa. Kemira tulee investoimaan jatkossa noin miljardi markkaa vuodessa (6–8 % liikevaihdosta). Tämä vastaa EU:n kemianalan normaalia tasoa.

Yhteiskunnan toimenpiteillä on kemianteollisuuden investointeihin oleellinen vaikutus. Esimerkiksi erilaiset ympäristöverot ja maksut ovat kustannustekijöinä huomattavia. Teollisuuden kannalta EU-alueen maksujen harmonisointi on paras vaihtoehto. Harmonisoidussa tilanteessa tuotannon kustannusrakenne on mahdollista ennakoita pitkäjänteisesti, jolloin sijoituspäätösten teko helpottuu ja uusin investointien kannattavuus on varmemmalla pohjalla kuin lyhytjänteistä valtakunnallista ympäristömaksumallia käytettäessä.

Lopuksi esitän kiitokset asiakkaillemme ja muille sidosryhmillemme hyvästä yhteistyöstä.

Samalla kiitän kaikkia kemiralaisia menneestä menestyksellisestä vuodesta. Ilman henkilöstön myönteistä panosta saavutettu tulos ei olisi ollut mahdollinen.

Heimo Karinen
Pääjohtaja
Hallituksen puheenjohtaja

HALLITUKSEN TOIMINTAKERTOMUS

Kemira Oy:n hallitus vuonna 1995. Vasemmalta Leif Ekström, Juhani Kari, Esa Tirkkonen, puheenjohtaja Heimo Karinen, varapuheenjohtaja Timo Mattila ja Sten-Olof Hansén.

Myönteinen kehitys Kemira-konsernin liiketoiminta-alueilla, erityisesti Euroopan kasvinravinnemarkkinoilla, sekä konsernin tervehtämistoimiensa ansiosta saavuttama vahva kilpailusema paransivat edelleen yhtiön kannattavuutta. Tilikauden tulos verojen jälkeen yli kaksinkertaistui edellisvuodesta ja oli 552 Mmk. Hallitus ehdottaa vuodelta 1995 jaettavaksi osingoksi 1,50 mk osakkeelta eli 181,2 Mmk, mikä vastaa 33 %:n osingonmaksua tuloksesta.

LIKEVAIHTO

Konsernin liikevaihto kasvoi 6 % ja oli 12 352 Mmk. Parannusta toivat ennen muuta Euroopan kasvinravinnemarkkinat ja paperi- ja sellukemikaalien myynnin voimallinen kasvu. Suomen markan vahvistuminen vaikutti päinvastaisella tavalla; vuoden 1994 valuuttakursseilla laskettuna liikevaihdon kasvu oli 8 %. Noin 79 % liike-

vaihdosta tuli Suomen ulkopuolelta.

Taulukko sivulla 9 kuvaa konsernin liikevaihdon jakautumista eri liiketoiminta-alueiden kesken.

KEMIRA CHEMICALS

Kemira Chemicalsin liikevaihto kasvoi 7 % ja oli 2 496 Mmk. Kolmesta strategisesta liiketoimintayksiköstä, Pulp & Paper Chemicals, Kemwater ja Industrial Chemicals, kahden ensimmäisen aloilta kysyntä lisääntyi. Paperi- ja selluteollisuuden seisokit kuitenkin hidastivat kemikaalitoimituksia vuoden lopulla.

Kemira Chemicalsin liikevoitto oli 379 Mmk, joka oli 11 % edellisvuotista suurempi. Liikevoitto oli 15 % liikevaihdosta.

Pulp & Paper Chemicals -yksikössä päätettiin rakentaa vetyperoksiditehdas Helsingborgiin, Ruotsiin. Tehdas valmistuu kesällä 1997. Ouluun rakennetaan peretikkahappoa valmistava teh-

das. Vaasan polyelektrolyyttitehtaan laajennus etenee suunnitellusti. Oulun muurahaishappotehtaan pullonkaulojen poisto valmistui vuoden lopulla.

Kemwater-yksikkö laajensi tuotantoon Tsekissä. Thaimaahan rakennetaan yhteistyössä paikallisen yrityksen kanssa tehdas, joka perustuu suomalaisen Ferix-vesikemikaaliin (rakeinen ferisulfaatti). Isoon-Britanniaan päätettiin perustaa uusi yhtiö, Kemwater UK Ltd, ja Brasiliaan yhteisyritys, jonka avulla päästään nopeasti kasvaville Etelä-Amerikan markkinoille. Kemwater osti enemmistön puolalaisesta Kemipol- ja ruotsalaisesta Ferriklor-yhtiöstä. Kemira Water Treatment Inc:n myyntiä ja Yhdysvaltojen markkinoita koskevan Kemwater-osaamisen lisensoimista koskeva sopimus solmittiin lopullisesti helmikuussa 1996.

Industrial Chemicals -yksikössä fosforihapon kysyntä kasvoi ja hinnat nousivat. Rehufosfaattiliiketoiminta ei kuitenkaan kyennyt täysin siirtämään kustannusten nousua myyntihintoihinsa. Ruotsalainen tytäryhtiö Aminkemi AB myytiin vuoden ensimmäisellä kolmanneksella.

KEMIRA PIGMENTS

Kemira Pigmentsin liikevaihto pieneni 4 % ja oli 2 161 Mmk. Lasku aiheutui Suomen markan vahvistumisesta varsinkin US-dollariin nähden. Myös myyntimäärät olivat vuoden jälkipuoliskolla selvästi edellisvuotista pienempiä.

Vuoden alkupuoliskolla sekä titaani-dioksidin myynti että hinnat kehittyivät

suotuisasti. Kemira Pigmentsin päämarkkina-alueiden hidastuva taloudellinen kasvu yhdessä asiakkaiden varastojen purkamisen kanssa vuoden jälkipuoliskolla aiheutti sen, että koko vuoden myyntimäärät jäivät lähes 10 % edellisvuotista alhaisemmiksi. Liikevoitto parani 28 % ja oli 255 Mmk eli 12 % liikevaihdosta.

Tuotantoa tehostava investointiprojekti Porin ja Rotterdamin tehtailla etenee suunnitelmien mukaisesti. Poriin rakennettavan jätehuonon neutralointilaitoksen suunnitellaan valmistuvan kuluvana vuonna. Rotterdamissa on nikkelinpoistolaitos otettu käyttöön. Yhdysvalloissa Kemira Pigments Inc. on pääosakkaana Georgian osavaltioon perustetussa yhteisyrityksessä, jonka tarkoituksena on rakentaa maakaasuputki Savannah-joen poikki Etelä-Carolinasta Georgiaan. Putken avulla Kemira Pigmentsin tehdas saa käyttöönsä halvempaa maakaasua.

KEMIRA AGRO

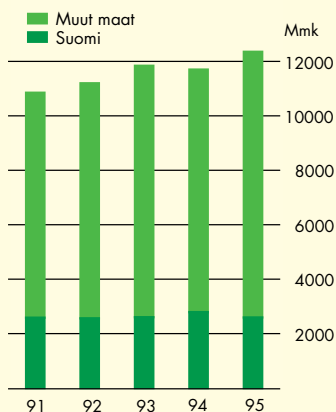
Kemira Agron liikevaihto oli 5 742 Mmk, joka oli 9 % edellisvuotista enemmän. Kasvun aikaansai Ison-Britannian ja Manner-Euroopan kasvinravinnemarkkinoiden vahvistuminen, hintojen nousu ja suuremmat myyntimäärät. Markkinoiden kohentumiseen puolestaan vaikuttivat maailman viljavaran ennätysellinen pienuus sekä kasvinravinteiden kysynnän ja tarjonnan tasapainottuminen, joka oli seurausta ravinteiden lisääntyneestä käytöstä ja alalla Euroopassa tapahtuneesta tu-

tantokapasiteetin sulkemisesta. Kemira Agron liikevoitto nousi 78 % ja oli 655 Mmk. Liikevoitto oli 11 % liikevaihdosta, ja luvun taustalla ovat sekä tuotannon tehokkuuden että markkinoiden paraneminen. Liikevoittoa pienensivät 53 Mmk:n suuruiset alkuperäisen suunnitelman ylittävät poistot, jotka pääosin liittyvät Tanskassa tehtyihin uudelleenjärjestelyihin.

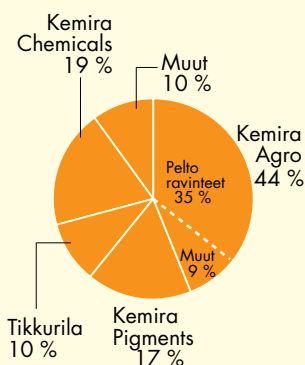
Typpihappotehtaan siirto Wilbroekista Tertreen Belgiassa onnistui hyvin ja tehdas on toiminnassa. Harjavaltaan on rakenteilla metyleeniureatehdas, joka valmistuu kuluvan vuoden jälkipuoliskolla. Isossa-Britanniassa Kemira Ince Ltd rakentaa ammoniakkin vastaanottoterminaalia. Kemira Agro on osallisena tutkimassa mahdollisuuksia rakentaa Rotterdamiin nesteytetyn maakaasun tuontiterminaali.

Intiassa toimiva yhteisyritys Jain Kemira Fertilizers Pvt. Ltd. alkoi valmistaa nestemäisiä kasvinravinteita Jalgaonissa Maharashtran osavaltiossa. Uusia myyntiyhtiöitä perustettiin Puolaan, Viroon, Unkariin, Venäjälle ja Liettuaan. Alkuvuodesta Kemira Agro solmi Dow Chemicalsin kanssa nelivuotisen sopimuksen erikoismonomeerien toimittamisesta Kokkolan tehtailta. Juurikkaiden kasvinsuojeluaineisiin liittyvä liiketoiminta myytiin heinäkuussa. Hienokemikaaliyksiköstä muodostettiin vuoden 1996 alussa erillinen yhtiö, Kemira Fine Chemicals Oy. Irlantilainen kuormalavayhtiö sekä jäljellä ollut puolikas hollantilaisesta kukkayhtiöstä Hiljo B.V:stä myytiin ensimmäisellä vuosikolmanneksella.

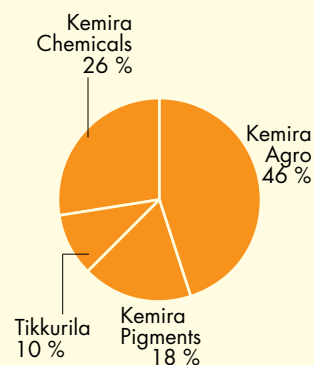
LIKEVAIHTO

LIKEVAIHTO TOIMIALOITTAIN

LIKEVOITTO PÄÄTOIMIALOITTAIN

TIKKURILA

Tikkurila-konsernin liikevaihto kasvoi 7 % ja oli 1 352 Mmk. Vienti lisääntyi, niin perinteisten maalien myynti lähimarkkina-alueille kuin sävytysjärjestelmien myynti eri puolille maailmaa. Ensimmäisellä vuosipuoliskolla petrokemiallisten raaka-aineiden nopeat hinnankorotukset heikensivät kannattavuutta. Suuntaus muuttui kesällä, mikä helpotti kustannuspaineita loppuvuodesta. Liikevoitto oli 144 Mmk, kun se vuotta aikaisemmin oli 143 Mmk. Liikevoitto oli 11 % liikevaihdosta. Liikevoittoon sisältyy liiketoiminnan muita tuottoja ja kuluja yhteensä +30 Mmk (1994: +9 Mmk), jotka ovat syntyneet pääasiassa maaleihin liittymättömän polyuretaani-liiketoiminnan myynnistä saadusta voitosta sekä eräistä uudelleenjärjestelykuluista Isonsa-Britanniassa.

Uusi sävytyspastatehdas käynnistyi Hollannissa tammikuussa 1995. Uusi myyntiyhtiö, Tikkurila Ltd, perustettiin Brasilian São Pauloön. Sen kautta myydään sävytysjärjestelmiä Etelä- ja Väli-Amerikkaan ja Karibian alueelle. Sävytyspastoja valmistava yhtiö perustettiin Etelä-Afrikkaan. Samoin päätettiin laajentaa kotimaista kapasiteettia rakentamalla uusi sävytyspastatehdas. Heinäkuussa Tikkurila ja Becker Acroma Ltd perustivat Becker Acroma Kemira Ltd:n (BAK). Tämä yksikkö, joka on paikallinen markkinajohtaja, huolehtii kummankin yhtiön puuteollisuuden pintakäsittelyyn liittyvistä liiketoiminnoista Isonsa-Britanniassa. Isonsa-Britanniassa Leytonin tehtaalla rationoidaan maalituo-

tantoa, joka suurimmaksi osaksi siirretään West Bromwichin tehtaalle. Tikkurilan tytäryhtiö AO Finncolor käynnisti maalituoannon Pietarissa.

MUUT

Kemira Fibresin liikevaihto laski 7 % ja oli 575 Mmk. Laskun syynä oli Suomen markan vahvistuminen ja lankaliiketoiminnan myynti 1.5.1995. Lisäksi viskoosikuidun kysyntä heikkeni loppuvuonna ja myyntimäärät pienivät. Tuotantoa on sopeutettu vastaamaan markkinatilannetta ja toimenpiteisiin on ryhdytty tuotantokustannusten supistamiseksi edelleen. Raaka-aineiden, varsinkin liukosellun ja lipeän, kallistuminen heikensi merkittävästi kannattavuutta. Liiketappio oli 43 Mmk, kun tulos vuotta aikaisemmin oli 38 Mmk voitollinen. Loppuvuodesta sellun hinnankehitys kääntyi, mikä helpottaa raaka-ainetilannetta hieman. Ratkaisua etsitään edelleen ympäristömääräysten mukaiseen jätevesien happea kuluttavan vaihtuksen pienentämiseen ilman suuria investointeja.

Räjähdyksaineita ja ampumatarvikkeita valmistavan Vihtavuoren liikevaihto oli 159 Mmk (154 Mmk). Lisäys aiheutui urheilu- ja metsästysruutiinien kasvusta. Liikevoitto oli 18 Mmk (28 Mmk). Laskun syyt olivat vientimarkkinoinnin korkeammat kustannukset ja kotimaassa räjähdysaineiden lievä hinnanolasku.

Kemira Metalkatin liikevaihto oli 137 Mmk, 20 % enemmän kuin edellisellä vuonna kasvaneiden myynti-

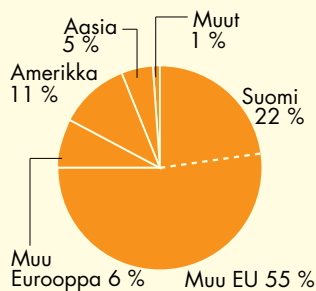
määrien ansiosta. Liiketulos parani 2 Mmk:lla, mutta jäi vielä 3 Mmk tappiolliseksi.

Kemira Safetyn liikevaihto jatkoi reipasta kasvuaan ja oli 76 Mmk. Nousu edellisvuodesta oli 14 %, kiitos markkinoille tuotujen uuden suojanaamarin ja Autoflow-puhallinlaitteen. Raaka-aineiden nopea kallistuminen taittui vuoden aikana. Liikevoitto kasvoi lähes puoli-toistakertaiseksi ja oli 15 Mmk (10 Mmk).

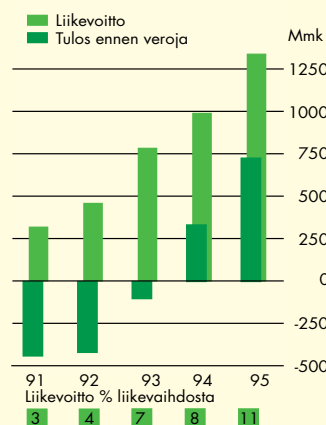
KONSERNIN TALOUDELLINEN TULOS

Konsernin taloudellinen tulos parani edelleen. Liikevoitto nousi 35 % ja oli 1 337 Mmk (988 Mmk) eli 11 % liikevaihdosta. Tulos ennen veroja ja vähemmistöosuutta yli kaksinkertaistui 721 Mmk:aan (327 Mmk). Nousuun vaikuttivat kysynnän kasvu konsernin ydinliiketoiminta-aloilla, erityisesti Euroopan kasvunravinnemarkkinoilla, sekä säästöt, jotka on saatu aikaan viime vuosina toteutetuilla rakennemuutoksella ja kustannusten leikkauksella. Tilikauden tulos verojen jälkeen oli 552 Mmk (228 Mmk). Verot sisältävät laskennallisen verovelan kasvun, joka johtuu Suomen yhtiöverokannan noususta 25:stä 28 %:iin vuoden 1996 alusta. Konserni pystyi edelleen hyödyntämään verotappioita aikaisemmilta vuosilta, minkä vuoksi efektiivinen verokanta pysyi alhaisena (23 %). Verotappioiden käyttämättömyydet pienenevät jatkossa ja se johtaa konsernin efektiivisen verokannan nousuun.

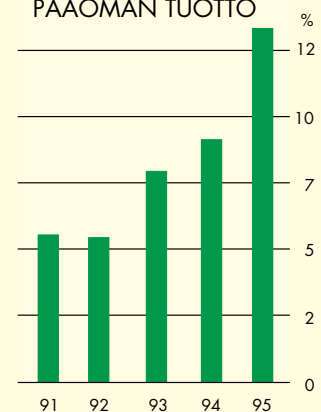
LIKEVAIHTO MAANTIETEELLISESTI

LIKEVOITTO JA TULOS

SJOITETUN PÄÄOMAN TUOTTO

Taulukossa sivulla 9 on toimialojen osuudet konsernin liikevoitosta.

INVESTOINNIT

Konsernin investoinnit olivat 927 Mmk (657 Mmk). Luku on 7,5 % kertomusvuoden liikevaihdosta. Ympäristönsuojeluinvestoinnit olivat 140 Mmk. Kaikki tärkeimmät investoinnit on käsitelty yllä olevissa toimialakatsauksissa.

Konserni käytti tutkimukseen ja kehitykseen noin 241 Mmk eli noin 2 % liikevaihdosta. Tutkimus ja kehitys on liike-toimintalähtöistä ja tapahtuu tytäryhtiötasolla.

RAHOITUS

Konsernin rahoitustilanne vahvistui edelleen huomattavasti. Korollinen nettovelka aleni 1 085 Mmk:lla 5 262 Mmk:aan (vuoden 1994 lopussa 6 347 Mmk). Laskusta suurin osa on vahvan kassavirran ansiota. Lisäksi vahvistunut Suomen marka supisti muissa valuutoissa olevien lainojen taasearvoa. Konsernin vakavaraisuus nousi 4 prosenttiyksiköllä ja oli vuoden lopussa 30 %. Maksuvalmius pysyi hyvänä. Likvidit varat olivat vuoden lopussa 1 271 Mmk.

Nettorahoituskulut olivat 619 Mmk (587 Mmk). Nousun syynä olivat ensimmäisen vuosikolmanneksen valuuttakurssitappiot, joita on saatu osittain kuitattua loppuvuoden aikana. Koska suurin osa konsernin lainoista on kiinteäkorkoisia, konserni ei kyennyt hyötymään rahamarkkinoiden koronlaskusta.

Myös eräiden koronvaihtosopimusten ennakkaikaiset lopettamiset rasittivat rahoituskuluja. Lisäksi ruotsalaisen Kemira Kemi AB:n leasing-sopimuksen lunastamisesta aiheutunut kertaluontoinen 29 Mmk:n kulu on kirjattu vuoden 1995 rahoituskuluihin, vaikka lunastus-sopimus tehtiin tammikuussa 1996. Lunastuksen ansiosta konserni pystyy joustavammin hoitamaan toimipaikan liiketoimia ja rahoitusta.

Konsernin rahoitus- ja kassatoimintoja hoidetaan keskitetysti emoyhtiön ja Belgiassa ja Hollannissa sijaitsevien rahoitusyhtiöiden kautta. Vuoden 1995 alusta rahoitusyhtiöiden toiminta on tapahtunut pääosin Suomen konsernihallinnon kautta.

EMOYHTIÖN TALOUDELLINEN TULOS

Emoyhtiön liikevaihto koostuu vain energian myynnistä konserniyhtiöille ja ulkopuolisille Suomessa. Liikevaihto nousi 208 Mmk:aan (166 Mmk). Liiketulos oli 54 Mmk tappiollinen (-240 Mmk). Emoyhtiö kantaa konsernin johdon ja hallinnon kustannukset.

Emoyhtiön nettorahoituskulut kasvoivat 146 Mmk:aan (53 Mmk). Tulos ennen veroja ja varauksia oli 172 Mmk (-22 Mmk). Emoyhtiön investoinnit olivat 77 Mmk, joka sisältää tytäryhtiöiden oman pääoman korotukset.

HENKILÖSTÖ

Konsernin palveluksessa oli keskimäärin 10 900 henkeä eli 256 vähem-

män kuin vuotta aikaisemmin. Kokonaismäärästä noin 4 775 henkeä oli konsernin ulkomaisten yhtiöiden palveluksessa.

Emoyhtiön henkilöstön määrä oli keskimäärin 145 (149).

Konsernin maksamat kokonaispalkat olivat 1 865 Mmk (1 827 Mmk) ja emoyhtiön kokonaispalkat 29 Mmk (28 Mmk). Hallintoneuvostolle, hallituksen jäsenille ja toimitusjohtajille maksetut palkat olivat konsernissa 37 Mmk (28 Mmk) ja emoyhtiössä 4 Mmk (4 Mmk). Kasvu johtuu pääasiassa konsernirakenteesta tapahtuneista muutoksista.

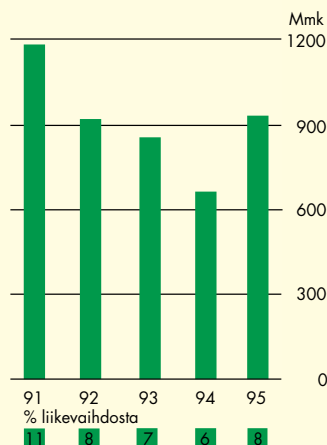
Vuoden aikana seuraavat henkilöt toimivat Kemira Oy:n hallituksessa: Heimo Karinen (puheenjohtaja), Timo Mattila (varapuheenjohtaja), Juhani Kari, Esa Tirkkonen, Leif Ekström ja Sten-Olof Hansén, kaksi viimemainittua ulkopuolisina jäseninä. Kokouksessaan 7.12.1995 hallintoneuvosto valitsi hallitukseen samat kuusi henkilöä 1.1.1996 alkavaksi kaudeksi.

OMISTUS

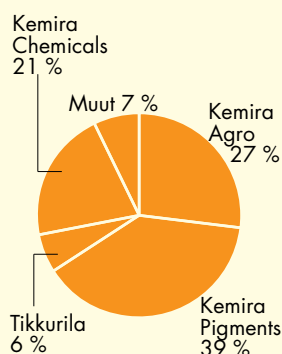
Suomen valtion omistusosuus pysyi 72,3 %:na. Ulkomaisten institutionaalisten sijoittajien osuus laski 21,7 %:sta 16,8 %:iin, suomalaisten institutionaalisten sijoittajien ja rahastojen osuus nousi 4,7 %:sta 9,8 %:iin ja yksityisten sijoittajien osuus laski 1,3 %:sta 1,1 %:iin osakkeista.

Yhtiökokous valtuutti yhtiön hallituksen laskemaan liikkeelle 22 miljoonaa uutta osaketta vuoden sisällä

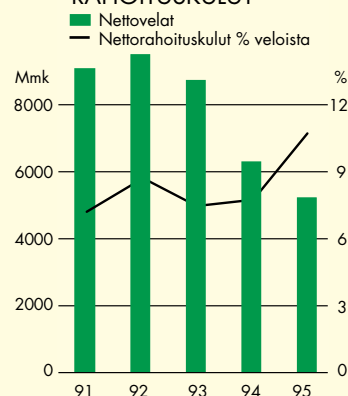
INVESTOINNIT

INVESTOINNIT TOIMIALOITTAIN

NETTOVELAT JA RAHOITUSKULUT

26.4.1995 alkaen. Hallitus ei ole käyttänyt valtuutustaan. Yhtiökokous päätti myös optiolainan ottamisesta konsernin johtoon kuuluvilta henkilöiltä. Päätöksen perusteella hallitus on antanut optioita 1 280 000 osakkeeseen ylimmälle johdolle mukaan lukien Kemira Oy:n palveluksessa olevat hallituksen jäsenet. Määrä on noin 1 % osakkeiden kokonaismäärästä.

KONSERNIRAKENTEEN MUUTOKSET

Useita yhtiöitä perustettiin kertomusvuoden aikana kuten yllä olevissa toimialakatsauksissa on mainittu. Yhtiörakenteen muutokset on esitetty yksityiskohtaisemmin sivulla 29.

TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

Sellu- ja paperiteollisuuden investointien sekä jatkuvasti kasvavan kloorittoman valkaisun odotetaan lisäävän alan kemikaalien kysyntää pitkällä aikavälillä. Lyhyellä näkemällä seisokit ja tuotannon supistukset vähentävät sellu- ja paperikemikaalien myyntimääriä. Laajentumisen Itä-Euroopan ja Kaukoidän markkinoille uskotaan tuovan kasvua vesikemikaaliliiketoimintaan. Industrial Chemicals -yksikkö hyödyntää edelleen kypsiä tuotteita. Kemira Chemicalsin kannattavuuden uskotaan pysyvän hyvänä.

Hitaan alun jälkeen titaanidioksidin kysynnän arvioidaan vuoden mittaan vilkastuvan, edellyttäen että talouskasvu jatkuu pitkän aikavälin keskitasolla.

Raaka-aineiden odotettavissa olevasta kallistumisesta huolimatta Kemira Pigmentsin kannattavuuden uskotaan säilyvän nykyisellä tasolla.

Kemira Agron toiminnan odotetaan jatkuvan menestyksellisenä, koska kasvintarvikkeiden kysyntä ja tarjonta Euroopassa ovat tasapainottuneet ja koska Kemira Agron kilpailukyky on perusteellisten kustannusleikkausten jälkeen hyvä. Maailman viljavaranto on edelleen ennätyskellisen alhainen, mikä luo paineita maataloustuotannon lisäämiseen. Sen seurauksena maailman kasvintarvikkeiden kulutuksen uskotaan nousevan. Kulutuksen arvioidaan kasvavan edelleen myös Länsi-Euroopassa, kun Euroopan komissio päätti jälleen supistaa viljelyalan kesannointivelvoitetta EU:n alueella, nyt 12 %:sta 10 %:iin. Raaka-aineiden kallistumisen vaikutus on vähäinen, koska konserni on ammoniakkin ja fosforihapon osalta omavarainen. Kemira Agron kannattavuuden uskotaan säilyvän hyvänä.

Säilytysjärjestelmien ja -patojen myynnin vahvan nousun odotetaan jatkuvan. Pohjoismaisen rakennusteollisuuden laman arvellaan kestävän läpi kuluvan vuoden, joten perinteisessä maaliiketoiminnassa on odotettavissa vain niukasti kasvua. Baltian maista ja Venäjältä etsitään uusia markkinoita. Tikkurilan kannattavuuden arvioidaan pysyvän hyvänä.

Konsernin rahoituskulujen odotetaan laskevan velkojen supistuessa.

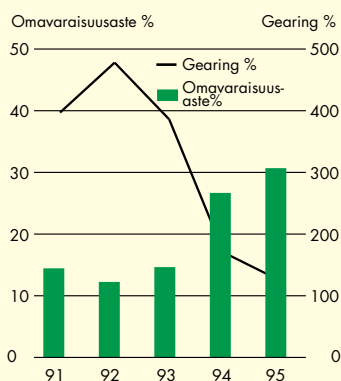
Huolimatta siitä, että Kemira Pigmentsin ja Kemira Chemicalsin alkuvuoden myyntimäärät ovat olleet ennakoitua pienempiä, Kemira-konsernin näkymät vuodelle 1996 ovat lupaavat. Konsernin taloudellisen tuloksen uskotaan olevan hyvä. Investointeja arvioidaan tehtävän viimevuotista enemmän, jotta jatkuva kasvu turvataan. Konsernissa kiinnitetään edelleen erityistä huomiota tehokkuuden parantamiseen ja kassavirran tuottamiseen taseen vahvistamiseksi.

TULOS TOIMIALOITTAIN 1995

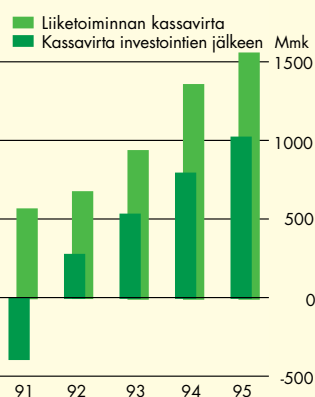
Mmk	Liikevaihto	Liikevoitto	Tulos ennen satunnaiseriä
Kemira Chemicals	2 496	379	216
Kemira Pigments	2 161	255	152
Kemira Agro	5 742	655	495
Tikkurila	1 352	144	118
Muut*	1 194	-96	-263
Ryhmien välinen myynti	-593	-	-
Konserni yhteensä	12 352	1 337	718

* Sisältää muun liiketoiminnan, konsernihallinnon sekä eliminoinnit liikevoitosta ja tuloksesta ennen satunnaiseriä.

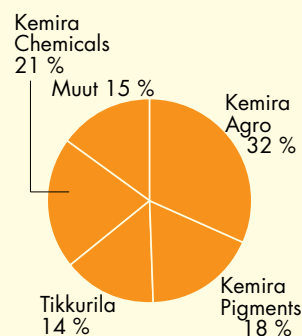
OMAVARAISUUSASTE JA GEARING

KASSAVIRTA

HENKILÖSTÖ TOIMIALOITTAIN

OSAKKEET JA OSAKKEENOMISTAJAT

OSAKKEET JA ÄÄNIOIKEUS

Kemira Oy:n osakkeen nimellisarvo on 10 mk ja jokaisella osakkeella on yksi ääni yhtiökokouksessa. Osakkeiden lukumäärä vuonna 1995 oli 120 800 000 kpl. Tällä hetkellä Kemira Oy:n osakepääoma on 1 208 Mmk. Yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön osakepääoma voi olla 850 – 3 400 Mmk. Osakepääomaa voidaan muuttaa ilman yhtiöjärjestyksen muutosta, kunhan se pysyy näiden rajojen sisällä. Kemira Oy:n osakkeet on rekisteröity arvo-osuusrekisteriin.

OSINGONJAKOPOLITIIKKA

Kemiran tavoitteena on jakaa osinkoa, joka on pitkällä aikavälillä kilpailukykyinen sekä suomalaisiin suuryrityksiin että ulkomaisiin kemianalan konserneihin nähden, ottaen kuitenkin huomioon yhtiön kulloisenkin tuloksen ja pääomantarpeen. Yhtiön hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että vuodelta 1995 maksetaan osinkoa 1,50 mk osakkeelta eli 181,2 Mmk, mikä vastaa 33 %:n osingonmaksua konsernin tuloksesta.

OSAKEPÄÄOMAN KOROTUS

Kemira Oy:n yhtiökokouksessa 26.4.1995 yhtiön hallitus sai valtuudet korottaa yhtiön osakepääomaa uusmerkinnällä enintään 220 Mmk yhdessä tai useammassa erässä. Valtuutuksessa annetaan hallitukselle oikeus poiketa osakkeenomistajille kuuluvasta etuoikeudesta merkitä osakkeita, jos siihen on yhtiön kannalta painavana taloudellisena syynä yrityshankinnan rahoittaminen hyväksymällä apporttomaaisuutta osakkeita vastaan. Tämä valtuutus on voimassa yhden vuoden yhtiökokouspäivämäärästä. Hallitus ei ole käyttänyt antivaltuuksiaan tilinpäätöksen valmistumiseen mennessä.

LISTAUS JA KAUPANKÄYNTI

Kemira Oy:n osakkeet on listattu Helsingin Arvopaperipörssissä 10.11.1994 alkaen. Helsingin lisäksi osakkeella käydään kauppaa Lontoon Arvopaperipörssin SEAG-kaupankäyntijärjestelmässä. Kemira on mukana myös Yhdysvalloissa PORTAL-järjestelmässä. Yhdysvalloissa Kemiran osakkeet laskettiin liikkeelle 144A-säännök-

sen perusteella, jolloin kaupankäynti on luvallista vain tämän säännöksen sallimille instituutioille. Yhdysvalloissa Kemiran osakkeilla voidaan käydä kauppaa myös ADS-osakkeiden muodossa. Yksi ADS-osake vastaa kahta Kemiran osaketta.

HINTAKEHITYS JA KAUPANKÄYNTIVOLYymi

Kemiran osakkeen ylin hinta vuonna 1995 oli 39,8 mk ja alin hinta 31,8 mk. Vuoden lopussa osakkeen hinta oli 36,5 mk. Osakkeen vaihto oli Helsingin Arvopaperipörssissä yhteensä 22 413 728 kpl ja markkamääräinen vaihto 802,9 Mmk. Lontoon Arvopaperipörssin SEAG-kaupankäyntijärjestelmässä osakkeen vaihto oli 24 502 908 kpl, mikä vuoden keski-kurssia käyttäen tekee markkamääräiseksi vaihdoksi noin 880 Mmk. Osakkeiden markkina-arvo vuoden 1995 lopussa oli 4,4 mrd mk ja 14.2.1996 se oli 5,0 mrd mk osakkeen kurssin ollessa 41,8 mk.

JOHDON OPTIOLAINA JA OSAKKEENOMISTUS

Kemira Oy:n yhtiökokous päätti 26.4.1995 ottaa optiolainan Kemira-konsernin johtoon kuuluvilta henkilöiltä. Merkityn optiolainan määrä on 640 000 mk. Kemira Oy:n palveluksessa oleva hallituksen jäsen oli oikeutettu merkitsemään optiolainaa enin-

tään 80 000 mk:n arvosta. Laina-aika on viisi vuotta alkaen 2.5.1995, korko 6 % ja emissiokurssi 100 %. Optiolaina antaa johdolle oikeuden merkitä yhtiön osakkeita enintään 1 280 000 kpl 1.12.1998 ja 31.1.2002 välisenä aikana hintaan 40 mk/osake. Nämä merkinnät voivat nostaa yhtiön osakepääomaa enintään 12,8 Mmk:lla. Lainanantaja ei voi luovuttaa optiolainaa kolmannelle osapuolelle ennen 1.12.1998.

Yhtiön hallituksen jäsenet omistivat vuoden lopussa 4 500 kpl Kemira Oy:n osakkeita. Tämä on 0,004 % yhtiön osakkeista ja äänivallasta. Hallintoneuvoston jäsenet eivät omistaneet yhtiön osakkeita. Kemira Oy:n osakkeisiin oikeuttavaa optiolainaa Kemira Oy:n hallituksen jäsenet ovat merkinneet 260 000 mk:lla, mikä vastaa 520 000 optiota. Nämä optiot oikeuttavat merkitsemään 520 000 osaketta. Jos lainaan liittyvät optiot lasketaan mukaan, hallituksen jäsenten osuus osakkeista ja äänivallasta on 0,43 %.

SIJOITTAJAYHTEYDET

Kemira Oy

Varatoimitusjohtaja Esa Tirkkonen, puh. (90) 132 1500

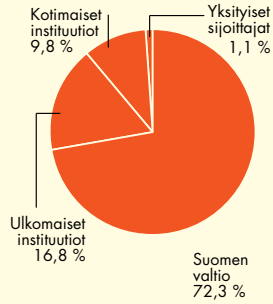
Finanssijohtaja Kaj Friman, puh. (90) 132 1704

IR-analyytikko Jarmo Lappalainen, puh. (90) 132 1795

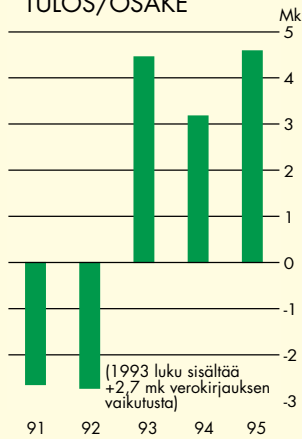
OMISTUKSEN JAKAUTUMINEN OSAKEMÄÄRÄN SUHTEESSA 31.12.1995

Osakkeiden lukumäärä	Osakkeenomistajien lukumäärä	% osakkeenomistajista	Osakkeet kpl	% osakkeista ja äänistä
1 – 50	663	18,88	27 176	0,02
51 – 100	656	18,68	62 027	0,05
101 – 1000	1813	51,64	776 437	0,64
1001 – 5000	287	8,17	595 615	0,49
5001 – 10000	20	0,57	160 550	0,13
10001 – 100000	48	1,37	1 656 800	1,37
100001 – 500000	18	0,51	4 126 000	3,42
500001 – 1000000	2	0,06	1 407 000	1,17
yli 1000000	4	0,12	91 697 760	75,91
Yhteensä	3 511	100,00	100 509 365	83,20
Hallintarekisterit			20 290 635	16,80
Kaikki yhteensä			120 800 000	100,00

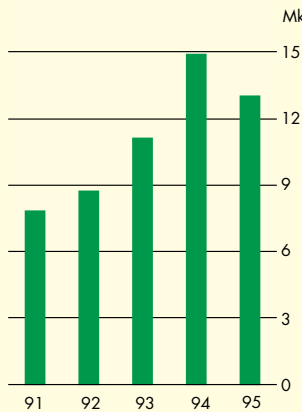
OMISTAJAJAKAUMA 31.12.1995

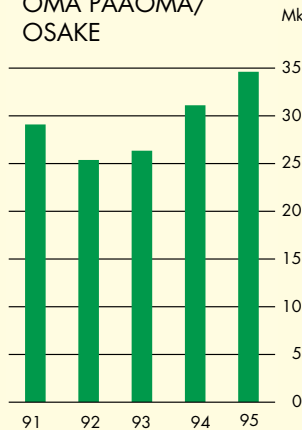
TULOS/OSAKE

KASSAVIRTA/OSAKE

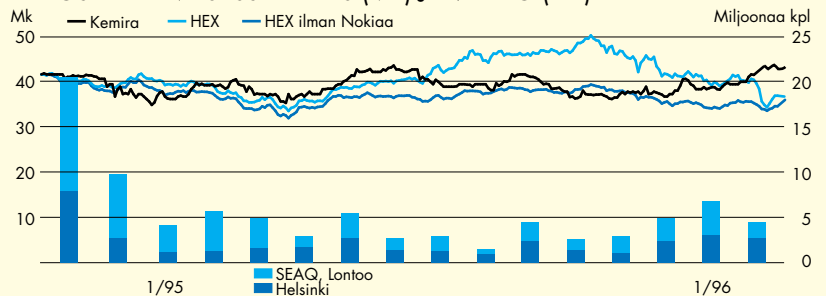
OMA PÄÄOMA/ OSAKE

SUURIMMAT OMISTAJAT

Omistaja	Kpl	% osakkeista ja äänistä
1. Suomen valtio	87 297 760	72,27
2. Eläkevakuutusosakeyhtiö Ilmarinen	2 150 000	1,78
3. Vakuutusosakeyhtiö Pohjola	1 150 000	0,95
4. Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Suomi	1 100 000	0,91
5. Keskinäinen vakuutusyhtiö Eläke-Varma	763 500	0,63
6. Kuntien eläkevakuutus	643 500	0,53
7. Teollisuusvakuutus Oy	495 000	0,41
8. Eläkesäätiö Neliapila s.r.	485 000	0,40
9. Henkivakuutusosakeyhtiö Salama	407 000	0,34
10. Henkivakuutusosakeyhtiö Nova	291 500	0,24
11. Sijoitusrahasto Kasvu-SYP	291 000	0,24
12. Keskeytysvakuutusosakeyhtiö Otso	255 000	0,21
13. Keskinäinen Vakuutusyhtiö Kaleva	250 000	0,21
14. Evli-Select Sijoitusrahasto	219 500	0,18
15. SYP-Invest Oy	203 000	0,17
16. Keskinäinen Vakuutusyhtiö Tapiola	155 000	0,13
17. Finnair Oy:n eläkesäätiö s.r.	155 000	0,13
18. Vakuutusosakeyhtiö Sampo	150 000	0,12
19. Suomen Vientiluotto Oy	141 000	0,12
20. Sijoitusrahasto Kansallis-Metsä	140 000	0,12
21. Keskinäinen Eläkevakuutusyhtiö Tapiola	135 000	0,11
22. Postipankki Oy:n Eläkesäätiö s.r.	120 000	0,10
23. Partiita Oy	120 000	0,10
24. Neste-konsernin yhteiseläkesäätiö s.r.	113 000	0,09
25. SITRA Suomen Itsenäisyyden Juhlarahasto	100 000	0,08
26. Osuusmeijerien Eläkekassa	75 000	0,06
27. Yrittäjä-Sampo Vakuutusosakeyhtiö	75 000	0,06
28. Alkon Eläkesäätiö s.r.	73 000	0,06
29. Kirkon keskusrahasto	69 000	0,06
30. Esson Eläkesäätiö - Essos Pensionsstiftelse s.r.	65 000	0,05
31. Tekniikan Akateemiset ry	63 500	0,05
32. PT:n Eläkesäätiö s.r.	62 000	0,05
33. Turun evankelis-luterilaiset seurakunnat	57 000	0,05
34. Merimieseläkekassa	55 000	0,05
35. Keskinäinen Henkivakuutusyhtiö Tapiola	50 000	0,04
36. Instrumentariumin Yhteiseläkesäätiö s.r.	48 000	0,04
37. Vakuutusosakeyhtiö Garantia	47 000	0,04
38. Yleisradion eläkesäätiö s.r.	43 500	0,04
39. Sijoitusrahasto Diana-Osake	42 000	0,03
40. Sirius International Insurance Corp.	40 000	0,03
41. Strömbergin Toimihenkilöiden Eläkesäätiö s.r.	40 000	0,03
42. Strömbergin Työntekijäin Eläkesäätiö s.r.	40 000	0,03
43. Raison Tehtaat Oy Ab	36 000	0,03
44. Sijoitusrahasto Selin-Osake	34 000	0,03
45. Maj ja Tor Nesslingin Säätiö	32 500	0,03
46. Meijeriväen Eläkekassa	32 000	0,03
47. oy Shell ab:n Eläkesäätiö s.r.	30 000	0,03
48. Olympia Lentomatkatuomisto Oy	30 000	0,03
49. Suomen Punainen Risti	28 300	0,02
50. Liikesivistysrahaston kannatusyhdistys r.y.	28 000	0,02
Hallintarekisterit	20 290 635	16,80
Muut yhteensä	1 982 805	1,64
Kaikki yhteensä	120 800 000	100,00

OSAKKEEN KURSSIKEHITYS (MK) JA VAIHTO (KPL)

KONSERNIN TUNNUSLUVUT

OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT

	1995	1994	1993	1992	1991
OSAKEKOHTAISET TUNNUSLUVUT ¹⁾					
Tulos / osake, mk ²⁾	4,6	3,1	4,4	-2,7	-2,6
Kokonaistulos / osake, mk ²⁾	4,6	2,5	1,8	-3,4	-4,5
Operatiivinen kassavirta / osake, mk	13,0	14,9	11,1	8,7	7,8
Osinko / osake, mk ³⁾	1,5	0,4	-	-	-
Osinkosuhde ³⁾	32,8	12,9	-	-	-
Efektiivinen osinkotuotto / osake, % ³⁾	4,1	1,2	-	-	-
Oma pääoma / osake, mk	34,3	30,8	26,1	25,1	28,8
Hinta / tulos per osake (P/E)	8,0	11,0	-	-	-
Hinta / oma pääoma per osake	1,1	1,1	-	-	-
Hinta / kassavirta per osake	2,8	2,3	-	-	-
Osingonjako, Mmk ³⁾	181,2	48,3	-	-	-

OSAKKEEN VAIHTO JA KAUPANKÄYNTI

Osakkeen hinta, ylin mk	39,8	38,2	-	-	-
Osakkeen hinta, alin mk	31,8	34,0	-	-	-
Osakkeen hinta, keskimäärin mk	36,0	37,7	-	-	-
Osakkeen hinta vuoden lopussa mk	36,5	34,0	-	-	-
Osakkeen vaihto (1000), Helsinki	22 414	11 432	-	-	-
Osuus osakekannasta, %	19	12	-	-	-
Osakkeen vaihto (1000 kpl), SEAQ	24 503	18 824	-	-	-
Osuus osakekannasta, %	20	20	-	-	-
Osakekannan markkina-arvo kauden lopussa, Mmk	4 409	4 107	-	-	-

OSAKEPÄÄOMAN KOROTUKSET ¹⁾

Keskimääräinen osakemäärä (1000)	120 800	91 877	85 175	78 800	75 240
Osakkeiden lukumäärä vuoden lopussa (1000)	120 800	120 800	87 300	78 800	78 800
Osakeannit – osakkeiden lisäykset (1000) ⁴⁾	-	33 500	8 500	-	10 000
Osakepääoma, Mmk	1 208	1 208	873	788	788
Osakeannit – osakepääoman lisäykset, Mmk ⁴⁾	-	335	85	-	150

¹⁾ Ottaen huomioon nimellisarvon muutos 200 markasta 10 markkaan vuonna 1994.

²⁾ 1993 tulos / osake sisältää +2,7 mk / osake verokirjauksen vaikutusta.

³⁾ Osinko vuodelta 1995 on hallituksen ehdotus osingoksi.

⁴⁾ Osakepääoman korotus vuonna 1990 tapahtui aivan vuoden lopussa, jolloin korotusta ei ehditty rekisteröidä ennen vuodenvaihdetta. Korotus 50 Mmk rekisteröitiin vuoden 1991 puolella, jolloin se myös kirjattiin osakepääomaan.

TALOUDELLISTA KEHITYSTÄ KUVAAVAT TUNNUSLUVUT

	1995	1994	1993	1992	1991
TULOSLASKELMA JA KANNATTAVUUS					
Liikevaihto, Mmk	12 352	11 698	11 838	11 195	10 848
Vienti ja ulkomaantoiminta, Mmk	9 760	8 910	9 237	8 635	8 264
Myynti Suomessa, %	21	24	22	23	24
Vienti Suomesta, %	24	21	19	17	16
Ulkomaantoiminta, %	55	55	59	60	60
Liikevoitto, Mmk	1 337	988	782	457	317
% liikevaihdosta	11	8	7	4	3
Rahoituskulut (netto), Mmk	619	587	681	823	610
% liikevaihdosta	5	5	6	7	6
Tulos ennen satunnaisia eriä, Mmk	718	402	101	-366	-293
% liikevaihdosta	6	3	1	-3	-3
Satunnaiset tuotot ja kulut, Mmk	3	-74	-196	-46	-140
Tulos ennen veroja ja vähemmistöosuutta, Mmk	721	327	-95	-412	-433
% liikevaihdosta	6	3	-1	-4	-4
Tilikauden tulos, Mmk	552	228	149	-264	-336
Sijoitetun pääoman tuotto-%	13	9	8	5	6
Oman pääoman tuotto-% *)	14	10	17	-10	-8

KASSAVIRTA

Liiketoiminnan kassavirta, Mmk	1 572	1 371	944	685	588
Käyttöomaisuuden myynnit, Mmk	371	73	432	500	210
Investoinnit, Mmk	927	657	850	915	1 180
% liikevaihdosta	8	6	7	8	11
Kassavirta investointien jälkeen, Mmk	1 016	787	526	270	-382

TASE JA VAKAVARAISUUS

Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset, Mmk	7 803	8 212	9 114	9 912	9 907
Oma pääoma, Mmk	4 146	3 722	2 274	1 977	2 269
Vieras pääoma, Mmk	9 606	10 560	13 724	14 837	14 057
Taseen loppusumma, Mmk	13 772	14 294	16 005	16 845	16 360
Nettovelat, Mmk	5 262	6 347	8 810	9 588	9 136
Omavaraisuusaste, %	30	26	14	12	14
Gearing, %	126	170	386	478	397

HENKILÖKUNTA

Henkilökunta keskimäärin josta Suomessa	10 900	11 156	11 446	12 648	14 321
	6 125	6 141	6 294	6 684	7 281

VALUUTTAKURSSIT

Tärkeimmät valuuttakurssit (31.12.)					
USD	4,3586	4,7432	5,7845	5,2370	4,1250
GBP	6,7410	7,4090	8,5540	7,9360	7,7180
NLG	2,7185	2,7337	2,9812	2,8883	2,4124
SEK	0,6546	0,6358	0,6945	0,7386	0,7429
DKK	0,7862	0,7794	0,8549	0,8392	0,6974
BEF	0,1482	0,1490	0,1602	0,1578	0,1318

*) Verokirjauksen vaikutus vuoden 1993 oman pääoman tuotto-%:n on 11 prosenttiyksikköä.

TUNNUSLUKUJEN LASKENTAKAAVAT

Tulos / osake (EPS)	=	$\frac{\text{Tulos ennen satunnaiseriä} + / - \text{ vähemmistön osuus} - \text{ tilikauden verot}}{\text{Keskimääräinen osakeantioikaistu osakemäärä}}$
Kokonaistulos / osake	=	$\frac{\text{Tilikauden tulos}}{\text{Keskimääräinen osakeantioikaistu osakemäärä}}$
Operatiivinen kassavirta / osake	=	$\frac{\text{Liiketoiminnan kassavirta}}{\text{Keskimääräinen osakeantioikaistu osakemäärä}}$
Osinko / osake	=	$\frac{\text{Tilikaudelta jaettu osinko}}{\text{Osakkeiden lukumäärä vuoden lopussa}}$
Osinkosuhde	=	$\frac{\text{Osinko per osake}}{\text{Kokonaistulos per osake}} \times 100$
Efektiiivinen osinkotuotto / osake	=	$\frac{\text{Osinko per osake}}{\text{Pörssikurssi 31.12.}} \times 100$
Oma pääoma / osake	=	$\frac{\text{Oma pääoma vuoden lopussa}}{\text{Osakkeiden lukumäärä vuoden lopussa}}$
Nettovelat	=	Korollinen vieras pääoma – rahat ja pankkisaamiset – lyhytaikaiset sijoitukset
Omavaraisuusaste, %	=	$\frac{\text{Oma pääoma} + \text{ vähemmistön osuus}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{ saadut ennakot}} \times 100$
Gearing, %	=	$\frac{\text{Nettovelat}}{\text{Oma pääoma} + \text{ vähemmistön osuus}} \times 100$
Sijoitetun pääoman tuotto prosentti (ROI)	=	$\frac{\text{Tulos ennen satunnaiseriä} + \text{ korkokulut ja muut rahoituskulut}}{\text{Taseen loppusumma} - \text{ korottomat velat (keskimäärin)}} \times 100$
Oman pääoman tuotto prosentti (ROE)	=	$\frac{\text{Tulos ennen satunnaiseriä} - \text{ tilikauden verot} + / - \text{ satunnaiserien verovaikutus}}{\text{Oma pääoma} + \text{ vähemmistön osuus (keskimäärin)}} \times 100$

KONSERNIN TULOSLASKELMA

Mmk (paitsi tulos / osake, mk)	Viite	1.1.-31.12.	
		1995	1994
Liikevaihto	1	12 352,0	11 697,7
Liiketoiminnan muut tuotot	2	168,9	109,3
Kulut	3,4	-10 165,2	-9 844,0
Poistot	5	-1 018,9	-974,6
Liikevoitto		1 336,8	988,4
Rahoitustuotot ja -kulut	6	-618,7	-586,7
Tulos ennen satunnaiseriä, veroja ja vähemmistöosuutta		718,1	401,7
Satunnaiset tuotot ja kulut	7	2,8	-74,3
Tulos ennen veroja ja vähemmistöosuutta		720,9	327,4
Välittömät verot	8	-168,9	-97,9
Tilikauden tulos ennen vähemmistöosuutta		552,0	229,5
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta		0,3	-1,1
Tilikauden tulos		552,3	228,4
Tulos / osake, mk	9	4,6	3,1

KONSERNIN TASE

Mmk	Viite	31.12.	
		1995	1994
VASTAAVAA			
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET			
Aineettomat hyödykkeet	10		
Aineettomat oikeudet		11,7	11,6
Liikearvo		14,5	16,7
Konserniliikearvo		41,1	61,3
Muut pitkävaikutteiset menot		55,3	55,2
		122,6	144,8
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet		576,7	584,7
Rakennukset ja rakennelmat		1 786,5	1 940,8
Koneet ja kalusto		4 316,8	4 844,1
Muut aineelliset hyödykkeet		195,3	201,3
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		466,0	191,1
		7 341,3	7 762,0
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset			
Osakkuusyrittösohakteet ja -osuudet	16	188,9	208,0
Muut osakkeet ja osuudet	16	59,3	53,5
Lainasaamiset		91,3	43,8
		339,5	305,3
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS			
Vaihto-omaisuus			
Aineet ja tarvikkeet		955,1	945,5
Keskeneräiset tuotteet		117,8	114,5
Valmiit tuotteet		1 158,2	979,7
Ennakkomaksut		9,6	10,4
		2 240,7	2 050,1
Saamiset	11		
Myyntisaamiset		1 945,8	2 142,6
Lainasaamiset		82,3	70,3
Siirtosaamiset		200,3	234,6
Muut saamiset		228,8	349,4
		2 457,2	2 796,9
Rahoitusomaisuusarvopaperit			
Lyhytaikaiset sijoitukset ja muut arvopaperit		975,8	1 073,8
		975,8	1 073,8
Rahat ja pankkisaamiset		295,3	161,4
Vastaavaa yhteensä		13 772,4	14 294,3

Mmk	Viite	31.12.	
		1995	1994
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA	12, 13		
Sidottu oma pääoma			
Osakepääoma		1 208,0	1 208,0
Vararahasto		1 235,7	1 225,1
Arvonkorotusrahasto		69,3	72,6
Sidottu oma pääoma yhteensä		2 513,0	2 505,7
Vapaa oma pääoma			
Kertyneet tulokset		1 080,8	988,0
Tilikauden tulos		552,3	228,4
Vapaa oma pääoma yhteensä		1 633,1	1 216,4
Oma pääoma yhteensä		4 146,1	3 722,1
VÄHEMMISTÖOSUUS		19,9	12,2
VIERAS PÄÄOMA	13, 14		
Pitkäaikainen			
Joukkovelkakirjalainat		65,1	447,3
Lainat rahoituslaitoksilta		1 075,4	1 956,5
Eläkelainat		2 527,4	2 905,8
Eläkevastuvelat		117,0	126,2
Pakolliset varaukset, pitkäaikaiset		527,1	533,9
Muut pitkäaikaiset velat		1 015,3	984,0
		5 327,3	6 953,7
Lyhytaikainen			
Rahoitusvekselit		0,2	46,3
Rahoituslaitoslainojen lyhennyserät		1 031,3	628,6
Muiden pitkäaikaisten lainojen lyhennyserät		53,5	164,7
Eläkelainojen lyhennyserät		22,8	15,4
Muut korolliset lyhytaikaiset velat		741,8	434,1
Saadut ennakot		80,1	103,8
Ostovelat		1 099,4	1 208,2
Siirtovelat		1 060,2	801,1
Muut lyhytaikaiset velat		189,8	204,1
		4 279,1	3 606,3
Vieras pääoma yhteensä		9 606,4	10 560,0
Vastattavaa yhteensä		13 772,4	14 294,3

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

Mmk	1995	1994
LIIKETOIMINTA		
Tulorahoitus		
Liikevoitto	1 336,8	988,4
Oikaisut liikevoittoon *)	-179,7	-43,6
Poistot	1 018,9	974,6
Rahoitustuotot ja -kulut	-611,1	-525,1
Satunnaiset erät	-30,5	-67,4
Osingot	-48,3	-
Verot	-99,5	-30,5
Tulorahoitus yhteensä	1 386,6	1 296,4
Käyttöpääoman muutos		
Vaihto-omaisuus	-190,6	164,6
Lyhytaikaiset liikesaamiset	263,6	-38,1
Korottomat lyhytaikaiset velat	112,3	-52,2
Käyttöpääoman muutos yhteensä	185,3	74,3
LIIKETOIMINNAN KASSAVIRTA	1 571,9	1 370,7
INVESTOINNIT		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-926,6	-656,9
Käyttöomaisuuden myynnit	371,2	73,4
Investoinnit yhteensä	-555,4	-583,5
KASSAVIRTA ENNEN RAHOITUSTA	1 016,5	787,2
RAHOITUS		
Pitkäaikaisten lainasaamisten vähennys (+), lisäys (-)	-46,0	13,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 286,2	-1 579,3
Lyhytaikaisen rahoituksen lisäys (+), vähennys (-)	337,6	-1 095,7
Osakepääoman korotus	-	1 221,5
Muut	13,9	-42,0
Rahoitus yhteensä	-980,7	-1 482,5
Likvidien varojen lisäys / vähennys	35,8	-695,3
Likvidit varat 31.12.	1 271,1	1 235,3
Likvidit varat 1.1.	1 235,3	1 930,6
Likvidien varojen lisäys / vähennys	35,8	-695,3

*) Ei-kassaperusteiset erät liikevoitossa (esim. osakkuusyhtiöiden tulokset) sekä käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot.

Rahoituslaskelman erät eivät ole suoraan johdettavissa taseista mm. konsernirakenteessa ja valuuttakursseissa tapahtuneiden muutosten takia.

TILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAPERIAATTEET

Suomen kirjanpitolaki mahdollistaa konsernitilinpäätöksen osalta sellaisten laskentaperiaatteiden noudattamisen, jotka täyttävät kaikilta olennaisilta osiltaan kansainvälisen kirjanpitoikäytännön (International Accounting Standards, IAS) vaatimukset. Kemira-konsernin tilinpäätökset on laadittu lain mahdollistamia yhtenäisiä laskentaperiaatteita noudattaen. Konsernituloslaskelma ja -tase täyttävät kaikilta olennaisilta osiltaan IAS:n vaatimukset.

Tilinpäätös on laadittu Suomen markoissa ja perustuu alkupe räisiin hankintamenoihin. Niitä on eräissä tapauksissa aikaisempina vuosina korjattu käyttöomaisuuden osalta arvonnkor tuksilla.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAADINTAMENETELMÄ

Konsernitilinpäätös sisältää emoyhtiön lisäksi kaikki ne yhtiöt, joissa emoyhtiöllä on omistuksensa perusteella suoraan tai tytäryhtiöidensä kanssa yli puolet äänivallasta. Eräät asunto- ja kiinteistöyhtiöt, captive-vakuutusyhtiöt sekä yhtiöt, joilla ei ole ollut toimintaa tilikauden aikana, on jätetty konsernitilinpäätöksen ulkopuolelle. Näiden yhtiöiden vaikutus konsernin tulokseen ja omaan pääomaan on laskettu pääomaosuusmenetelmän mukaisesti niissä tapauksissa, joissa sillä on katsottu olevan merkitystä. Vuoden aikana hankitut tai perustetut tytäryhtiöt on otettu mukaan hankinta- tai perustamishetkestä lähtien. Myydyt yhtiöt ovat mukana tuloslaskelmassa myyntihetkeen saakka.

Kaikki konserniyhtiöiden väliset liiketapahtumat on eliminoitu. Keskinäinen osakeomistus on eliminoitu hankintamene telmällä. Tytäryhtiöosakkeiden hankintahinnan ja tytäryhtiöiden hankintahetken netto-omaisuuden välinen erotus esitetään konserniaktiivana, jonka poistoaika on aktiivan vaikutusaika, kuitenkin enintään 10 vuotta. Vähemmistön osuus tuloksesta ja omasta pääomasta on erotettu omaksi eräkseen.

Osakkuusyhtiöillä tarkoitetaan yhtiöitä, joissa konsernin omistusosuus on 20–50 %. Osakkuusyhtiöt on yhdistelty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmän mukaisesti. Osuus osakkuusyhtiöiden tilikauden tuloksesta on laskettu konsernin omistuksen mukaisesti ja esitetään muissa liiketoiminnan tuotoissa ja kuluissa. Muut yhtiöt (konsernin äänivalta vähemmän kuin 20 %) esitetään taseessa hankintamenoista ja saadut osingot esitetään tuloslaskelmassa.

VALUUTTAMÄÄRÄISET ERÄT JA JOHDANNAISSOPIMUKSET

Kukin konserniyhtiö muuntaa omissa kirjanpidossaan päivittäiset valuuttamääräiset liiketapahtumat tapahtumapäivän kurssija käyttäen kirjanpitovaluuttakseen. Tilinpäätöksissä valuuttamääräiset saamiset ja velat arvostetaan käyttäen tilinpäätöspäivän valuuttakursseja. Normaaliin liiketoimintaan liittyvät kurssierot käsitellään myyntien ja ostojen oikaisuina. Rahoitukseen ja konsernin kokonaisposition suojaamiseen liittyvät kurssierot esitetään rahoituksen kurssieroissa.

Valuutta- ja korkoriskien kattamiseksi tehdyt johdannais sopimukset kirjataan tuloslaskelmaan samanaikaisesti suo jatun sitoumuksen kanssa. Ne johdannais sopimukset, joilla ei ole suojauskohdetta, on tilinpäätöksessä arvostettu markkina hintaan. Valuuttatermiinien arvonnmuutokset kirjataan tuloslas kelmaan siten, että korkojen osuus jaksotetaan korkotuotoiksi ja -kuluiksi, ja valuuttakurssierot kirjataan tulokseen silloin, kun myös niillä suojattu erä on kirjattu tilinpäätöksessä tulos vaikutteisesti.

Konsernitilinpäätöksissä ulkomaisten tytäryhtiöiden tuloslas kelmat on vuoden 1995 alusta lähtien muunnettu Suomen markoiksi tilikauden keskimääräisiä kurssija taseet tilinpäätöspäivän valuuttakursseja käyttäen. Aikaisempina vuosi na myös tuloslaskelmat muunnettiin Suomen markoiksi tilinpäätöspäivän kurssija käyttäen. Muutoksella ei ole merkittä vää vaikutusta tulokseen. Kurssiero, joka syntyy tuloslaskel man ja taseen kääntämisestä eri kurssilla, kirjataan vapaa seen omaan pääomaan.

Pitkäaikaisista valuuttamääräisistä lainoista ja termiini- ja va luutanvaihtosopimuksista aiheutuneet kurssierot on konserniti linpääätöksessä kohdistettu keskinäisen omistuksen eliminoin nissa syntyneitä muuntoeroja vastaan siltä osin kuin osake hankinnan rahoitus on tapahtunut vieraalla pääomalla. Muut muuntoerot esitetään vapaan oman pääoman lisäyksenä ja vähennyksenä. Vuoden 1996 alusta lukien tytäryhtiöiden valuuttamääräisiä omia pääomia suojataan kurssimuutoksilta ns. equity hedging -menetelmän mukaisesti pitkäaikaisilla va luuttamääräisillä lainoilla sekä termiini- ja valuutanvaihtosopi muksilla. Tällaisten lainojen ja johdannais sopimusten kurssi voitot ja -tappiot kohdistetaan vastedes konsernitilinpäätök sessä tytäryhtiöiden viimeisten vahvistettujen taseiden mukai sten omien pääomien muuntamisesta syntyneitä muuntoeroja vastaan.

Tilinpäätöspäivän valuuttakurssit on esitetty sivulla 13.

ELÄKEJÄRJESTELYT

Konsernilla on erilaisia eläkejärjestelyjä kunkin toimintamaan paikallisten olojen ja käytäntöjen mukaisesti. Eläkejärjestelyt on yleensä hoidettu erillisissä eläkesäätiöissä tai eläkevakuu tusyhtiöissä. Eläkekulut perustuvat eläkevastuulaskelmiin ja kirjataan tulosvaikutteisesti.

Useimmilla konsernin suomalaisilla yhtiöillä on vapaaehtoisia lisäeläkesäätiöitä, joissa eläkevastuun laskentatapa muuttui vuoden 1996 alussa voimaan tulleen eläkelainsäädännön muutoksen myötä. Muutokseen on varauduttu jättämällä näi den lisäeläkesäätiöiden kannatusmaksut suurimmaksi osaksi maksamatta ja kasvattamalla niiden vastuuvajausta vuoden 1995 tilinpäätöksessä. Tätä vastuuvajauksen kasvua ei ole huomioitu konsernin eläkekuluissa, koska uusilla eläkevastuun laskentasäännöillä vastuuvajausta ei säätiöillä enää ole.

Emoyhtiön eläkejärjestelyt on hoidettu samoin erillisissä eläke säätiöissä. Eläkesäätiöiden vastuuvajaukset on emoyhtiön ti linpääätöksessä esitetty arvostuserissä ja pitkäaikaisessa vie raassa pääomassa.

LIIKEVAIHTO

Liikevaihto käsittää toimitettujen tuotteiden ja palveluiden myynnin, josta on vähennetty myynnin välilliset verot ja eräät muut myyntiin liittyvät kulut kuten myös myyntiin liittyvät luotto-tappiot.

SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT

Satunnaiset tuotot ja kulut koostuvat varsinaisen liiketoiminnan kannalta poikkeuksellisista eristä, kuten tehtaiden lakkauttamisista ja toiminnan uudelleenjärjestämisistä aiheutuneista poikkeuksellisen suurista kertaluonteisista menoista sekä kokonaisen liiketoimintojen myynneistä syntyneistä tuotoista ja kuluista.

Liiketoimintaan liittyvät luonteeltaan toistuvat tuotot ja kulut, esimerkiksi käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot sisältyvät eriin, jotka esitetään ennen liikevoittoa.

Emoyhtiön satunnaisiin eriin on kirjattu myös saadut ja annetut konserniavustukset.

VÄLITTÖMÄT VEROT

Konsernituloslaskelman verot sisältävät kunkin yhtiön verotettavaan tulokseen perustuvat välittömät verot, jotka on laskettu paikallisten verosäännösten mukaan sekä vapaaehtoiisiin varauksiin liittyvän laskennallisen verovelan muutoksen. Laskennallinen verovelka on kirjattu pitkäaikaisiin velkoihin, kuitenkin ottaen huomioon kunakin vuonna verotuksessa vähennettävissä olevat vahvistetut tappiot siinä määrin kuin yhtiö uskoo niitä pystyvänsä hyödyntämään lähitulevaisuudessa. Verovelkaa laskettaessa on käytetty tilinpäätöksen laatimishetkellä voimassaolevaa verokantaa. Suomalaisen yhtiöiden vapaaehtoiisiin varauksiin liittyvän verovelan laskennassa on siten käytetty vuoden 1996 alusta voimaan tullutta 28 %:n verokantaa ja verokannan noususta aiheutuva verovelan kasvu sisältyy vuoden 1995 veroihin.

Emoyhtiön tuloslaskelman verot sisältävät verotettavan tuloksen perusteella lasketut välittömät verot. Emoyhtiön tilinpäätöksessä vapaaehtoiset varaukset esitetään täysimääräisinä taseessa, eikä niihin sisältyvää laskennallista verovelkaa ole käsitelty velkana.

TUTKIMUS- JA KEHITYSMENOT

Tutkimustoiminnan menot kirjataan kuluksi. Kehitysmenot kirjataan myös kuluksi, paitsi sellaiset merkittävät projektit, joista on tehty investointipäätökset. Ne aktivoidaan. Aktivoidut kehitysmenot esitetään erässä "muut pitkävaikutteiset menot" ja poistetaan vaikutusaikanaan, kuitenkin korkeintaan 5 vuodesa.

KÄYTTÖOMAISUUS JA POISTOT

Käyttöomaisuus esitetään taseessa suunnitelman mukaisissa jäännösarvoissaan. Suunnitelman mukaiset jäännösarvot on laskettu vähentämällä alkuperäisestä hankintamenosta tai eräissä tapauksissa arvonkorotuksella korotetuista arvoista kumulatiiviset poistot.

Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kohteiden taloudellisen käyttöiän mukaisina tasapoistoina alkuperäisestä hankintahinnasta tai arvonkorotuksella korotetusta arvosta. Konsernin laskentaperiaatteiden mukaiset poistoaajat ovat seuraavat:

koneet ja kalusto	3–15 vuotta
rakennukset ja rakennelmat	25 vuotta
muut pitkävaikutteiset menot	5–10 vuotta

Korkomenoja ei yleensä ole aktivoitu käyttöomaisuuden hankintamenoon, paitsi Yhdysvalloissa. Poikkeuksellisesti kuitenkin voidaan korkokulut, jotka liittyvät suuren käyttöomaisuusinvestoinnin rahoitukseen, aktivoida osana käyttöomaisuuden hankintamenoa jos Kemira Oy:n hallitus niin päättää.

Käyttöomaisuuden myyntivoitot ja -tappiot sisältyvät joko liiketoiminnan tuottoihin ja kuluihin tai satunnaisiin eriin tapahtuman luonteesta riippuen.

LEASING

Leasingmaksut on käsitelty vuokratuloina, paitsi rahoitusleasingosimusten osalta, joissa leasingomaisuus esitetään osana konsernin käyttöomaisuutta, ja leasingvelka pitkäaikaisissa veloissa. Rahoitusleasingosimusten osalta tuloslaskelmasa esitetään vuokratulujen asemasta leasingomaisuuden poistot ja velasta aiheutuneet korkokulut.

VAIHTO-OMAISUUDEN ARVOSTUS

Vaihto-omaisuus on arvostettu fifo-periaatteen mukaan lasketuun hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan. Todennäköinen luovutushinta on hinta, joka vaihto-omaisuushyödykkeestä myytessä saadaan vähennettynä myyntikustannuksilla. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintameno sisältää osuuden valmistuksen välillistä kustannuksista.

ARVOPAPERIT JA MUUT LYHYTAIKAISET SIIJOITUKSET

Arvopaperit ja muut lyhytaikaiset sijoitukset ovat osa konsernin kassanhallintavaroja. Ne on taseessa arvostettu hankintamenoon tai sitä alempaan markkinahintaan.

KONSERNIN LIITETIEDOT

TULOSLASKELMA	1995	1994
Mmk		
1. LIIKEVAIHTO		
Liikevaihto toimialoittain		
Kemira Chemicals	2 496,2	2 335,8
Kemira Pigments	2 160,5	2 243,2
Kemira Agro	5 742,0	5 256,8
Tikkurila	1 352,0	1 261,3
Muu liiketoiminta	1 194,5	1 166,8
Toimialojen välinen liikevaihto	-593,2	-566,2
Liikevaihto yhteensä	12 352,0	11 697,7

Liikevaihdon jakauma markkina-alueittain, % liikevaihdosta

Suomi	22	24
Muu Euroopan Unionin alue	55	53
Muu Eurooppa	6	5
Pohjois- ja Etelä-Amerikka	11	12
Aasia	5	4
Muut maat	1	2
Yhteensä	100	100

2. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

Käyttöomaisuuden myyntivoitot	80,3	23,5
Romun ja jätteen myynti	3,0	10,9
Osuus osakkuusyhtiöiden voitosta	35,5	27,8
Vakuutuskorvaukset	4,5	4,4
Royalty- ja lisenssituotot	0,5	2,8
Vuokratuotot	7,1	2,9
Muut liiketoiminnan tuotot	38,0	37,0
Yhteensä	168,9	109,3

Käyttöomaisuuden myyntivoitot sisältävät muun ohessa Polymers-liiketoiminnan ja Kemira Fibresin lankalinjan luovutuksiin liittyvät myyntivoitot.

3. KULUT

Aineet ja tarvikkeet		
Ostot tilikauden aikana	6 147,1	5 625,2
Aine- ja tarvikevarastojen muutos	-37,2	-47,1
Valmisteverastojen muutos	-228,5	48,2
Valmistus omaan käyttöön *)	-55,4	-59,8
Ulkopuoliset palvelut	715,0	765,6
Henkilöstökulut	2 401,7	2 348,7
Vuokrat	125,6	123,5
Osuus osakkuusyhtiöiden tappioista	9,5	26,5
Käyttöomaisuuden myyntitappiot	3,2	2,8
Muut kulut	1 084,2	1 010,4
Yhteensä	10 165,2	9 844,0

*) Valmistus omaan käyttöön sisältää lähinnä käyttöomaisuushankintoihin kohdistuvia palkka- ja henkilömenoja sekä varastosta otettuja aineita ja tarvikkeita.

4. HENKILÖSTÖKULUT JA HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

Hallintoneuvoston, hallitusten ja toimitusjohtajien palkat *)	36,8	28,0
Muut palkat	1 828,3	1 798,6
Eläkekulut	206,0	216,5
Muut henkilöstösivukulut	330,6	305,6
Henkilöstökulut tuloslaskelmassa	2 401,7	2 348,7
Luontoisetujen raha-arvo	14,4	13,9
Yhteensä	2 416,1	2 362,6

*) Kasvu johtuu pääosin yhtiörakenteen muutoksesta. Johdon tulospalkkiot olivat 1,2 Mmk vuonna 1995 ja 1,1 Mmk vuonna 1994.

Eläkekulujen väheneminen johtuu lähinnä siitä, etteivät suomalaiset yhtiöt ole suorittaneet lisä-eläkesäätiöille kannatusmaksuja vuonna 1995. Myöskään vuonna 1996 lisäeläkesäätiöistä ei arvioida aiheutuvan eläkekuluja konsernille lainsäädäntömuutoksen vuoksi. Vuonna 1994 eläkekuluihin sisältyneet lisäeläkesäätiöiden kannatusmaksut olivat 10,3 Mmk.

KONSERNIN LIITETIEDOT

TUOSLASKELMA

1995

1994

Mmk

Johdon eläkesitoumukset

Vaikka konserniyhtiöiden eläkesitoumukset vaihtelevat yhtiökohtaisesti, on kunkin yhtiön johdolla samat eläke-etuudet kuin yhtiön muulla vakituisella henkilökunnalla. Tikkurila Oy:n toimitusjohtajan osalta noudatetaan kuitenkin emoyhtiön eläkesäännöksiä ja Viljavuuspalvelu Oy:n toimitusjohtajan eläkeikä on alennettu 65 vuodesta 63 vuoteen.

Henkilökunta

Henkilökunta keskimäärin	10 900	11 156
Henkilökunta vuoden lopussa	10 516	10 899
Henkilökunta Suomessa keskimäärin	6 125	6 141
Henkilökunta Suomen ulkopuolella keskimäärin	4 775	5 015
Yhteensä	10 900	11 156

5. POISTOT

Suunnitelman mukaiset poistot

Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	3,3	4,4
Liikearvo	3,9	5,1
Konserniliikearvo	18,7	13,6
Muut pitkävaikutteiset menot	14,0	11,7
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat	152,8	124,5
Koneet ja kalusto	806,9	797,8
Muut aineelliset hyödykkeet	19,3	17,5
Poistot yhteensä	1 018,9	974,6

Poistoihin sisältyy vuonna 1995 n. 53 Mmk normaalin suunnitelman ylittäviä, saneerauksiin ja uudeen organisoituihin liittyviä poistoja.

6. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

Rahoitustuotot ja -kulut

Osinkotuotot	7,7	5,0
Korkotuotot pitkäaikaisista sijoituksista	0,9	6,3
Muut korkotuotot	151,1	116,9
Muut rahoitustuotot	4,7	22,4
Kurssierot	-37,1	-30,3
Korkokulut	-704,0	-680,9
Leasingsopimuksen lunastuksesta johtuvat kulut	-29,0	-
Muut rahoituskulut	-13,0	-26,1
Yhteensä	-618,7	-586,7
Nettorahoituskulut liikevaihdosta, %	5,0	5,0
Nettokorot liikevaihdosta, %	4,5	4,8
Kurssierot		
Realisoituneet	-29,3	31,3
Realisoitumattomat	-7,8	-61,6
Yhteensä	-37,1	-30,3

Kemira Kemi AB lunasti tammikuussa 1996 Helsingin tehtaita koskevan rahoitusleasing-sopimuksen. Lunastamisesta aiheutui kertaluontoisena rahoituskustannuksena 29 Mmk, joka on kirjattu kuluksi jo vuonna 1995. Lunastus ei aiheuta muutoksia konsernin taserakenteeseen, koska leasing on Kemira-konsernin laskentaperiaatteiden mukaisesti jo sisällynyt konsernin käyttöomaisuuteen ja velkoihin.

Aktivoidut korkokulut olivat 1,1 Mmk (4,3 Mmk vuonna 1994).

Lainojen kurssieroja on kohdistettu keskinäisen omistuksen eliminoinnissa syntyneitä muuntoeroja vastaan siltä osin kuin osakehankinnan rahoitus on tapahtunut vieraalla pääomalla. Konsernitiilin päätöksessä lainojen kurssivoittoja on kohdistettu muuntoeroja vastaan +6 Mmk (+168 Mmk vuonna 1994).

KONSERNIN LIITETIEDOT**TULOS LASKELMA** 1995 1994

Mmk

7. SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT

Satunnaiset tuotot		
Käyttöomaisuuden ja liiketoiminnan myyntivoitot	199,2	34,5
Muut satunnaiset tuotot	-	1,2
Yhteensä	199,2	35,7
Satunnaiset kulut		
Tehtaiden lopettamis- ja uudelleenjärjestelykulut	31,0	89,1
Osakepoistot ja käyttöomaisuuden arvonalennukset	165,4	10,6
Muut satunnaiset kulut	-	10,3
Yhteensä	196,4	110,0
Satunnaiset tuotot ja kulut yhteensä	2,8	-74,3

8. VÄLITTÖMÄT VEROT

Välittömät verot kuluvalta vuodelta	-90,4	-30,1
Välittömät verot edelliseltä vuodelta	-9,1	-0,3
Laskennallisen verovelan muutos	-69,4	-67,5
Yhteensä	-168,9	-97,9

Laskennallisen verovelan muutos vuonna 1995 johtuu pääosin vapaaehtoisten varausten kasvusta ja verokannan muutoksesta Suomessa 1.1.1996 25 %:sta 28 %:iin, jolloin vapaaehtoisin varauksiin liittyvä verovelka on laskettu tämän korkeamman verokannan mukaan vuonna 1995. Satunnaisiin eriin liittyvät laskennalliset verot olivat 0,7 Mmk vuonna 1995 ja -14,6 Mmk vuonna 1994.

9. TULOS / OSAKE

Tulos ennen satunnaisia eriä ja veroja	718,1	401,7
Vähemmistön osuus	0,3	-1,1
Tilikauden verot	-168,9	-97,9
Satunnaisten erien verovaikutus	0,7	-14,6
Tulos	550,2	288,1
Keskimääräinen osakemäärä *)	120 800 000	91 876 712
Tulos ennen satunnaisia eriä / osake	4,6	3,1

*) Oikaistu ottaen huomioon 17.8.1994 toimeenpantu nimellisarvon muutos 200 markasta 10 markkaan.

TASE**10. KÄYTTÖMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET****Aineettomat oikeudet**

Hankintameno vuoden alussa	116,7	120,7
Lisäykset	4,2	2,8
Vähennykset	-1,1	-0,2
Kurssierot	-2,0	-6,6
Hankintameno vuoden lopussa	117,8	116,7
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-106,1	-105,1
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	11,7	11,6

Liikearvo

Hankintameno vuoden alussa	32,5	34,5
Lisäykset	2,2	1,2
Kurssierot	-1,0	-3,2
Hankintameno vuoden lopussa	33,7	32,5
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-19,2	-15,8
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	14,5	16,7

KONSERNIN LIITETIEDOT

TASE	1995	1994
Mmk		
Konserniliikearvo		
Hankintameno vuoden alussa	281,4	290,6
Lisäykset	1,4	13,2
Vähennykset	-3,8	-1,2
Kurssierot	-5,4	-21,2
Hankintameno vuoden lopussa	273,6	281,4
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-232,5	-220,1
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	41,1	61,3
Muut pitkävaikutteiset menot		
Hankintameno vuoden alussa	212,8	207,9
Lisäykset	14,7	11,0
Vähennykset	-0,5	-1,2
Kurssierot	-0,8	-4,9
Hankintameno vuoden lopussa	226,2	212,8
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-170,9	-157,6
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	55,3	55,2
Maa- ja vesialueet		
Hankintameno vuoden alussa	584,7	622,4
Lisäykset	0,9	0,7
Vähennykset	-9,7	-2,6
Kurssierot	0,8	-35,8
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	576,7	584,7
Rakennukset ja rakennelmat		
Hankintameno vuoden alussa	3 165,1	3 209,1
Lisäykset	75,0	132,3
Vähennykset	-57,1	-33,6
Kurssierot	-19,4	-142,7
Hankintameno vuoden lopussa	3 163,6	3 165,1
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-1 377,1	-1 224,3
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	1 786,5	1 940,8
Koneet ja kalusto		
Hankintameno vuoden alussa	11 689,6	12 070,3
Lisäykset	536,3	526,6
Vähennykset	-326,5	-82,5
Kurssierot	-200,4	-824,8
Hankintameno vuoden lopussa	11 699,0	11 689,6
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-7 382,2	-6 845,5
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	4 316,8	4 844,1
Muut aineelliset hyödykkeet		
Hankintameno vuoden alussa	438,8	442,2
Lisäykset	11,0	6,1
Vähennykset	-5,4	-1,5
Kurssierot	-0,6	-8,0
Hankintameno vuoden lopussa	443,8	438,8
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-248,5	-237,5
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	195,3	201,3
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno vuoden alussa	191,1	270,8
Muutos	278,9	-66,9
Kurssierot	-4,0	-12,8
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	466,0	191,1
Osakkeet ja osuudet osakkuusyhtiöissä		
Kirjanpitoarvo vuoden alussa	208,0	125,4
Osuus osakkuusyhtiöiden tuloksesta	25,9	1,3
Lisäykset	0,3	3,9
Vähennykset	-14,4	1,5
Siirrot	-13,7	91,1
Kurssierot ja muut muutokset	-17,2	-15,2
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	188,9	208,0

KONSERNIN LIITETIEDOT

TASE	1995	1994
Mmk		
Muut osakkeet ja osuudet		
Kirjanpitoarvo vuoden alussa	53,5	66,5
Lisäykset	0,9	3,7
Vähennykset	-2,7	-
Siirrot	8,4	-15,4
Kurssierot	-0,8	-1,3
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	59,3	53,5

Osakkeiden ja osuuksien erittely on esitetty liitetietojen kohdassa 16.

11. SAAMISET

Saamiset osakkuusyhtiöiltä		
Myyntisaamiset osakkuusyhtiöiltä	14,1	7,6
Lainasaamiset osakkuusyhtiöiltä	20,0	30,8
Muut saamiset osakkuusyhtiöiltä	0,9	89,3
Rahalainat emoyhtiön ja tytäryhtiöiden johdolle	0,1	-
Saamiset, jotka erääntyvät maksettavaksi yhden vuoden tai sitä pitemmän ajan kuluttua		
Lainasaamiset	16,9	17,3
Siirtosaamiset	0,1	-
Muut saamiset	26,3	5,0
Yhteensä	43,3	22,3

12. OMA PÄÄOMA

Osakepääoma vuoden alussa	1 208,0	873,0
Osakepääoman korotus	-	335,0
Osakepääoma vuoden lopussa	1 208,0	1 208,0
Vararahasto vuoden alussa	1 225,1	338,3
Emissiovoitto	-	886,5
Siirto voittovaroista	10,6	2,4
Siirto voittovarioihin	-0,4	-0,3
Muu muutos	0,4	-1,8
Vararahasto vuoden lopussa	1 235,7	1 225,1
Arvonkorotusrahasto vuoden alussa	72,6	72,0
Siirto voittovaroista	0,3	1,6
Siirto voittovarioihin	-3,6	-
Muu muutos	-	-1,0
Arvonkorotusrahasto vuoden lopussa	69,3	72,6
Sidottu oma pääoma vuoden lopussa	2 513,0	2 505,7
Vapaa oma pääoma vuoden alussa	1 216,4	991,0
Tilikauden tulos	552,3	228,4
Osingonjako	-48,3	-
Kurssierot ja muuntoerot	-58,7	2,6
Siirto sidotusta omasta pääomasta	3,9	0,3
Siirto sidottuun omaan pääomaan	-10,8	-4,0
Muut muutokset	-21,7	-1,9
Vapaa oma pääoma vuoden lopussa	1 633,1	1 216,4
Oma pääoma yhteensä vuoden lopussa	4 146,1	3 722,1

Emoyhtiön osingonjakoa rajoittava konsernin vapaa oma pääoma on 946,2 Mmk vuonna 1995 ja 561,6 Mmk vuonna 1994, joka saadaan kun vapaasta omasta pääomasta vähennetään omaan pääomaan siirretty osuus vapaaehtoisista varauksista.

KONSERNIN LIITETIEDOT

TASE	1995	1994
Mmk		

13. VAPAAEHTOISET VARAUKSET

Konsernitilinpäätöksessä on erillisyhtiöiden vapaaehtoiset varaukset jaettu omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan, joka sisältyy pakollisiin varauksiin.

Vapaaehtoiset varaukset konserniyhtiöiden taseissa		
Kertynyt poistoero	822,6	665,8
Siirtymävaraus	115,6	180,7
Muut vapaaehtoiset varaukset	7,5	9,9
Yhteensä	945,7	856,4
Oman pääoman osuus	686,9	654,8
Laskennallisen verovelan osuus	258,8	201,6
Yhteensä	945,7	856,4
Vapaaehtoisten varausten muutos, lisäys (+), vähennys (-)		
Kertynyt poistoero	177,4	-626,8
Siirtymävaraus	-65,0	-32,7
Muut varaukset	-2,4	-10,0
Yhteensä	110,0	-669,5

14. VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikaisen vieraan pääoman erääntyminen

Erääntymisajat		
1997 (1996)	358,7	1 087,3
1998 (1997)	143,8	486,1
1999 (1998)	248,4	719,2
2000 (1999)	542,4	249,4
2001 (2000) tai sen jälkeen	3 389,9	3 751,6
Yhteensä	4 683,2	6 293,6
Eläkevastuvelat	117,0	126,2
Pakolliset varaukset, pitkäaikaiset	527,1	533,9
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	5 327,3	6 953,7
Velat, jotka erääntyvät viiden vuoden tai sitä pitemmän ajan kuluttua		
Joukkovelkakirjalainat	-	118,6
Rahalaitoslainat	15,2	52,5
Eläkelainat	2 443,2	2 890,0
Muut pitkäaikaiset velat	931,5	690,5
Yhteensä	3 389,9	3 751,6

Eläkevastuvelat

Eläkesäätiöiden vastuuvajaukset	75,7	82,8
Muut eläkevastuut	41,3	43,4
Yhteensä	117,0	126,2

Pakolliset varaukset

Laskennallinen verovelka	317,0	256,3
Varaus uudelleenjärjestelyjä varten	140,2	254,1
Muut kuluvaraukset	69,9	23,5
Yhteensä	527,1	533,9

Pakolliset varaukset ovat eriä, joiden arvioidaan erääntyvän maksettavaksi aikaisintaan vuoden kuluttua. Lyhytaikaiset kuluvaraukset sisältyvät siirtovelkoihin. Suomalaisten konserniyhtiöiden vapaaehtoisiin varauksiin liittyvät laskennalliset verovelat olivat 258,8 Mmk vuonna 1995 ja 201,5 Mmk vuonna 1994.

Debenttuuri- ja muut joukkovelkakirjalainat

Laina	Lainan valuutta		
1988-1997	FIM	2,1	4,3
1993-1998	FIM	63,0	63,0
1993-2001	USD	-	118,6
1991-1996	LUF	-	119,1
1993-1996	USD	-	142,3
Yhteensä		65,1	447,3

KONSERNIN LIITETIEDOT

TASE	1995	1994
Mmk		
Pitkäaikaisten lainojen valuuttajakauma (%)		
FIM	44	44
SEK	15	11
BEF	9	9
USD	8	6
DKK	8	7
GPB	6	6
NLG	4	8
DEM	2	5
Muut	4	4
Yhteensä	100	100

Muihin pitkäaikaisiin velkoihin sisältyy johdolle annettu optiolaina, 0,6 Mmk, josta on tarkempi selvitys sivulla 10.

Yhtiöllä ei ole vaihtovelkakirjalainoja.

Velat osakkuusyhtiöille

Ostovelat osakkuusyhtiöille	7,8	2,9
Muut lyhytaikaiset velat osakkuusyhtiöille	3,3	8,4

Lyhytaikainen vieras pääoma

Korottomat velat	2 429,5	2 317,2
Pitkäaikaisten lainojen seuraavan vuoden lyhennykset	1 107,6	808,7
Muut korolliset velat	742,0	480,4
Yhteensä	4 279,1	3 606,3

Nettovelat

Korollinen pitkäaikainen vieras pääoma	4 683,2	6 293,6
Korollinen lyhytaikainen vieras pääoma	1 849,5	1 289,1
Lyhytaikaiset sijoitukset	-975,8	-1 073,8
Rahat ja pankkisaamiset	-295,3	-161,4
Yhteensä	5 261,6	6 347,5

15. VAKUUDET JA VASTUUSITOUKSET

Vakuudet

Taseen velkoihin sisältyvät kiinnelainat, joiden vakuutena kiinnityksiä	1 047,4	911,4
	1 141,3	1 040,0

Vastuusitoumukset

Annetut pantit		
Omien sitoumusten puolesta	52,0	19,0
Muiden puolesta	91,0	191,0
Takaukset		
Osakkuusyhtiöiden puolesta	116,5	149,4
Muiden puolesta	52,0	56,8
Leasingvastuut	37,5	33,1
Muut vastuut		
Osakkuusyhtiöiden puolesta	28,6	18,8
Muiden puolesta	46,3	42,5

Oikeudenkäynnit

Laajaan kansainväliseen liiketoimintaansa liittyen konserni on vastaajana tai kantajana useissa oikeudenkäynneissä. Erityisesti on mainittava maaliskuussa 1994 Kemira Pigments Inc:iä (entinen Kemira Inc.) vastaan Savannahissa, Georgiassa, Yhdysvalloissa sijaitsevassa Chathamien piirikunnan osavaltio-oikeudessa nostettu korvausvaatimuskanne, jonka korvausvaatimussumma on määrittelemätön. Lisäksi Kemira Pigments Inc:ltä vaaditaan rangaistuksenluonteisia 60 miljoonan USD:n vahingonkorvauksia (punitive damages).

Kannetta ajaa 14 Savannahin asukasta, joiden mukaan titaanidioksiditehtaan läheisyys on alentanut omaisuuden arvoa, ja he vaativat siksi korvausta kiinteän omaisuuden mahdollisesta arvonalennuksesta ja terveydelle aiheutuneista haitoista. Samalla on esitetty vaatimus yhteiskanteen (class action) nostamisesta kaikkien tehtaan mahdollisten ilmapäästöjen kantoalueella asuvien muiden ihmisten puolesta. Vaikka tämän oikeudenkäynnin lopputulosta ei ole mahdollista ennustaa, Kemira Pigments Inc:ssä katsotaan, että kanteen väitteet ovat perusteettomia eikä yhteiskanteeseen ole perusteita.

Konserni ei odota minkään tällä hetkellä vireillä olevan oikeudenkäynnin yksin tai yhdessä muiden kanssa heikentävän merkittävästi konsernin taloudellista asemaa.

KONSERNIN LIITETIEDOT**TASE**

Mmk

16. KONSERNIN OSAKKEET JA OSUUDET

		Omistusosuus %	Osakkeiden kirjanpitoarvo Mmk
Osakkuusyhtiöt *)			
Aluminium Sulphate Co of Egypt	Egypti	26	16,0
Alufluor AB	Ruotsi	50	18,0
A/S Ammonia	Tanska	33	2,3
Cobelaz S.A.	Belgia	84	1,3
Convertitori Catalitici Europa S.r.l.	Italia	40	0,5
AS Dual Agro Kemikaalid	Viro	40	0,1
Oy Finnrock Ab	Suomi	20	0,4
IFK I/S	Tanska	50	0,8
Jain Kemira Fertilizers Pvt. Ltd	Intia	45	1,1
Kemax V.O.F.	Hollanti	50	0,0
Kemira Algérie S.A.	Algeria	40	0,2
Kemira-Ube, Ltd	Japani	50	13,5
Kemira Trading Oy	Suomi	100	2,9
KemRhône S.A.R.L.	Ranska	50	1,7
AS Kemivesi	Viro	40	1,9
Vakuutusosakeyhtiö Tulenvara	Suomi	99	5,7
A/S Latvijas Krasas	Latvia	39	2,1
Nord Kaolin Co. / Norplex Inc.	Yhdysvallat	20	11,4
Oy Polargas Ab	Suomi	30	67,9
SECO S.A.	Ranska	50	10,0
Spruce Insurance Ltd	Irlanti	100	21,4
Superchart I/S	Tanska	50	8,1
Superstar Fertilizers Co. Ltd	Thaimaa	40	1,6
AS Raales	Viro	42	0,0
Yhteensä			188,9
Muut osakkeet ja osuudet			
Ekokem Oy Ab	Suomi	3	1,1
Hage Co. Ltd	Unkari		0,7
Peder P. Hedegaard A/S	Tanska	5	7,1
Primex Ltd	Yhdysvallat	7	2,2
Thomas Jourdan PLC	Iso-Britannia	19	6,7
Vierumäen Kuntokylä Oy	Suomi	8	1,8
Kemira Oy:n omistamat muut osakkeet			17,6
Muut osakkeet ja osuudet			22,1
Yhteensä			59,3
Konsernin osakkeet ja osuudet yhteensä			248,2

*) Sisältää myös sellaiset kokonaan omistetut yhtiöt, jotka on konsolidoitu pääomaosuusmenetelmän mukaisesti. Kiinteistö- ja asunto-osakkeet sisältyvät muihin osakkeisiin.

KONSERNIN LIITETIEDOT

17. MUUTOKSET KONSERNIRAKENTEESSA 1995

Konserniyhtiöiden ostot ja myynnit sekä perustetut uudet tytäryhtiöt

- Kemira Kemi AB myi tytäryrityksensä Aminkemi AB:n.
- Kemira Kemi AB:n osakkuusyhtiöt Kemipol Co. Ltd Puolassa ja Ferriklor AB Ruotsissa muuttuivat vuoden aikana tytäryhtiöiksi.
- Kemira N.I. Ltd myi tytäryhtiönsä The Pallet Centre Ltd:n.
- Kemira S.A. myi tytäryhtiönsä Kencica Willebroek N.V:n ja S.A. Sabfran, Brunelle & Cie:n.
- Kemira Agro Oy perusti markkinointiyhtiöt Kemira Agro Poland Sp. z.o.o:n Puolaan, Kemira Agro Hungary Ltd. Co:n Unkariin, ZAO Kemira Agron Venäjälle ja AS Kemira Agro Eestin Viroon.
- Kemira Agro Holding B.V. perusti Multirange B.V:n Hollantiin.
- Kemira Agro Holding B.V. myi loput 50 % Hiljo B.V:stä.
- Kemira Agro Holding B.V. myi tytäryhtiönsä Terra Nigra France S.A:n.
- Tikkurila Oy perusti Brasiliaan tytäryhtiön Tikkurila Ltda.
- Tikkurila Oy:n tytäryhtiö AS Eesti Värv perusti UAB Baltic Color -nimisen yhtiön Liettuaan.
- Tikkurila Oy:n omistama Tikkurila Ltd Isossa-Britanniassa perusti yhteisyrityksen Becker Acroma Kemira Ltd (BAK), josta se omisti vuoden lopussa 50 %.
- Winter-Bouts B.V. perusti tytäryhtiön Winter-Bouts Ltd:n Etelä-Afrikkaan.
- Kemira Coatings Ltd. perusti tytäryhtiön Industrial Coatings Western Ltd:n Isoon-Britanniaan.
- Kemira Pigments Holding B.V. perusti tytäryhtiöt Kemira Agro Pernis B.V:n ja Kemira Agro Rozenburg B.V:n.
- Kemira Pigments Inc. perusti yhteisyrityksen Savannah Energy Cooperative, L.L.C, josta se omistaa enemmistön.

Tytäryhtiöiden omistusten muutokset konsernin sisällä

- Kemira Color Europe B.V. ja tämän tytäryhtiö Kemira Color B.V. sekä Kemira Color N.V. siirrettiin Tikkurila Oy:n omistuksesta Kemira Coatings Ltd:n omistukseen.
- Kemira Engrais S.A. siirrettiin Kemira Agro Rozenburg B.V:n omistuksesta Kemira S.A./N.V:n omistukseen.
- Kemira Agro Services S.A. siirrettiin Kemira Agro Holding B.V:n omistuksesta Kemira S.A./N.V:n omistukseen.
- Kemira Agro Oy osti Kemira Sdn.Bhd:n Kemira Oy:ltä.
- Kemira Pernis B.V. siirsi liiketoimintansa Kemira Agro Pernis B.V:lle ja Kemira B.V. Kemira Agro Rozenburg B.V:lle.

Nimenmuutokset

- Macpherson Woodfinishes Ltd:n nimi muutettiin Northern Universal Coatings Ltd:ksi.
- Kemira Agro Benelux S.A:n nimi muutettiin Kemira Agro Services S.A:ksi.
- Kemira Svenska AB:n nimi muutettiin Kemira Pigments AB:ksi.
- Kemira Chemidet GmbH:n nimi muutettiin Kemira Industriechemikalien GmbH:ksi.

EMOYHTIÖN TILINPÄÄTÖS

EMOYHTIÖN TULOSLASKELMA

Mmk	Viite	1.1.–31.12.	
		1995	1994
Liikevaihto	1	208,0	166,5
Liiketoiminnan muut tuotot	2	2,9	41,7
Kulut	3,4	-253,4	-433,7
Poistot	5	-11,2	-14,0
Liikevoitto		-53,7	-239,5
Rahoitustuotot ja -kulut	6	-145,7	-53,0
Tulos ennen satunnaiseriä, varauksia ja veroja		-199,4	-292,5
Satunnaiset tuotot ja kulut	7	371,6	271,0
Tulos ennen varauksia ja veroja		172,2	-21,5
Poistoeron vähennys	5	5,7	1 010,0
Muiden varauksen muutos	8	49,0	21,0
Välittömät verot	9	-59,6	-12,7
Tilikauden tulos		167,3	996,8

EMOYHTIÖN RAHOITUSLASKELMA

Mmk	1995	1994
LIIKETOIMINTA		
Tulorahoitus		
Liikevoitto	-53,7	-239,6
Poistot	11,2	14,0
Rahoitustuotot ja -kulut	-118,8	-36,4
Satunnaiset erät	371,6	412,5
Osingot	-48,3	-
Verot	-37,7	-10,7
Tulorahoitus yhteensä	124,3	139,8
Käyttöpääoman muutos		
Vaihto-omaisuus	-	662,4
Lyhytaikaiset liikesaamiset	217,1	589,5
Korottomat lyhytaikaiset velat	114,2	-532,2
Käyttöpääoman muutos yhteensä	331,3	719,7
LIIKETOIMINNAN KASSAVIRTA	455,6	859,5
INVESTOINNIT		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-77,3	-2,6
Käyttöomaisuuden myynnit	1,2	1 992,5
Investoinnit yhteensä	-76,1	1 989,9
KASSAVIRTA ENNEN RAHOITUSTA	379,5	2 849,4
RAHOITUS		
Pitkäaikaisten lainasaamisten vähennys (+), lisäys (-)	1,2	-846,1
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-636,4	-3 197,0
Lyhytaikaisen rahoituksen lisäys (+), vähennys (-)	87,8	-467,9
Osakepääoman korotus	-	1 221,5
Muut	-0,7	-
Rahoitus yhteensä	-548,1	-3 289,5
Likvidien varojen lisäys / vähennys	-168,6	-440,1
Likvidit varat 31.12.	1 041,2	1 209,8
Likvidit varat 1.1.	1 209,8	1 649,9
Likvidien varojen lisäys / vähennys	-168,6	-440,1

EMOYHTIÖN TASE

Mmk	Viite	31.12.	
		1995	1994
VASTAAVAA			
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET	10		
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet		1,0	1,3
Muut pitkävaikutteiset menot		1,3	1,5
		2,3	2,8
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet		16,2	16,2
Rakennukset ja rakennelmat		117,7	123,2
Koneet ja kalusto		17,1	18,5
Muut aineelliset hyödykkeet		0,8	0,9
		151,8	158,8
Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset			
Tytäryhtiösakkeet	17	2 316,1	2 243,8
Muut osakkeet ja osuudet	17	18,1	18,0
Lainasaamiset		997,9	999,0
		3 332,1	3 260,8
ARVOSTUSERÄT	11	45,3	23,8
SAAMISET	12		
Myyntisaamiset		16,4	22,8
Ennakkomaksut		1,2	0,9
Lainasaamiset		66,1	534,3
Siirtosaamiset		566,4	308,8
Muut saamiset		2,7	3,2
		652,8	870,0
Rahoitusomaisuusarvopaperit			
Lyhytaikaiset sijoitukset ja muut arvopaperit		1 038,7	1 209,6
		1 038,7	1 209,6
Rahat ja pankkisaamiset		2,5	0,2
Vastaavaa yhteensä		5 225,5	5 526,0
VASTATTAVAA			
OMA PÄÄOMA	13		
Sidottu oma pääoma			
Osakepääoma		1 208,0	1 208,0
Vararahasto		1 200,0	1 200,0
Sidottu oma pääoma yhteensä		2 408,0	2 408,0
Vapaa oma pääoma			
Kertyneet tulokset		707,4	-240,4
Tilikauden tulos		167,3	996,8
Vapaa oma pääoma yhteensä		874,7	756,4
Oma pääoma yhteensä		3 282,7	3 164,4
VARAUKSET			
Kertynyt poistoero	14	21,8	27,5
Muut vapaaehtoiset varaukset	14	55,0	104,0
Vapaaehtoiset varaukset yhteensä		76,8	131,5
VIERAS PÄÄOMA	15		
Pitkäaikainen			
Joukkovelkakirjalainat		65,1	67,3
Lainat rahoituslaitoksilta		123,2	417,3
Eläkelainat		484,0	613,5
Eläkevastuuvelat		45,3	23,8
Muut pitkäaikaiset velat		0,6	59,6
		718,2	1 181,5
Lyhytaikainen			
Lainat rahoituslaitoksilta		483,6	591,2
Muiden pitkäaikaisten velkojen lyhennyserät		84,3	39,6
Muut korolliset lyhytaikaiset velat		285,2	301,6
Ostovelat		23,6	17,3
Siirtovelat		269,9	95,8
Muut lyhytaikaiset velat		1,2	3,1
		1 147,8	1 048,6
Vastattavaa yhteensä		5 225,5	5 526,0

EMOYHTIÖN LIITETIEDOT**TULOSLASKELMA**

Mmk 1995 1994

1. LIIKEVAIHTO

Liikevaihto 208,0 166,5

Liikevaihto koostuu sähkön myynnistä konsernin suomalaisille tytäryhtiöille ja konsernin ulkopuolelle Suomessa.

2. LIIKETOIMINNAN MUUT TUOTOT

Käyttöomaisuuden myyntivoitot	0,8	37,3
Muut liiketoiminnan tuotot	2,1	4,4
Yhteensä	2,9	41,7

3. KULUT

Aineet ja tarvikkeet		
Ostot tilikauden aikana	185,6	157,1
Ulkopuoliset palvelut	11,3	12,7
Henkilöstökulut	32,4	69,8
Vuokrat	15,3	17,5
Käyttöomaisuuden myyntitappiot	2,7	178,8
Muut kulut ja kulujen hyvitykset	6,1	-2,2
Kulut yhteensä	253,4	433,7

4. HENKILÖSTÖKULUT JA HENKILÖSTÖMÄÄRÄ

Hallintoneuvoston, hallituksen ja toimitusjohtajan palkat *)	3,6	3,6
Muut palkat	24,9	24,4
Eläkekulut	1,3	37,4
Muut henkilösivukulut	2,6	4,4
Henkilöstökulut tuloslaskelmassa	32,4	69,8
Luontoisetujen raha-arvo	0,6	0,5
Yhteensä	33,0	70,3

*) joista johdon tulospalkkioita 0,1 Mmk 1995.

Eläkekulut sisältävät vuonna 1994 eläkesäätiöiden kannatusmaksut Kemira Oy:n vastuulle jääneistä jo eläkkeellä olevista, joiden osalta vastuuta ei siirretty tytäryhtiöille yhtiöittämissä yhteydessä.

Johdon eläkesitoumukset

Yhtiön johdon kanssa ei ole tehty muusta vakituisesta henkilökunnasta poikkeavia eläkesitoumuksia.

Henkilökunta

Henkilökunta keskimäärin	145	149
Henkilökunta vuoden lopussa	140	147

5. POISTOT

Suunnitelman mukaiset poistot		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	0,4	0,4
Muut pitkävaikutteiset menot	0,7	1,0
Aineelliset hyödykkeet		
Rakennukset ja rakennelmat	5,5	5,5
Koneet ja kalusto	4,5	7,0
Muut aineelliset hyödykkeet	0,1	0,1
Poistot yhteensä	11,2	14,0

Poistoeron vähennys		
Aineettomat oikeudet	-	0,5
Muut pitkävaikutteiset menot	-	1,0
Rakennukset ja rakennelmat	2,2	332,1
Koneet ja kalusto	3,4	655,3
Muut aineelliset hyödykkeet	0,1	21,1
Poistoeron vähennys yhteensä	5,7	1 010,0

6. RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

Rahoitustuotot ja -kulut		
Osinkotuotot konserniyhtiöiltä	7,8	6,6
Osinkotuotot muilta	0,7	0,3
Osinkotuottojen veronhyvitykset	2,8	2,3
Korkotuotot pitkäaikaisista sijoituksista konserniyhtiöiltä	75,0	86,5
Korkotuotot pitkäaikaisista sijoituksista muilta	-	4,1
Korkotuotot lyhytaikaisista sijoituksista konserniyhtiöiltä	17,9	21,4
Korkotuotot lyhytaikaisista sijoituksista muilta	113,8	67,5
Muut rahoitustuotot konserniyhtiöiltä	2,0	2,6
Kursserot	-55,2	-10,6
Korkokulut konserniyhtiöille	-27,7	-72,3
Korkokulut muille	-279,9	-147,0
Muut rahoituskulut	-2,9	-14,4
Rahoitustuotot ja kulut yhteensä	-145,7	-53,0

1995 1994

Kursserot		
Realisoituneet	-28,3	6,0
Realisoitumattomat	-26,9	-16,6
Kursserot yhteensä	-55,2	-10,6

7. SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT

Satunnaiset tuotot		
Saadut konserniavustukset	459,8	312,8
Satunnaiset kulut		
Annetut konserniavustukset	-88,2	-41,8
Satunnaiset tuotot ja kulut yhteensä	371,6	271,0

8. VAPAAEHTOISTEN VARAUSTEN MUUTOS

Poistoeron vähennys	5,7	1 010,0
Siirtymävarauksen vähennys	49,0	21,0
Yhteensä	54,7	1 031,0

9. VÄLITTÖMÄT VEROT

Välittömät verot kuluvalta vuodelta	57,5	12,6
Välittömät verot aikaisemmilta vuosilta	1,6	-
Muut verot ja veroluontoiset menot	0,5	0,1
Yhteensä	59,6	12,7

TASE

Mmk

10. KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SJOITUKSET

Aineettomat oikeudet		
Hankintameno vuoden alussa	4,4	79,7
Lisäykset	0,2	0,1
Vähennykset	-	-75,4
Hankintameno vuoden lopussa	4,6	4,4
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-3,6	-3,1
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	1,0	1,3

Muut pitkävaikutteiset menot		
Hankintameno vuoden alussa	28,1	132,9
Lisäykset	0,5	1,1
Vähennykset	-	-105,9
Hankintameno vuoden lopussa	28,6	28,1
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-27,3	-26,6
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	1,3	1,5

Maa- ja vesialueet		
Hankintameno vuoden alussa	16,2	218,6
Vähennykset	-	-202,4
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	16,2	16,2

Rakennukset ja rakennelmat		
Hankintameno vuoden alussa	167,8	1 432,2
Vähennykset	-	-1 264,4
Hankintameno vuoden lopussa	167,8	167,8
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-50,1	-44,6
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	117,7	123,2

Koneet ja kalusto		
Hankintameno vuoden alussa	79,3	5 117,3
Lisäykset	4,2	1,4
Vähennykset	-2,8	-5 039,4
Hankintameno vuoden lopussa	80,7	79,3
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-63,6	-60,8
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	17,1	18,5

Koneiden ja laitteiden kirjanpitoarvo 31.12.1995 oli 1,1 Mmk ja vuotta aikaisemmin 2,2 Mmk.

Muut aineelliset hyödykkeet		
Hankintameno vuoden alussa	2,8	261,9
Vähennykset	-	-259,1
Hankintameno vuoden lopussa	2,8	2,8
Kertyneet poistot vuoden lopussa	-2,0	-1,9
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	0,8	0,9

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat		
Hankintameno vuoden alussa	-	148,7
Muutos	-	-148,7
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	-	-

Tytäryhtiöosakkeet		
Kirjanpitoarvo vuoden alussa	2 243,8	1 403,3
Lisäykset	72,4	2 067,7
Vähennykset	-0,1	-1 235,9
Siirrot	-	8,7
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	2 316,1	2 243,8

EMOYHTIÖN LIITETIEDOT

TASE	1995	1994
Mmk		
Muut osakkeet ja osuudet		
Kirjanpitoarvo vuoden alussa	18,0	117,0
Lisäykset	0,1	0,2
Vähennykset	-	-90,5
Siirrot	-	-8,7
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	18,1	18,0

Käyttöomaisuuteen kuuluvien kiinteistöjen ja arvopapereiden verotusarvot

Maa- ja vesialueet	3,9	5,0
Rakennukset ja rakennelmat	85,3	86,3
Tytäryhtiöosakkeet	2 479,7	2 441,6
Muut osakkeet ja osuudet	28,2	30,5

Siltä osin kuin osakkeille ja osuuksille ei ole vahvistettu verotusarvoja, on esitetty kirjanpitoarvot.

Käyttöomaisuuden arvonorotukset

Maa-alueet	3,5	3,5
Rakennukset	30,0	30,0

11. ARVOSTUSERÄT

Eläkevastuuvelka vuoden alussa	23,8	91,4
Lisäys	21,5	0,6
Vähennys	-	-68,2
Kirjanpitoarvo vuoden lopussa	45,3	23,8

Eläkevastuuvelan kasvu vuonna 1994 johtuu TEL-säätiön pakollisesta vastuuvelan kasvusta. Eläkevastuuvelan vähennys johtuu yhtiöittämissiirroista. Eläkevastuuvelan kasvu vuonna 1995 johtuu lähinnä varautumisesta vapaaehtoisen lisäeläkesäätiön eläkevastuun laskentatavan muutokseen.

12. SAAMISET

Saamiset konserni- ja osakkuusyrityksiltä		
Myyntisaamiset konserniyrityksiltä	14,4	14,6
Myyntisaamiset osakkuusyrityksiltä	1,4	-
Pitkäaikaiset lainasaamiset konserniyrityksiltä	997,6	998,4
Muut saamiset konserniyrityksiltä	842,9	1 107,2

Rahalainat yhtiön johdolle

–	–	–
---	---	---

Saamiset, jotka erääntyvät maksettavaksi yhden vuoden tai sitä pitemmän ajan kuluessa

13. OMA PÄÄOMA

Osakepääoma vuoden alussa	1 208,0	873,0
Osakepääoman korotus	-	335,0
Osakepääoma vuoden lopussa	1 208,0	1 208,0
Vararahasto vuoden alussa	1 200,0	313,5
Emissiovoitto	-	886,5
Vararahasto vuoden lopussa	1 200,0	1 200,0
Sidottu oma pääoma vuoden lopussa	2 408,0	2 408,0
Vapaa oma pääoma vuoden alussa	756,4	-240,4
Tilikauden tulos	167,3	996,8
Osingonjako	-48,3	-
Lahjoitukset	-0,7	-
Vapaa oma pääoma vuoden lopussa	874,7	756,4
Oma pääoma yhteensä vuoden lopussa	3 282,7	3 164,4

14. KERTYNYT POISTOERO JA MUUT VAPAAEHTOISET VARAUKSET

Vapaaehtoiset varaukset		
Kertynyt poistero käyttöomaisuuserittäin		
Rakennukset ja rakennelmat	9,3	11,5
Koneet ja kalusto	11,9	15,3
Muut aineelliset hyödykkeet	0,6	0,7
Yhteensä	21,8	27,5
Muut vapaaehtoiset varaukset		
Siirtymävaraus	55,0	104,0
Vapaaehtoiset varaukset yhteensä	76,8	131,5

Vapaaehtoisten varausten muutos

Vapaaehtoiset varaukset vuoden alussa	131,5	1 162,5
Varausten muutos tuloslaskelmassa	-54,7	-1 031,0
Vapaaehtoiset varaukset vuoden lopussa	76,8	131,5

1995 1994

15. VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikaisen vieraan pääoman erääntyminen

Erääntymisajat		
1997 (1996)	14,0	348,9
1998 (1997)	55,5	14,8
1999 (1998)	117,8	76,6
2000 (1999)	2,3	102,9
2001 (2000) tai sen jälkeen	483,3	614,5
Yhteensä	672,9	1 157,7
Eläkevastuuvelat	45,3	23,8
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	718,2	1 181,5

Velat, jotka erääntyvät viiden vuoden tai sitä pitemmän ajan kuluessa

Eläkelainat	483,3	612,8
Muut pitkäaikaiset velat	-	1,7
Yhteensä	483,3	614,5

Eläkevastuuvelat

Eläkesäätiöiden vastuuvajaukset	36,4	15,3
Muut eläkevastuut	8,9	8,5
Yhteensä	45,3	23,8

Debentuuri- ja muut joukkovelkakirjalainat

Laina		Lainan valuutta	
4/88/052 1988–1997	FIM	2,1	4,3
8300 1993–1998	FIM	63,0	63,0
Yhteensä		65,1	67,3

Muihin pitkäaikaisiin velkoihin sisältyy johdolle annettu optiolaina, 0,6 Mmk, josta on tarkempi selvitys sivulla 10.

Yhtiöllä ei ole vaihtovelkakirjalainoja.

Velat konserni- ja osakkuusyrityksille

Pitkäaikaiset velat konserniyrityksille	-	47,4
Ostovelat konserniyrityksille	0,6	0,4
Muut lyhytaikaiset velat konserniyrityksille	480,9	321,3

Lyhytaikainen vieras pääoma

Korottomat velat	294,7	116,2
Pitkäaikaisten lainojen seuraavan vuoden lyhennykset	388,5	536,4
Muut korolliset lyhytaikaiset velat	464,6	396,0
Yhteensä	1 147,8	1 048,6

16. VASTUUSITOUKSET

Annetut pantit

Konserniyhtiöiden puolesta	45,0	-
----------------------------	------	---

Takaukset

Konserniyhtiöiden puolesta lainoista	2 252,4	2 304,3
Konserniyhtiöiden puolesta leasing-sopimuksista	916,1	1 034,3
Konserniyhtiöiden puolesta muista sitoumuksista	536,9	594,5
Osakkuusyritysten puolesta	116,5	149,4
Muiden puolesta	29,5	32,8
Yhteensä	3 851,4	4 115,3

Kiinnitykset

Kiinnelainat	34,1	69,0
Lainojen vakuutena kiinnityksiä	50,0	70,0

Letter of Comfort -vastuusitoumukset *)

Konserniyhtiöiden puolesta luotoista	59,3	76,1
Konserniyhtiöiden puolesta leasing-sopimuksista	39,6	47,6
Konserniyhtiöiden puolesta muista sitoumuksista (swap-sopimukset ja valuuttakaupat)	38,2	76,3
Yhteensä	137,1	200,0

*) Letter of Comfort -vastuusitoumukset eivät muodosta juridista takausta.

EMOYHTIÖN LIITETIEDOT
TASE
Mmk

17. KEMIRA OY:N OSAKKEET JA OSUUDET

		Tilikauden tulos*) Mmk	Osakkeiden lukumäärä	Omistusosuus kaikista osakkeista %	Osakkeiden nimellisarvo miljoonaa	Osakkeiden kirjanpitoarvo Mmk
Tytäryhtiösakkeet						
Kemira Agro Oy	Suomi	495	7 000 000	100	FIM 700	710,0
Kemira Chemicals Oy	Suomi	216	3 811 000	100	FIM 381	381,1
Kemira Fibres Oy	Suomi	-50	1 540 000	100	FIM 154	154,0
Kemira Finance B.V.	Hollanti	5	280 023	100	NLG 280	256,5
Kemira Metalkat Oy	Suomi	-11	320 000	100	FIM 32	32,0
Kemira Pigments Oy	Suomi	152	4 672 500	100	FIM 467	477,3
Kemira Safety Oy	Suomi	14	150 000	100	FIM 15	15,0
Tikkurila Oy	Suomi	118	1 024 998	100	FIM 205	230,2
Vihtavuori Oy	Suomi	10	50 000	100	FIM 50	51,3
Spruce Insurance Ltd	Irlanti	5	50 000	100	FIM 5	5,0
Vakuutusosakeyhtiö Tulenvara	Suomi	0	298	99	FIM -	3,7
Tytäryhtiösakkeet yhteensä						2 316,1
Muut osakkeet ja osuudet						
Ekokem Oy Ab	Suomi		250	1	FIM 1	0,5
Forcit Oy	Suomi		7 614	15	FIM 1	1,7
Innopoli Oy	Suomi		6 667	1	FIM 1	0,7
Liikkeenjohdon Koulutuskeskus	Suomi		3	2	FIM -	0,2
Sifida Investment Company	Luxemburg		110	1	USD -	0,2
Tahkoluodon Polttoöljy Oy	Suomi		135	7	FIM -	0,1
Teollisuuden Voima Oy	Suomi		13 278 464	2	FIM 13	13,4
Asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöiden osakkeet						1,0
Puhelinyhteisöjen osakkeet ja osuudet						0,1
Muut osakkeet ja osuudet						0,2
Muut osakkeet ja osuudet yhteensä						18,1
Kemira Oy:n osakkeet ja osuudet yhteensä						2 334,2

*) Tilikauden tulos ennen satunnaisieriä, varauksia ja veroja. Mikäli tytäryhtiö muodostaa alakonsernin, tulos on alakonsernin vastaava tulos. Täydellinen lista konserniyhtiöistä sisältyy Kemira Oy:n viralliseen tilinpäätökseen.

HALLITUKSEN EHDOTUS VOITTOVAROJEN KÄYTÖSTÄ

Kemira Oy:n tilivuoden 1995 voitto oli 167 323 353 markkaa ja vapaa oma pääoma 31.12.1995 oli 874 753 784 markkaa. Konsernin vapaa oma pääoma oli 1 633 132 000 markkaa. Emoyhtiön osingonjakoa rajoittava konsernin vapaa oma pääoma oli 946 237 000 markkaa, joka saadaan kun konsernitaseen vapaasta omasta pääomasta vähennetään omaan pääomaan siirretty osuus vapaaehtoisista varauksista.

Yhtiökokoukselle ehdotetaan, että tilivuodelta jaetaan osinkoa 15 % vuoden päättyessä rekisteröidylle osakepääomalle 1 208 000 000 markalle eli 181 200 000 markkaa. Hallituksen käytettäväksi yleishyödyllisiin tai siihen rinnastettaviin tarkoituksiin (mm. lahjoituksiin Kemira Oy:n säätiölle) ehdotetaan varattavaksi 2 500 000 markkaa.

Helsingissä 19. helmikuuta 1996

Heimo Karinen

Timo Mattila

Juhani Kari

Esa Tirkkonen

Leif Ekström

Sten-Olof Hansén

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Kemira Oy:n osakkeenomistajille

Olemme tarkastaneet Kemira Oy:n kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon vuodelta 1995. Hallituksen ja toimitusjohtajan laatima tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen sekä konsernin ja emoyhtiön tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja yhtiön hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallintoneuvoston ja hallituksen sekä toimitusjohtajan toiminnan lainmukaisuutta osakeyhtiölain säännösten perusteella.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien

muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot konsernin sekä emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös konsernitilinpäätöksineen voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää emoyhtiön hallintoneuvoston ja hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilivuodelta. Hallituksen esitys taseen mukaisen vapaan oman pääoman käsittelystä on osakeyhtiölain mukainen.

Olemme perehtyneet tilikauden aikana julkistettuihin osavuositarkastuksiin. Käsityksemme mukaan osavuositarkastukset on laadittu niitä koskevien säännösten mukaisesti.

Helsinki 20. helmikuuta 1996

KPMG WIDERI OY AB
Hannu Niilekselä
KHT

HALLINTONEUVOSTON LAUSUNTO

Kemira Oy:n hallintoneuvosto on käsitellyt yhtiön vuoden 1995 tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen sekä perehtynyt tilintarkastuskertomukseen tänään pitämässään kokouksessa.

Vuoden 1996 varsinaiselle yhtiökokoukselle hallintoneuvosto toteaa lausuntonaan, että yhtiön hallintoa on hoidettu hyvin ja että hallintoneuvostolla ei ole Kemira Oy:n vuoden 1995 tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen johdosta mitään huomautettavaa. Hallintoneuvosto ehdottaa, että tilinpäätös ja konsernitilinpäätös vahvistetaan ja että vastuuvapaus myönnetään hallitukselle, toimitusjohtajalle ja varatoimitusjohtajille. Hallintoneuvosto yhtyy hallituksen ehdotukseen voittovarojen käyttämisestä.

Vuoden 1995 varsinaisessa yhtiökokouksessa hallintoneuvoston erovuorossa olleet puheenjohtaja Timo Kalli

sekä jäsenet Kari Rajamäki ja Veli Sundbäck valittiin uudelleen. Erovuoroisten jäsenten Ulla-Maj Jernin ja Tarja Halosen tilalle valittiin Max Arhippainen ja Helena Rissanen. Arja Alhon, Esko Seppäsen, Timo Järvilahden ja Mirja Rynnäsen erottua hallintoneuvostosta varsinainen yhtiökokous valitsi heidän tilalleen Reijo Laitisen, Martti Korhosen, Esko Jokiniemen ja Jarmo Laivorannan. Toiseksi varapuheenjohtajaksi valittiin Kari Rajamäki.

Vuoden 1996 varsinaisessa yhtiökokouksessa ovat erovuorossa voimassa olevan yhtiöjärjestyksen mukaisesti valittuina jäsenet Veli Sundbäck, Hanna Markkula-Kivisilta, Maija Perho ja Jarmo Laivoranta.

Helsingissä 22. helmikuuta 1996

Timo Kalli

Kari Rajamäki

Hanna Markkula-Kivisilta

Max Arhippainen

Martti Korhonen

Jarmo Laivoranta

Heikki A. Ollila

Veli Sundbäck

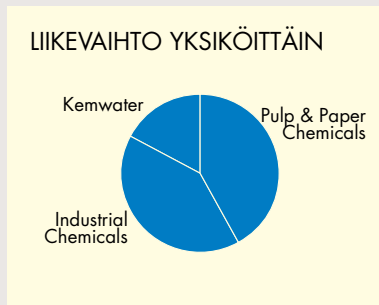
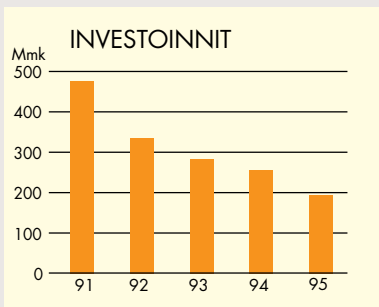
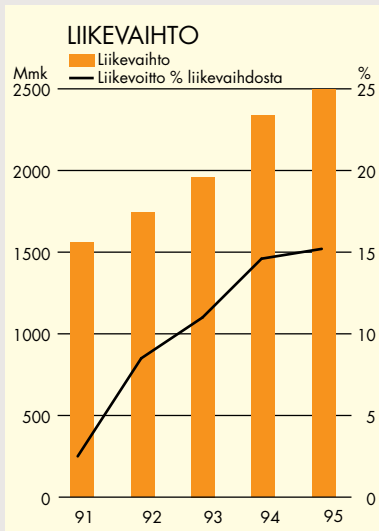
Maija Perho

Esko Jokiniemi

Reijo Laitinen

Helena Rissanen

KEMIRA CHEMICALS

JOHTO

Toimitusjohtaja: Yrjö Sipilä
 Toimitusjohtajan varamies:
 Carsten Olsson
 Pulp & Paper Chemicals:
 Juhani Lindholm
 Kemwater: Kjell Stendahl
 Industrial Chemicals:
 Ingvar Pettersson

Yrjö Sipilä

Monien Keski-Euroopan jokien vedet puhdistetaan ja käytetään useaan kertaan, ennen kuin ne päätyvät mereen. Kuvassa Prahan läpi virtaava Vltava.

LIKEVAIHTO JA TULOS

Kemira Chemicalsin vuosi 1995 sujui myönteisissä merkeissä. Liikevaihto kasvoi 7 % ja oli 2 496 Mmk (edellisvuonna 2 336 Mmk). Samoin liikevoitto jatkoi kasvuaan edellisen vuoden korkealta tasolta ja oli 15 % liikevaihdosta. Liikevoitto oli 379 Mmk eli 11 % suurempi kuin vuonna 1994. Kertomusvuonna sekä liikevoiton että

myynnin kasvusta vastasi pääasiassa Pulp & Paper Chemicals -liiketoimintayksikkö. Myös Kemwater ja Industrial Chemicals saavuttivat tulostavoitteensa.

Liikevaihtoon vaikutti erityisesti kaksi seikkaa: kasvavat toimitusmäärät metsäteollisuudelle ja Suomen markan vahvistuminen. Noususuhdanteen vaikutus oli luonnollisesti positiivinen, mutta markan arvon vahvistumisen vaikutus

KEMIRA CHEMICALS

Mmk	1995	1994
Liikevaihto	2 496	2 336
Kulut	-1 892	-1 762
Poistot	-225	-233
Liikevoitto	379	341
Rahoituserät	-163	-156
Tulos ennen satunnaisia eriä	216	185
Sijoitettu pääoma (keskimäärin)	2 407	2 451
Sijoitetun pääoman tuottoprosentti	16	15
Investoinnit	195	256
Henkilöstö (keskimäärin)	2 251	2 221

tus sitävastoin pääasiassa negatiivinen. Erityisesti Ruotsin kruunun arvon lasku heikensi Ruotsin tytäryhtiön, Kemira Kemi AB:n, markkamääräistä liikevaihtoa.

Pulp & Paper Chemicalsin liikevaihto nousi 12 % ja oli 1 110 Mmk. Kemwaterin liikevaihto kasvoi 6 % ja oli 460 Mmk. Industrial Chemicalsin liikevaihto laski 6 % ja oli 1 081 Mmk. Lasku johtui Aminkemi AB:n myynnistä. Jos Aminkemin liikevaihtoa ei oteta huomioon, Industrial Chemicalsin liikevaihto pysyi ennallaan.

MARKKINATILANNE

Alkupuolella vuotta elettiin voimakasta nousukautta. Loppuvuonna oli nähtävissä selvää kysynnän hiljentymistä sellu- ja paperiteollisuuden seisokkien myötä. Kemira Chemicalsin tärkein asiakasryhmä, sellu- ja paperiteollisuus, käynnisti vilkkaan investointitoiminnan molemmilla päämarkkina-alueilla Suomessa ja Ruotsissa. Tämä kapasiteetin lisäys antaa uskoa tulevaisuuteen.

Vedenpuhdistuskemikaalimarkkinat kehittyivät vakaasti. Pohjoismaissa ja Espanjassa kehitys oli tasaista, paljolti edellisvuoden kaltaista. Keski-Euroopassa jätevedenkäsittelyssä käytettävien rautakemikaalien hintataso laski kiristyneen kilpailun johdosta. Itä-Euroopan yhtiöt kehittyivät suunnitelmien mukaan myönteisesti kysynnän kasvaessa sekä juomavesi- että jätevesipuolella.

Industrial Chemicals -tulosityksikkö markkinoi tuotteitaan useille toimialoille. Fosforihapon kysyntä maailmanmarkkinoilla vahvistui selvästi vetäen maailmanmarkkinahinnat nousuun. Tästä hyötyi fosforihappotuotanto, mutta samalla hintapaineet siirtyivät hapon jatkojalosteille eli rehu- ja teollisuusfosfaateille. Näiden tuotteiden marginaalit joutuivat puristuksiin aiheuttaen paineita tuotehintoihin.

LIIKETOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Kemira Chemicalsin strategiana on kehittää kaikkia kolmea liiketoimintayksikköään, jotka ovat Pulp & Paper Chemicals, Kemwater ja Industrial Chemicals. Erityisiä kasvu- ja panostusalueita ovat Pulp & Paper Chemicalsin valkaisu- ja erikoiskemikaalit samoin kuin Kemwaterin liiketoiminta.

Vuoden alussa myytiin Aminkemi AB ja vuoden loppupuolella päätettiin vesikemikaalien markkinointia Ranskassa koskeneen KemRhône-yhteistyösopi-

muksen purkamisesta. Vuoden 1996 alussa sovittiin Kemwater-osaamisen lisensoimisesta Yhdysvaltoihin ja siihen liittyvästä Kemira Water Treatment Inc:n myynnistä.

Nyt strategia on virtaviivainen eikä uusia yritysmuutoksia harkita vaan kaikkia osa-alueita kehitetään eteenpäin.

Vuoden 1995 aikana valmistui muurahaishappotehtaan laajennus Ouluun. Vuoden suurin investointipäätös oli vetyperoksiditehtaan rakentaminen Helsingborgiin Ruotsiin. Tehdas valmistuu kesällä 1997 ja sen kapasiteetti on 50 000 t/a. Pulp & Paper Chemicalsissa on samoin rakenteilla poly-elektrolyyttitehdas Vaasaan ja peretikahappotehdas Ouluun.

Kemwater laajentaa tuotantoaan Tsekissä. Thaimaassa on rakenteilla Ferix-asema. Vuoden lopulla tehtiin päätös yhteisyrityksen perustamisesta Brasiliaan.

Kemira Chemicalsin tytäryhtiö Kemira Kemi AB sopi tammikuussa 1996 yhtiön Helsingborgin tehtaita koskevan leasing-sopimuksen lunastamisesta. Kemira-konsernin laskentaperiaatteiden mukaan leasing on jo sisällytetty käyttöomaisuuteen ja velkaan, joten lunastaminen ei vaikuta tase-rakenteeseen.

HENKILÖSTÖ

Kemira Chemicalsin henkilöstö oli keskimäärin 2 251 henkeä.

Henkilöstön määrä ei juurikaan muuttunut Oulua lukuunottamatta, jossa lannoitetuotannon lopettamisen jälkeinen sopeutus vielä jatkui. Henkilöstöön liittyviä tunnuslukuja arvioitaessa on otettava huomioon vuoden 1994 alussa toteutuneen yhtiöittämissä yhteydessä tapahtuneet muutokset, esimerkiksi Kemira Chemicalsin ja Kemira Agron ristikkäiset sopimusvalmistukset useilla tehdaspaikoilla Suomessa.

TUTKIMUS JA TUOTEKEHITYS

Tutkimukseen panostettiin kertomusvuonna lisää ja panostus jatkuu. Kemwaterin tärkeimmät kohteet uusien tuotteiden ohella ovat raskasmetallien poisto ja jätevesilietteen kierrätys. Pulp & Paper Chemicals keskittyy vetyperoksidin ja muurahaishapon jatkojalosteisiin, valkaisuun ja paperiteollisuuden erikoiskemikaaleihin. Industrial Chemicalsin tärkeimmät kohteet ovat fosforihapon, kalsiumkloridin ja rehu-

fosfaattien jatkojalostus ja käyttösovel-lutukset.

Kemira Chemicals keskittyy valitse-mansa strategian mukaisesti kasvu-alueisiinsa: sellu- ja paperiteollisuuden kemikaaleihin, vedenpuhdistuskemikaaleihin sekä valikoituihin teollisuuskemikaaleihin.

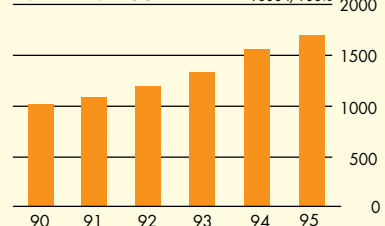
TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

Sellu- ja paperiteollisuuden tuotannon uskotaan piristyvän vuoden puolivälissä tai hiukan aikaisemmin. Asiakasyritysten kapasiteetin käyntiaste vaikuttaa suoraan Pulp & Paper Chemicalsin myyntivolyymeihin. Toisaalta uusia valmistusyksiköitä käynnistyy vuosien 1996–1997 aikana, mikä lisää kysyntää ja siten kompensoi seisokkien vaikutusta.

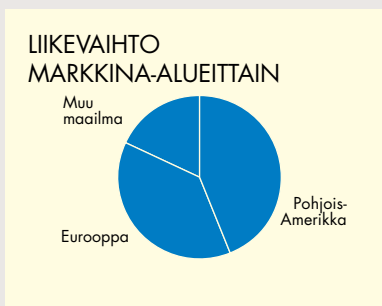
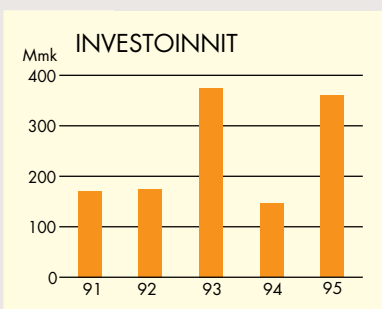
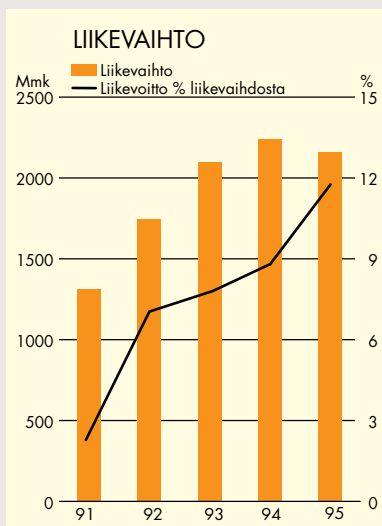
Vedenpuhdistuskemikaalien kysyntä on melko vakaata Pohjoismaiden ja Espanjan markkinoilla. Pitemmällä tähtäyksellä kasvu odotetaan Kemwaterin uusista tehtaista erityisesti Itä-Euroopasta.

Industrial Chemicalsin tuotteisiin vaikuttaa pääasiassa yleinen taloustilanne. Toisaalta fosforihapon hinnan ja kysynnän uskotaan pysyvän vahvana.

VETYPEROKSIDIN KYSYNTÄ MAAILMASSA

KEMIRA PIGMENTS

JOHTO

Toimitusjohtaja: Kari Autio
Savannahin tehdas:
Risto Ojala
Porin tehdas: Matti Lumme
Rotterdamn tehdas:
Seppo Matikainen

Kari Autio

LIKEVAIHTO JA TULOS

Kemira Pigmentsin liikevaihto oli 2 161 Mmk, joka on 4 % edellisvuotista (2 243 Mmk) pienempi. Liikevaihdon lasku johtui lähinnä Suomen markan vahvistumisesta erityisesti US-dollariin nähden sekä alhaisemmista myyntimääristä.

Liikevoitto kasvoi 28 % ja oli 255 Mmk (199 Mmk).

MARKKINATILANNE

Titaanidioksidin markkinoiden kehitystä vuonna 1995 voidaan pitää poikkeuksellisenä. Alkuvuodesta kysyntä oli erittäin voimakasta Euroopassa, Aasiassa ja Latinalaisessa Amerikassa. Kasvanut kysyntä johti myös hinnankorotuksiin.

Kesän jälkeen tapahtui asiakkaiden titaanidioksidivarastojen purkua, joka yhdessä hidastuneen talouskehityksen kanssa johti kysynnän hiljenemiseen oleellisesti. Loppuvuonna oli havaittavissa hienoista hintojen laskua joillakin markkinoilla Aasiassa ja Latinalaisessa Amerikassa. Pohjois-Amerikassa markkinoiden kehitys oli tasaisempaa ja vuoden lopulla hinnat nousivat.

Titaanidioksidipitoisuudeltaan korkeiden malmien saatavuus vaikeutui vuoden 1995 aikana, kun Sierra Leonessa sijaitseva merkittävä kaivos jouduttiin sulkemaan kapinallisten joukkojen hyökkäyksessä. Raaka-ainetta oli kuitenkin saatavilla muilta toimittajilta, mutta hinnat nousivat. Hinnankorotusten täysimääräinen kustannusvaikutus on nähtävissä vasta vuonna 1996.

LIKETOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Kemira Pigments jatkoi edellisvuonna käynnistettyä kehitysohjelmaa, joka

tähtää tuotannon pullonkaulojen poistoon Porin ja Rotterdamn tehtailla. Kehitysohjelma on edennyt suunnitelmien mukaan.

Ympäristönsuojelu liittyy olennaisesti liiketoiminnan kehittämiseen. Tärkeä osa edellämäinnittua kehitysohjelmaa on uusi jätevesien neutralointilaitos, joka valmistuessaan mahdollistaa vesistö päästöjen haitattoman tason Porin tehtailla. Neutralointilaitos valmistuu aikataulussaan kuluvan vuoden aikana.

Rotterdamn tehtaalla vihittiin loka-kuussa käyttöön uusi nikkelinpoistolaitos, joka kerää talteen raaka-aineista prosessissa erottuvan nikkelin ja estää sen pääsyn ympäristöön.

Savannahin tehtailla toteutettiin kaasupäästöjen talteenottojärjestelmä sekä useita pienempiä ympäristöhaittojen poistoon tähtäviä investointeja.

Kemira Pigmentsin investoinnit vuonna 1995 olivat yhteensä 360 Mmk.

Kemira Pigments B.V. Rotterdamissa sai ISO 9001 -laatuhyväksynnän elokuussa. Sen myötä Kemira Pigmentsistä tuli ensimmäinen, ja toistaiseksi ainoa, useassa paikassa toimiva titaanidioksidituottaja, jonka kaikki tehtaat ovat saaneet tämän sertifikaatin.

Kemira Pigmentsin palveluksessa olevan henkilöstön määrä pysyi samalla tasolla kuin edellisvuonna ja oli 1971.

Kemira Pigments otti lokakuussa käyttöön uuden tuotenimen sekä tuotemerkin. Uudistuksella halutaan yhtenäistää Kemira Pigmentsin toimipaikkojen ja tuotteiden ilme maailmanlaajuisesti.

TUTKIMUS JA TUOTEKEHITYS

Tutkimus- ja tuotekehitystoiminta keskittyi edelleen vahvasti tuotantoteknologian ja ympäristönsuojelun sekä uusien tuotteiden kehittämiseen. Tuotevalikoimaa täydennettiin uudella paperiteollisuudelle tarkoitettulla rutiililietteellä. Myös uusi laminaattipigmentti saatiin tuotantovaiheeseen Savannahissa.

Porin tehtaiden tutkimustoiminta painottui käynnissä olevaan kehi-

KEMIRA PIGMENTS

Mmk	1995	1994
Liikevaihto	2 161	2 243
Kulut	-1 700	-1 845
Poistot	-206	-199
Liikevoitto	255	199
Rahoituserät	-103	-95
Tulos ennen satunnaisia eriä	152	104
Sijoitettu pääoma (keskimäärin)	2 333	2 453
Sijoitetun pääoman tuotto-%	11	10
Investoinnit	360	146
Henkilöstö (keskimäärin)	1 971	1 971

Atlantan olympiakisojen valtavilla rakennustyömailla on tarvittu paljon Savannahin tehtaan titaani-oksidi-pigmenttiä. Savannahissa järjestettävien olympiapurjehdusten Finn-luokkaan tähtää Kemira Pigmentsin tukema John Potter III.

KEMIRA PIGMENTS

Kemira Pigmentsin uusi tavaramerkki.

tysohjelmaan, jonka ansiosta tuotanto Porissa kasvaa 30 % ja ympäristönsuojelu tehostuu. Rotterdamin tehtailla valmistauduttiin ottamaan käyttöön uusi jälkikäsitteilyteknologia, joka mahdollistaa uusien pigmenttityyppien valmistuksen vuonna 1996.

TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

Hiljentyneet talousnäkymät Euroopassa

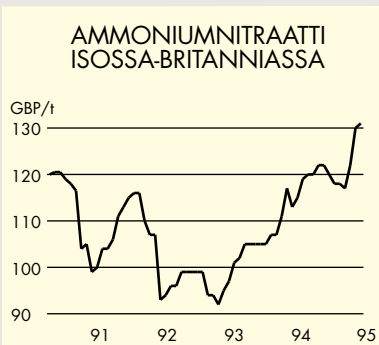
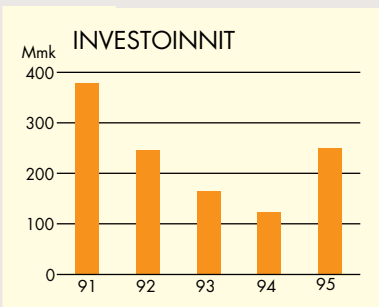
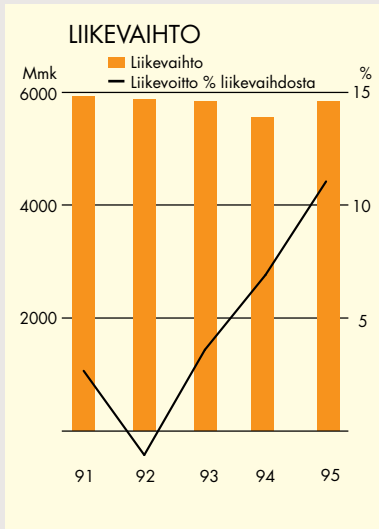
tulevat vaikuttamaan myös titaani-oksidi-pigmenttien kysyntään. Paine hintojen laskemiseen jatkuu kunnes talouskasvu paranee. Pohjois-Amerikassa talouskehitys ja titaani-oksidin markkinatilanne näyttävät vakaammilta.

Uutta kapasiteettia alalle tulee toimintavuonna marginaalisesti tuotantokapeikkojen poiston myötä. Mikäli talous elpyy, saattaa vuosi sitten

vallinnut kysynnän ja tarjonnan tasapaino toteutua myös kuluvan vuoden aikana.

Kustannustason nousun vuoksi taloudelliseen tulokseen ei odoteta voimakasta kasvua vuonna 1996.

KEMIRA AGRO

JOHTO

Toimitusjohtaja: Tauno Pihlava
 Varatoimitusjohtaja: Rauno Valkonen
 Agriculture: Timo Lainto
 Horticulture: Timo Törmälä
 Process Chemicals: Henry Cambier
 Fine Chemicals: Risto Keränen

Tauno Pihlava

Maailman viljavarastojen ehtymisen vuoksi Euroopassa ollaan lisäämässä viljan viljelyä.

LIKEVAIHTO JA TULOS

Kemira Agron liikevaihto kasvoi 9 % ja oli 5 742 Mmk (edellisvuonna 5 257 Mmk). Kasvaneen liikevaihdon ja myyntimäärien sekä hintojen kohoamisen ansiosta Kemira Agron tulos Keski-Euroopassa parani huomattavasti edellisvuoteen verrattuna. Liikevoittoa kertyi 655 Mmk (368 Mmk), 78 % edellisvuotista enemmän.

MARKKINATILANNE

Kuivuus ja tulvat eri puolilla maailmaa sekä tuotantopanosten yleinen laiminlyönti IVY-maissa heikensivät viljasatoja. Sen seurauksena viljavarannot ovat ennätyskellisen pienet.

Tämä vaikutti EU:n maatalouspolitiikkaan sekä viljelyalan ja ravinteiden käytön lisääntymiseen. EU:n kesannointivelvoite, joka vuonna 1994 oli 15 %, laski 12 %:iin satotason korjaamiseksi ja viljantarpeen tyydyttämiseksi. Ravinteiden käyttö Euroopassa kasvoi kauden 1994/95 aikana tyypin osalta noin 4 %. Sekä paikallisesti tuotettujen että tuontilannoitteiden hintataso vahvistui, Isov-Britanniassa jopa 18 %.

KEMIRA AGRO

Mmk	1995	1994
Liikevaihto	5 742	5 257
Kulut	-4 663	-4 501
Poistot	-424	-388
Liikevoitto	655	368
Rahoituserät	-160	-228
Tulos ennen satunnaisia eriä	495	140
Sijoitettu pääoma (keskimäärin)	3 877	4 672
Sijoitetun pääoman tuotto-%	18	9
Investoinnit	249	123
Henkilöstö (keskimäärin)	3 476	3 648

LIKETOIMINTAYKSIKÖT

Kemira Agron strategiana on palvella ensi sijassa kasvinravinneasiakkaita, mutta pyrkiä hankkimaan lisäarvoa liiketoiminnalle synergistisiltä teollisuusmarkkinoilta ja hienokemikaaliliiketoiminnasta.

Liiketoimintayksikköjä on neljä: Agriculture, Horticulture, Process Chemicals ja Fine Chemicals. Liiketoiminnan tulokset muodostuvat kuitenkin aluekohtaisissa tulosyksiköissä.

Agriculture

Kasvinravinteiden kulutus ja myyntimäärät kasvoivat Euroopassa 2,8 % ja maailmanlaajuisesti 0,9 %. Agriculture-yksikön kasvinravinneliiketoiminnan voimakas kehitys, joka alkoi vuonna 1994, jatkui edelleen.

Raaka-aineiden ja väli tuotteiden hinnat nousivat ja pysyivät korkealla tasolla. Integroituneet yhtiöt, kuten Kemira, saattoivat osin puskuroida hintatason kohoamisen vaikutuksia. Kemira on omavarainen ammoniakkin ja fosforihapon suhteen.

Kemira Agro hyötyi myös aiempina vuosina toteuttamistaan raskaista rakennemuutos- ja kustannustehokkuusprojekteista.

Horticulture

Horticulture-liiketoiminnan myynti kasvoi suunnitelman mukaan. Kehitys oli myönteistä Itä-Euroopassa ja Venäjällä. Liiketoiminnan vahvistaminen jatkui myös muilla vientialueilla. Nestemäisiä kasvinravinteita valmistava tehdas Kemira Jain Fertilizers Pvt. Ltd aloitti toimintansa elokuussa Intiassa. Myyntiorganisaatioita vahvistettiin. Uutuustuote Reciclean, jota käytetään kasvihuoneiden vesikiertojen desinfiointiin,

rekisteröitiin Hollannissa. Uusi tuotesarja golfkenttiä varten saatettiin markkinoille Ranskassa.

Horticulture-yksikkö aloitti merkittävämääräisen kuluneena vuonna ja asteittain kaikki tuotteet maailmanlaajuisesti myydään yhteisen tuotemerkin Grow-How® alla.

Process Chemicals

Process Chemicals myy teollisuusasiakille muun muassa ureaa, erilaisia happoja, kaasuja ja ammoniakkia. Yksikön myynti kasvoi edellisvuodesta 23 %.

Tuotteiden kysyntä säilyi hyvänä kemianteollisuuden korkean toiminta-asteen ansiosta. Merkittäviä uusia kaupallisia sopimuksia solmittiin. Sopimusten vaikutukset painottuvat pääosin vuodelle 1996, joten yksikön näkymät ovat hyvät, vaikka kemianteollisuuden kasvuvauhti tasaantuisikin.

Uusia tuotteita on kehitetty biologiseen vedenpuhdistukseen, samoin uusia nitraattisuoloja on kehitteillä.

Fine Chemicals

Fine Chemicals -yksikkö teki vuoden alussa tärkeän nelivuotisen rahtiyö-sopimuksen Dow Chemical Companyn kanssa: Kokkolassa tuotetaan Dow'lle erikoispolymeerien valmistukseen käytettävää monomeeria. Sopimuksen arvo on yli 100 Mmk.

Juurikkaan rikantorjuntaan liittyvä liiketoiminta myytiin saksalaiselle yritykselle AgrEvo GmbH:lle. Samassa yhteydessä sovittiin AgrEvon tuotteiden jakelun siirtymisestä Kemira Agrolle Suomessa ja Baltian maissa.

Karboksiinin myynti Venäjälle käynnistyi uudelleen huomattavilla kaupoilla.

Hienokemikaali- ja rikastuskemikaalitoiminnoista muodostettiin erillinen yhtiö Kemira Fine Chemicals Oy, jonka toiminta käynnistyi vuoden 1996 alusta.

TOIMINTA TULOSYKSIKÖITTÄIN

Kemira Agron Suomen toimintojen liikevaihto kasvoi 1 % ja oli 1 893 Mmk (1 876 Mmk). Liikevoitto säilyi hyvin tyydyttävällä tasolla, vaikka supistuikin edellisestä vuodesta lähinnä raaka-aineiden kallistumisen vuoksi. Kasvinravinteiden myynti laski viljelypinta-alan nähden normaaliksi. Pienentynyt kotimaan myynti korvattiin kasvavalla viennillä.

Kasvinravinteiden hinnat säilytettiin edellisen vuoden tasolla.

Osa raaka-aineiden kustannusnoususta pystyttiin eliminomaan logistiikkaa kehittämällä.

Siilinjärven lanonitetehdas teki tuotantoennätyksensä.

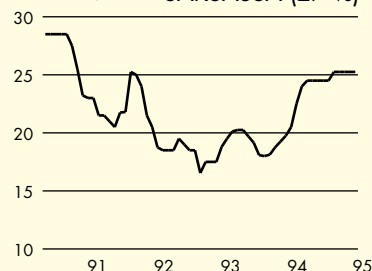
Kemira Agron kotimaiset tytäryhtiöt (A. Jander Oy, Viljavuuspalvelu Oy ja Mykora Oy) kasvattivat jokainen myyntiään ja samalla myös liikevoittoaan selvästi.

Kemira Agron Tanskan toimintojen liikevaihto parani 16 % ja oli 1 662 milj. DKK (1 433 milj. DKK). Lisäys johtui kasvaneista NPK- ja typpi-lannoitteiden myyntimääristä sekä parantuneesta hintatasosta. Myös erikoistuotteiden eli rehu fosfaatin ja kaliumnitraatin myynti kasvoi.

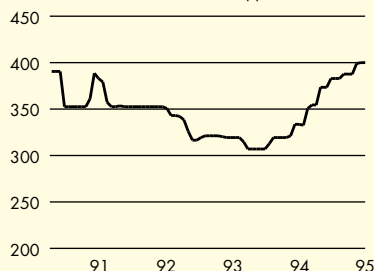

Horticulture-liiketoimintayksikön uusi tavaramerkki.

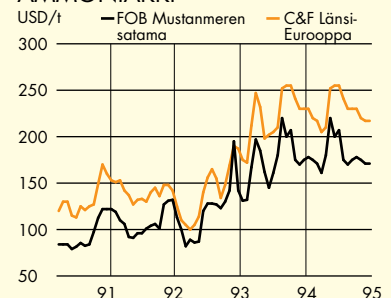
KALSIUMAMMONIUMNITRAATTI
DEM/100 kg SAKSASSA (27 %)

FOSFORIHAPPO
USD/t C&F Länsi-Eurooppa

AMMONIAKKI

Tanskassa aloitettiin kolmivuotinen kehitysohjelma.

Kemira Agron Ison-Britannian toimintojen liikevaihto kasvoi 17 % ja oli 195 milj. GBP (167 milj. GBP). Suurimmat syyt lisäykseen olivat kasvinravinteiden hintatason nousu ja myyntimäärien kasvu, sekä Process Chemicals- ja Horticulture-tuotteiden myyntimäärien kasvu.

Kasvinravinteiden markkinat kehittyivät kaikkein myönteisimmin Ison-Britanniassa. Erityisesti nurmiviljelyssä käytettävien typpilannoitteiden myynti kasvoi.

Parantuneeseen tulokseen vaikutti myös suotuisa kustannuskehitys raaka-aine- ja toimintaketjussa. Muun muassa suorat toimitukset tehtaalta viljelijälle lisääntyivät. Incen lannoitetehtaan ja Hullin ammoniakitehtaan käyntiaste oli korkea.

Ison-Britannian markkinat ovat kehittyneet Euroopassa nopeimmin positiiviseen suuntaan. Eräinä tekijöinä ovat punnan arvo suhteessa muihin valuuttoihin sekä brittiläisen maanviljelijän kilpailukyky.

Kemira Agron Hollannissa olevien toimintojen liikevaihto oli 475 milj. NLG (424 milj. NLG). 12 %:n nousu johtui typpilannoitteiden lisääntyneestä kysynnästä ja parantuneesta hintatasosta sekä Process Chemicals -tuotteiden myynnin kasvusta. Sekä Rozenburgin että Pernisin tehtaiden käyntiaste oli korkea.

Kemira Agron Belgian toimintojen liikevaihto oli 6 410 milj. BEF (5 589 milj. BEF). Liiketoiminta kasvoi ripeästi, tuotehinnat paranivat ja myyntimäärät kohosivat. Myös Process Chemicalsin myynti kasvoi voimakkaasti. Liikevoitto kasvoi huomattavasti.

Nopean tulosparannuksen mahdollistivat markkinatilanteen ohella aiempina vuosina tehdyt merkittävät rationalisointi- ja säästötoimet sekä Willebroe-

kin typpihappotehtaan siirrosta saadut tuotot.

INVESTOINNIT

Kemira Agron merkittävin investointi oli typpihappotehtaan siirto Willebroekista Tertreen Belgiassa. Siirto toteutettiin ennätysajassa. Projektin kustannusarvio myös alitettiin selvästi.

Ison-Britanniassa päätuotantoyksikön Incen ammoniakkihuollon turvaamiseksi päätettiin rakentaa ammoniakkin tuontiterminaali. Projekti valmistuu helmikuussa 1996 ja turvaa typpihappotehtaiden käynnin ammoniakitehtaan seisokin aikana myöhemmin keväällä.

Tanskan investoinnit tähtäävät lannoitetehtaan laatu- ja tuotantotehokkuuden parantamiseen sekä erikoistuotteiden kuten rehufosfaatin ja kaliumnitraatin tuotannon lisäämiseen.

Hollannissa toteutetaan lukuisia pienehköjä investointeja, joilla pyritään entistä ympäristöystävällisempään ja turvallisempaan tuotantoon sekä kustannustehokkuuden lisäämiseen.

Suomessa tärkein meneillään oleva investointi on metyleeniureatehtaan rakentaminen Harjavaltaan. Tehdas valmistuu kuluva vuoden syksyllä. Toinen huomattava investointi oli Uudenkaupungin tehtaan raaka-aineiden vastaanotto- ja käsittelylaitteiden tehostaminen.

KEHITYSPROJEKTIT

Vuoden aikana käynnistettiin useita ympäristöön ja turvallisuuteen liittyviä projekteja, muun muassa koko Kemira Agron laajuinen tuotantoturvallisuusprojekti, jonka tavoitteena on toimipaikkojen turvallisuuden kartoittaminen ja kehitysohjelman laatiminen.

HENKILÖSTÖ

Laatujohtamisprojektien lisäksi käynnistettiin henkilöstökehitysprojekti, jonka tavoitteena on uudistaa yrityskulttuuria valtuuttamisen (empowerment) suuntaan.

Henkilöstön määrä oli keskimäärin 3 476 henkeä (3 648).

TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

Maailmanmarkkinoiden menneiden vuosien viljelijäämät ovat vaihtuneet vajaukseksi. Viljaa on varastoissa selvästi alle kahden kuukauden tarve. EU:n alueella viljanvientiä pyritään rajoittamaan aiemman vientituen sijaan. Samoin EU:n kesannointivelvoite on laskettu 10 %:iin vuonna 1996 ja paineita sen edelleen laskemiseen on.

Itä-Euroopan alueella on maatalouden kehittämiseen ja tuotantotason nostoon poliittista halua. IVY-maiden osalta maatalouteen suunnattujen tuotantopanosten laiminlyönti näkyy selvästi laskeneina satotasoina. Samalla kyseisen alueen teollisuus on tuotanto- ja kuljetuskustannusten realiteettien vuoksi entistä kiinnostuneempi omasta kotimarkkinastaan, jonka kasvava kysyntä tulee tyydyttää lähinnä omalla tuotannolla.

Euroopan lannoiteteollisuuden rakennemuutos on jatkunut. Erityisesti Etelä-Euroopan ja Välimeren alueen teollisuuden järjestelyt ovat päätösvaiheessa ja tuotanto tasapainottumassa.

Ylläolevan perusteella näyttäisi siltä, että Kemira Agron korkeaa käyttöastetta voidaan jatkaa. Tämän sekä kustannustehokkuuden ja tuotevalikoiman jatkuvan kehittämisen uskotaan pitävän yhtiön jatkossakin kilpailukykyisenä.

Kemira Agron toiminnan perustana on tuotannon kilpailukykyyn pitäminen Euroopan teollisuuden parhaimmistossa, investointien suuntaaminen tuotannon tehokkuutta, käyttöastetta ja ympäristöturvallisuutta parantaviin kohteisiin sekä jatkuvasti kehittyvä asiakaspalvelu ja asiakkaiden tarpeiden huomioon ottaminen.

Tikkurilan julkisivutuotteiden valikoima monipuolistui Lemminkäinen Oy:n maaliliiketoiminnan myötä.

LIKEVAIHTO JA TULOS

Tikkurila-konsernin liikevaihto vuonna 1995 kasvoi 7 % ja oli 1 352 Mmk (edellisvuonna 1 261 Mmk). Emoyhtiö Tikkurila Oy:n liikevaihto oli 852 Mmk (790 Mmk). Konsernin suurimman tytäryhtiön Kemira Coatings Ltd:n ja sen tytäryhtiöiden liikevaihto oli 47 milj. GBP, kun se edellisvuonna oli 45 milj. GBP. Liikevaihto kehittyi myönteisesti kaikissa konserniyhtiöissä.

Tikkurila-konsernin yhteenlaskettu liikevoitto oli 144 Mmk (143 Mmk). Tulosta heikensi vuoden alkupuolella tapahtunut raaka-ainehintojen voimakas nousu, jota ei täysimääräisesti pystytty siirtämään myyntihintoihin. Isossa-Britanniassa tapahtuneet liiketoimintojen uudelleenjärjestelyt vaikuttivat olennaisesti konsernin liikevaihtoon ja liikevoittoon.

MARKKINATILANNE

Tikkurila-konsernin osuus Euroopan maalimarkkinoista on noin kolme prosenttia, ja Tikkurila on Euroopan kymmenen suurimman maalivalmistajan joukossa. Muita merkittäviä valmistajia ovat Akzo Nobel, ICI, Total Peintures, BASF ja Hoechst.

Tikkurilan liiketoiminnan voimakaimmin kasvava alue on sävytysjärjestelmät. Konserni on alan markkinajohtaja Euroopassa ja näiden järjestelmien toiseksi suurin toimittaja maailmassa.

Tikkurila-konsernin markkinointistrategia on kolmitahoinen. Kauppa- ja rakennusmaaleja markkinoidaan pääasiassa Pohjoismaihin ja Suomen lähialueille. Teollisuusmaalien markkina-alueena on koko Eurooppa ja Kaakkois-Aasia, ja sävytysjärjestelmiä myydään kaikkiin maanosiin.

Kauppa- ja rakennusmaaleja Tikkurila valmistaa Suomessa, Virossa, Latviassa ja Venäjällä. Tuotevalikoima on monipuolinen ja kattaa kaikki sisä- ja ulkomaalauskohteet.

Teollisessa pintakäsittelyssä konsernin vahvimpia alueita ovat korroosionesto, puun pintakäsittely sekä coil coating -pinnoitteet. Teollisuusmaaleja Tikkurila valmistaa Suomessa, Isossa-Britanniassa, Hollannissa ja Belgiassa.

Sävytyspastojen valmistus on keskitetty pääosin Suomeen ja Hollantiin, jossa otettiin käyttöön uusi tehdas keväällä 1995. Myös Etelä-Afrikassa

TIKKURILA

Mmk	1995	1994
Liikevaihto	1 352	1 261
Kulut	-1 141	-1 060
Poistot	-67	-58
Liikevoitto	144	143
Rahoituserät	-26	-35
Tulos ennen satunnaisia eriä	118	108
Sijoitettu pääoma (keskimäärin)	1 022	1 089
Sijoitetun pääoman tuotto-%	15	13
Investoinnit	60	85
Henkilöstö (keskimäärin)	1 585	1 590

Tikkurilan sävytysosaamisen uusi aluevaltaus on nahan pintakäsittelyyn kehitetty Maestro-sävytysjärjestelmä.

käynnistyi tuotanto vuonna 1995.

Uudisrakentamisen lama jatkui Suomessa, mutta korjausrakentaminen kompensoi osittain uustuotantoa. Teollisessa rakentamisessa alkoi näkyä lieviä elpymisen merkkejä. Tikkurila keskittyi merkitavaroiden markkinointiin ja jatkoi laajamittaista asiakaskoulutusta.

Emoyhtiön kauppa- ja rakennusmaalien vienti kehittyi hyvin. Tärkeimmät vientimaat olivat koko valikoiman osalta Venäjä, Unkari, Baltian maat, Puola ja Ruotsi sekä erikoistuotteiden osalta EU-maat.

Baltian alueella jatkettiin tuotanto- ja markkinointiyhteistyötä ruotsalaisen Alcro-Beckersin kanssa hyvällä menestyksellä. Venäjällä Pietarissa toimiva A/O Finncolor aloitti vesiohenteisten tuotteiden valmistuksen ja luopui omista vähittäismyymälöistään.

Vientiteollisuuden hienoinen kasvu lisäsi metalliteollisuusmaalien myyntiä, mutta puuteollisuuden kokonaismarkkinat supistuivat, ja tämä näkyi myös Tikkurilan myyntimäärissä.

Tikkurila vahvisti asemiaan teollisuusmaalien toimittajana Baltiassa, etenkin Viron puuteollisuudessa. Unkarissa ja Puolassa teollisuusmaalien myynti sujui odotusten mukaisesti, ja vienti Venäjälle kääntyi nousuun.

Sävytysjärjestelmien myynti kasvoi edelleen voimakkaasti. Etelä-Amerikan nopeasti kehittyviä markkinoita palvelemaan perustettiin myyntiyhtiö Brasiliaan. Intiaan Tikkurila toimitti Instacolor-sävytysjärjestelmän, joka on maan ensimmäinen nykyaikaiseen teknologiaan perustuva järjestelmä. Myös muualla Aasiassa sekä Lähi-idässä päästiin hyviin tuloksiin sävytyksen markkinoinnissa.

Keski-Euroopassa sävytyksellä on edelleen hyvät markkinat. Uusi aluevaltaus on kuluttajamaalien sävytys, kun pääpaino oli aiemmin ammattikäyttäjille tarkoitettujen rakennusmaalien sävytyksessä.

INVESTOINNIT

Suomessa Tikkurila hankki omistukseensa Lemminkäinen Oy:n maaliliiketoiminnan. Suurin yksittäinen käyttöomaisuusinvestointi oli konttorirakennuksen laajennus Vantaalla.

Tärkeimpiä tuotannollisia investointeja olivat Winter-Bouts B.V:n uusi sävytyspstatehdas Sittardissa Hollannissa, Latvijan Krasasin sili-kaattimaalitehdas Riassa Latviassa sekä A/O Finncolorin tuotantolaitteisto Pietarissa Venäjällä.

RAAKA-AINEET

Raaka-aineiden hinnat nousivat edelleen voimakkaasti vuoden 1995 alkupuoliskolla, mutta nousu tasaantui loppupuoluesta. Kasvaneesta kysynnästä johtuen raaka-aineita ei aina saatu normaalien toimitusaikojen mukaisesti.

HENKILÖSTÖ

Tikkurila-konsernin palveluksessa oli vuoden 1995 lopussa 1 531 henkilöä eli 31 vähemmän kuin edellisellä vuonna. Heistä 838 työskenteli Suomessa.

TUTKIMUS JA TUOTEKEHITYS

Tuotekehitystä ohjasivat Tikkurilan omat ympäristö-, terveys- ja turvallisuustavoitteet sekä EMAS-asetuksen vaatimukset. Tikkurilan Suomen tuotantolaitoksilla suoritettiin marraskuussa EU:n EMAS-asetuksen mukainen auditointi, jossa yhtiön ympäristöasioiden hallintajärjestelmän todettiin täyttävän asetuksen vaatimukset.

Tikkurila kehitti liuotteettoman sävytyspastasarjan kauppa- ja rakennusmaalien sävytykseen sekä sävytysjärjestelmät nahan pintakäsittelyyn ja tekstiilien värjäykseen. Kehitystyö sävytysteknologian hyödyntämiseksi muillakin maali-teollisuuden ulkopuolisilla aloilla jatkuu.

Venäjän markkinoita varten kehitettiin vesiohenteisia maaleja, joita valmistetaan Pietarin tehtaalla. Keski-Euroopan markkinoille kehitettiin uusia puunsuojia.

Metalliteollisuuden tuotemaalaukseen ja korroosionestoon tarkoitettujen tuotteiden valikoimaa laajennettiin uusilla vesiohenteisilla maaleilla.

LIIKETOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Tikkurila ja ruotsalaisen Beckersin tytäryhtiö Becker Acroma Ltd perustivat Isoon-Britanniaan yhteisyrityksen, joka valmistaa puun teolliseen pintakäsittelyyn tarkoitettuja tuotteita. Yritys on alan markkinajohtaja Ilossa-Britanniassa.

Kemira Coatings jatkoi toimintansa keskittämistä avainalueille ja myi polymeeriliiketoimintaansa kuuluneen polymeeritaanitutuotannon.

Tikkurila perusti myyntiyhtiön Brasiliaan. Winter-Bouts B.V. siirtyi Hollannissa uusiin tiloihin ja aloitti sävytyspastojen valmistuksen Etelä-Afrikassa. Kasvavien pastatoimitusten varmistamiseksi

päätettiin rakentaa sävytyspastatehdas Vantaalle vuoden 1996 aikana.

Baltian alueen liiketoiminnan keskitäminen Alcro-Beckersin kanssa Baltic Color -yksikköön toi mukanaan synergiaetuja tuotannossa ja markkinoinnissa. Liettuassa aloitti toimintansa myyntiyhtiö, joka markkinoi Virossa ja Latviasa valmistettuja maalituotteita.

Lemminkäinen Oy:n maaliliiketoiminnan oston myötä Tikkurilan julkisivutuotteiden valikoimaan tuli korjauslaasteja sekä lisää julkisivumaaleja ja -pinoitteita.

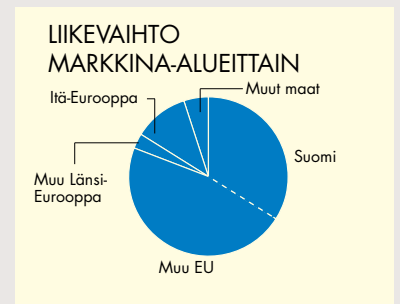
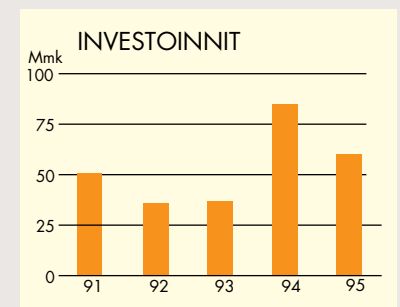
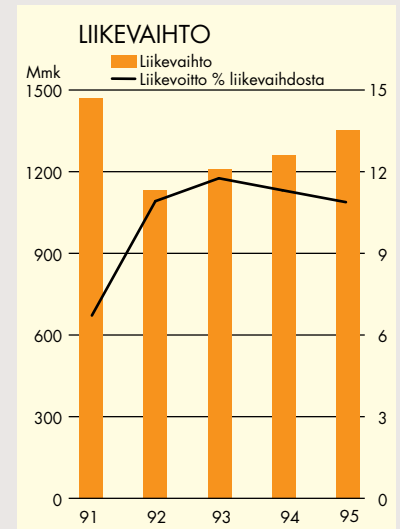
TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

Rakennusalan lama jatkuu Suomessa. Osittain yhteiskunnan tuella tapahtuva korjausrakentaminen kompensoi vähäistä uudisrakentamista. Vientiteollisuuden tilanne jatkuu hyvänä todennäköisesti ainakin vuoden 1996 alkupuoliskolla, mikä vaikuttaa teollisuusmaalien kysyntään Suomessa.

Kemira Coatings Ltd:n keskittyminen strategian mukaisille avainalueille antaa mahdollisuuden yhtiön tuloksen parantamiseen. Ruotsissa jatkuu myönteinen kehitys, ja myös Ruotsin kruunun vahvistumisella on positiivinen vaikutus.

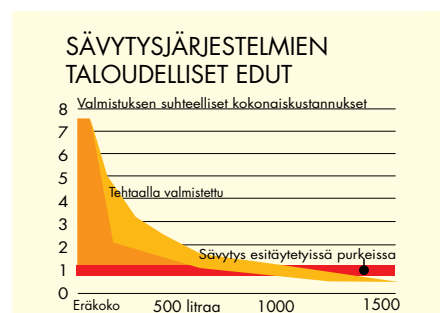
Tikkurilan maaliliiketoiminnan myönteiselle kehitykselle Baltiassa, Venäjällä ja Keski-Euroopassa on hyvät edellytykset. Sävytysjärjestelmien myynnin tavoitteena on laajeta uusille markkina-alueille, ja myös sävytyksen hyödyntämisen maali-teollisuuden ulkopuolella uskotaan vaikuttavan myönteisesti tämän liiketoiminta-alueen kasvuun.

Ulkomaantoimintojen merkitys Tikkurila-konsernissa kasvaa edelleen. Suomi on kuitenkin konsernin tärkein markkina-alue myös tulevaisuudessa.

JOHTO

Toimitusjohtaja: Raimo Piironen
Kauppa- ja rakennusmaalit: Visa Pekkarinen
Teollisuusmaalit: Tapio Käär
Sävytysjärjestelmät: Vesa Aulanko

Raimo Piironen

Julkisten tilojen verhoilussa käytetään nykyisin paloturvallisia materiaaleja. Kemira Fibresin tuotevalikoimaan kuuluu palosuojattu Visil-kuitu. Kuvassa Prahan kansallisteatteri.

KEMIRA FIBRES

Kemira Fibres Oy:n toinen toimintavuosi muodostui taloudellisesti erittäin heikoksi. Keskeisiä syitä oli kaksi. Raaka-aineiden hinnat nousivat koko vuoden ajan tuotehintoja selvästi nopeammin. Vuoden jälkimmäisellä puoliskolla lisäksi kysyntä supistui eikä täyskapasiteettia pystytty myymään.

Yhtiön liikevaihto laski 7 % ja oli 575 Mmk (1994: 620 Mmk). Liikevoitto oli -43 Mmk (38 Mmk). Liikevaihdon lasku johtuu osittain myös myydystä liiketoiminnasta. Teksturoitujen lankojen liiketoiminta myytiin

1.5.1995 tätä varten perustetulle yhtiölle, SH-Filaments Oy:lle. Yhtiön osakkaina ovat liiketoiminnan silloisen toimivan johdon lisäksi alueellinen ja paikallinen kehitysyritys. Liiketoiminta jatkuu entisissä tiloissa.

Viskoosikuitujen kysyntä oli toimintavuoden aikana kaksijakoinen. Alkuvuonna kysyntä oli hyvä ja ylitti toimitusmahdollisuudet. Kesän ja alkusyksyn aikana kysyntä putosi jyrkästi ja tuotantoa jouduttiin loppuvuodesta selvästi jarruttamaan. Kysynnän lasku koski kaikkia tekokuituja ja tekstiilituotteita yleisemminkin sekä päämarkkina-alueella Länsi-Euroopassa että muilla markkinoilla, kuten Kaukoidässä. Tuotteiden hinnat, jotka nousivat selvästi alkuvuonna, kääntyivät laskuun vuoden lopulla.

Pääraaka-aineen, liukoselluloosan, hinnat nousivat erittäin jyrkästi vuoden kolmannelle neljännekselle saakka. Vuoden lopulla suhdanne tasoittui ja kääntyi ainakin toistaiseksi laskuun.

Yhtiön sisäisten kustannusten alentamiseksi jouduttiin myös henkilöstön määrää sopeuttamaan taloudelliseen tilanteeseen. Viskoosituotannossa määrä väheni noin 50 hengellä. Myydyin liiketoiminnan palveluksessa oli 80 henkeä. Kemira Fibresin palveluksessa oli vuonna 1995 keskimäärin 604 henkeä (669).

Kemikaaliyksikkö ottaa talteen ja myy viskoosiprosessin sivutuotteena syntyvän natriumsulfaatin. Lisäksi se myy eräitä välitustuotteita, kuten natronlipeää ja rikkihiiltä. Yksikön tulos oli hyvä.

Vuoden aikana valmistui tärkeimmän kehitysinvestoinnin eli nonwovenkuitujen kehittämisprojektin toinen vaihe, joka parantaa muun muassa haihdutustehoa. Käynnissä on edelleen yhtiön tietojärjestelmien uusimistyö.

Vuoden alussa käynnistetty tulosyksikköorganisaatio osoittautui toimivaksi. Erityisesti yhteistyö eri toimintojen välillä on edelleen parantunut. Vuoden aikana panostettiin ydinketjujen määrittelyyn sekä tiimityön kehittämiseen.

Ympäristönsuojelullisesti vuosi oli jälleen ennätyskellisen hyvä. Sinkin ja kiintoaineen päästöt alapuoliseen vesistöön olivat edellisvuotta vastaavalla tasolla. Rikkihiilen kokonaistalteenotossa saavutettiin jälleen uusi ennätys.

Korkeimman hallinto-oikeuden huhtikuussa antaman päätöksen mukaisesti ympäristölupaehdot tulivat lainvoimai-

siksi ja edellyttävät muun muassa jätevesien happea kuluttavan vaikutuksen olennaista alentamista kahden vuoden kuluessa. Yhtiön taloudellisen tilanteen vuoksi ympäristöministeriöltä haettiin jatkoaikaa lupaehtojen voimaantulolle. Ministeriö hylkysi hakemuksen marraskuun lopulla. Asiaan etsitään uusia ratkaisuvaihtoehtoja, jotka voitaisiin toteuttaa ilman merkittäviä investointeja.

Näymät vuodelle 1996 eivät ole hyvät. Tekstiilisektorin kysynnän odotetaan pysyvän alhaisena vuoden alkupuoliskon ajan. Nonwoven-sektorin tilanne on tätä parempi ja vakaa. Raaka-ainehintojen odotetaan jonkin verran laskevan.

Kemira Fibres kehittää edelleen sisäistä tuottavuuttaan.

VIHTAVUORI

Vihtavuori Oy:n liikevaihto oli 159 Mmk (154 Mmk). Liikevoitto oli 18 Mmk (28 Mmk). Liikevaihdon nousu johtui lisääntyneestä urheilu- ja metsästysruutien viennistä Eurooppaan sekä Yhdysvaltoihin. Viennin noustessa kotimaan kysyntä kuitenkin samalla heikkeni sekä louhinta- että puolustusvälinesektorilla.

Vuoden 1995 tulos oli tyydyttävä, mutta jäi kuitenkin alle vuoden 1994 tuloksen. Syynä tuloksen heikkenemiseen oli myynnin painottuminen lisäkuksannuksia aiheuttavaan vientiin sekä

Outokumpu Chromen kaivoksella Keminmaalla otettiin käyttöön Vihtavuoren tehokas ja ympäristöystävällinen emulsioräjähdyssaine Kemiitti 510.

hintojen lasku louhintatarvikkeissa.

Suurimmat investoinnit olivat tietohallintajärjestelmän kokonaisuudistus, uuden pienpurkkiruuttipakkaamon rakentaminen sekä Outokumpu Chrome Oy:n kaivokselle Keminmaalle rakennettu tehokkaamman emulsioräjähdyssaineen, Kemiitti 510:n, toimitusvalmius. Kemiitti 510-hanke toteutettiin yhteistyössä kaivoksen kanssa.

Emulsioräjähdetekniikkaan liittyvään Kemix-patruunavalmistukseen vuosina 1993–95 tehty investointi on osoittautunut onnistuneeksi. Tuote on paitsi ympäristöystävällinen myös vähemmän räjähtävä aiheuttava kuin perinteiset räjähteet. Louhintatarvikkeiden

tuotekehitys painottuu lähes täysin uusiin, perinteisiä tuotteita korvaaviin emulsiopohjaisiin tuotteisiin ja panostustekniikkaan.

Puolustusvoimien hankintojen odotetaan edelleen pienentyvän. Myös ruutivienti on tilapäisesti laskemassa vuoden 1996 aikana, yhtenä syynä Yhdysvalloissa lainmuutoksen jälkeen tapahtunut tilapäinen kysynnän pienentyminen. Lisävientiä odotetaan puolustusvälinekomponenteista EU:n alueelle. Louhintaräjähdeiden kysynnän arvioidaan olevan alkuvuoden 1996 aikana pienimmillään pitkiin aikoihin.

KEMIRA METALKAT

Kemira Metalkatin liikevaihto oli 137 Mmk, yli 20 % suurempi kuin edellisvuoden 114 Mmk. Vaikka Kemira Metalkat on vielä voimakkaassa markkinoillemenovaiheessa, jolloin korkeat kehitys- ja markkinointiponnistukset raskaita tulosta, tilikauden liikevoitto parani 2 Mmk ja kassavirta investointien jälkeen oli positiivinen.

Tärkeimpiä vientimaita olivat Saksa, Espanja, Iso-Britannia ja Italia. Viennin osuus liikevaihdosta oli 91 %.

Autojen valmistusmäärät Euroopassa, Metalkatin päämarkkina-alueella, eivät ole vielä nousseet lamaa edeltäneelle tasolle ja kilpailu ensiasennustoituksesta on entisestään kiristynyt. Aasiassa on syntymässä lainsäädännön kehityksessä katalysaattorien kysyntää.

Ajoneuvojen ja pienkoneiden katalysaattoreiden kehitystä on jatkettu, tavoitteena uudet, vuosittuuhannen vaihteissa voimaan tulevat normistot. Tuotekehityksessä kuten muissakin toimin-

Kemira Metalkatissa jatkuu pakokaasukatalysaattoreiden kehitys keskeytyksittä, sillä autojen enimmäispäästöjä määrittävät normit tiukentuvat Euroopassa ja Yhdysvalloissa.

noissa Metalkat on sisäistänyt jatkuvan parantamisen periaatteen.

Markkinoinnissa on panostettu uusille alueille: Yhdysvaltoihin ja Aasiaan, tavoitteena luoda merkittävää liikevaihtoa vuosituhannen loppuun mennessä. Volyymin kasvua on odotettavissa jo kuluvana vuonna Intiassa, jossa katalyysaattoreiden kokoonpano käynnistyy lisenssivalmistuspohjalta.

KEMIRA SAFETY

Kemira Safetyn tulos vuonna 1995 oli hyvä. Liikevaihto oli 76 Mmk (66 Mmk). Liikevaihdon noin 14 % kasvuun vaikuttivat pääosin uusi suoja-naamari ja Autoflow-puhallintuoteryhmä. Liikevoitto oli 15 Mmk (10 Mmk). Investointeihin käytettiin 6 Mmk. Kassavirta investointien jälkeen oli selkeästi positiivinen.

Edellisenä vuotena alkanut raaka-ainehintojen voimakas nousu taittui vuoden 1995 aikana. Uusilla tuotteilla ja tuotantotekniikalla parannettiin hintakilpailukykyä. Merkittävimmät uutuudet, jotka saatettiin tuotantoon ja tuotiin markkinoille, olivat suoja-naamari M-95, onnettomuustilanteisiin tarkoitettu Civic-pakohuppu ja räjähdysalttiissa tiloissa käytettäväksi tarkoitettu Autoflow-puhallinlaite. Kuluneen vuoden aikana saatettiin myös tuotantovalmiuteen ja viranomaistesteissä hyväksytyksi uusi Pro 2000 -suodatinsarja, joka tuodaan markkinoille kevään 1996 aikana.

Suurimmat investointikohteet olivat rakennuslaajennus ja Pro 2000 -suodatinsarjan automaattiset tuotantolinjat. Rakennuslaajennus, joka valmistuu alkuvuodesta 1996, tuo lisää tuotantotilaa ja lisäresursseja laboratorio- ja tuotekehitystoimintaan.

Tuotevalikoima on vahvistunut useilla uusilla tuotteilla, joilla uskotaan pysyvän tulevaisuudessa merkittävään markkinaosuuden kasvattamiseen päämarkkina-alueella Länsi-Euroopassa. Tulosodotukset ovat edellisvuosien hyvällä tasolla.

KEMIRA OY

Kemira Oy käsittää konsernin johdon ja hallinnon sekä eräitä palvelutoimintoja. Kemira Oy:n liikevaihto koostuu sähkön mynnistä kotimaisille konserniyhtiöille ja ulkopuolisille. Liikevaihto

Kemira Safetyn kaksi uutuustuotetta olivat Autoflow-puhallinlaite (kuvasa) sekä sotilas- ja siviilikäyttöön tarkoitettu suoja-naamari M-95.

vuodelta 1995 oli 208 Mmk (166 Mmk). Liikevaihdosta hieman yli puolet tuli konsernin ulkopuolelta.

Energialiiketoiminnan lisäksi emoyhtiö hoitaa konsernin rahoitus- ja eräitä muita konsernipalvelutoimintoja. Emoyhtiön tärkeimpänä tehtävänä on konsernin strateginen johtaminen. Se asettaa konsernin ja tytäryhtiöiden tavoitteet ja määrittelee toimintaperiaatteet sekä myötävaikuttaa konsernin sisäisten synergioiden hyödyntämiseen.

Kemira Oy:n palveluksessa oli keskimäärin 145 henkeä.

KEMIRA-KONSERNIN YMPÄRISTÖRAPORTTI

JOHDANTO

Tämä on Kemira-konsernin kolmas vuotuisen ympäristöraportti. Sen tavoitteena on osana vuosikertomusta antaa luotettava ja tasapainoinen yleiskuva konsernin ympäristönsuojelun tilasta.

Raporttiin sisältyy katsaus vuotuisesta kehityksestä seuraavilla pääaloilla:

- Ympäristöpolitiikka ja hallintajärjestelmät
- Ympäristönsuojelu tuotantolaitoksilla
- Tuotekehitys ja ympäristöliiketoiminta
- Tilastotiedot: päästöt, jätteet, energiankulutus ja turvallisuus
- Ympäristöinvestoinnit ja -käyttökustannukset
- Ympäristöriskit, -vastuut ja -lakiasiat
- Ympäristöviestintä.

Ympäristöraportoinnista ja -tilintarkastuksesta ei toistaiseksi ole sovittuja standardeja. Konserni on valinnut CEFICin¹ raportointiohjeet sekä juuri äskettäin julkaistun EU:n Komission alaisen Tilintarkastuksen neuvottelukunnan (Accounting Advisory Forum) suosituksen² kehyyksiksi, joiden puitteissa ympäristöraportointia kehitetään. Erillisen ympäristöraportoinnin sijaan konserni suosii tiivistä raportointia tärkeistä ympäristökysymyksistä ja -tiedoista osana vuosikertomusta. Kolmantena perättäisenä vuotena ulkopuolinen asiantuntija

todentaa, että ympäristöraportti on laadittu yllä mainittujen ohjeiden mukaisesti.

Ympäristöraportti käsittelee konserniyhtiöitä tilinpäätöksessä omaksuttujen periaatteiden mukaisesti.

YMPÄRISTÖPOLITIikka JA HALLINTAJÄRJESTELMÄT

Konserniyhtiöt jatkoivat vuonna 1994 julkaistun konsernin ympäristöpolitiikan soveltamista. Konsernin sitoutuminen ulkoisiin ympäristöperiaatteisiin ja -ohjelmiin säilyi ennallaan.

Konsernin pääyhtiöt aloittivat sisäisten riskienhallinnan käsikirjojen laajan uudistuksen. Suomessa Kemira Chemicals Oy julkaisi uuden ympäristö- ja työsuojelupolitiikan. Kemira Agro Oy käynnisti turvallisuus- ja terveysprojektin arvioidakseen kaikkien toimipaikkojen nykytilanteen ja aloittaakseen tarpeelliset kehitysohjelmat.

Responsible Care -ohjelma eteni konserniyhtiöissä tämän vapaaehtoisen kemianteollisuuden ohjelman laajenemisen tahdissa.

Konsernitason raportointijärjestelmä laajennettiin ja yhdenmukaistettiin. Ympäristöriskien hallintaa tehostettiin, samoin kuin ylimmän johdon ympäristöraportointia.

Tikkurila Oy, jolla on jo BS 7750 -standardin mukainen sertifiointi, on valmis alkamaan EU:n EMAS-järjestel-

män soveltamisen heti kun kansallinen hallinto Suomessa on järjestetty. Saman suuntainen kehitys on käynnissä Kemira Pigmentsin Porin tehtailla. Hollannissa vastaava käytännön edistys keskittyy maan hallituksen ja kemianteollisuuden väliseen vapaaehtoiseen ympäristösopimukseen. Konserni myötävaikutti aktiivisesti myös ISO 14 000 -sarjan ympäristöhallinnan standardien kehitykseen.

YMPÄRISTÖNSUOJELU TUOTANTOLAITOKSILLA

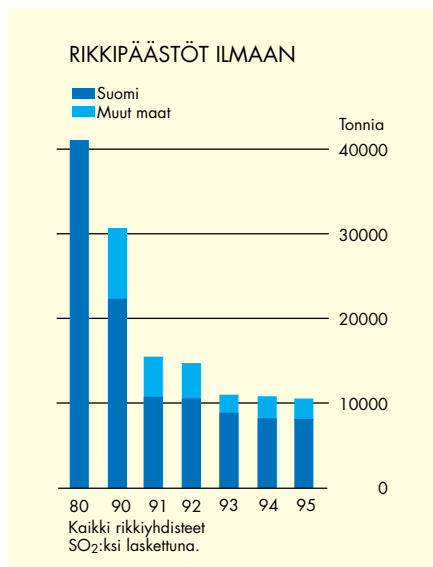
Kemira Pigments. Jätevesien puhdistuslaitoksen rakentaminen on aikataulussa Kemira Pigments Oy:n Porin tehtailla. Tämä suuri, kaikki laimeat jätevedet käsittelevä neutralointilaitos käynnistyy vuoden 1996 lopussa. Tällöin happamat päästöt merialueelle loppuvat kokonaan. Laajojen ympäristövaikutusten arviointien jälkeen ovat käynnissä sekä jätevesilaitoksen että kipsisakan läjitysalueen lupamenettelyt. Näihin projekteihin investoidaan kaikkiaan 165 Mmk. Lisäksi päätettiin 18 Mmk:n investoinnista reaktorikaasujen puhdistuksen tehostamiseen.

Kemira Pigments B.V. Hollannin Botlekissa toimitti yhtiön omaehtoisen ympäristösuunnitelman ja sen ensimmäisen seurantaraportin maan viranomaisille. Näiltä saatiin hyväksyntä ja myönteinen arvio suunnitelmasta. Jäte-

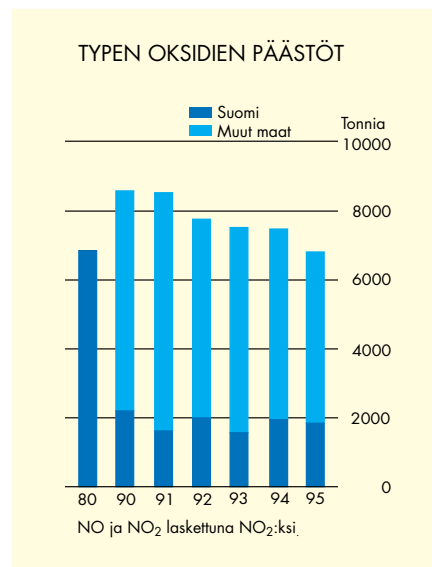
¹ CEFIC (Euroopan kemianteollisuuden kattojärjestö): Ohjeet Euroopan kemianteollisuuden ympäristöraportoinnista, 1993.

² Ympäristöasiat tilinpäätöksessä. Euroopan komissio, Tilintarkastuksen neuvottelukunta, joulukuu 1995.

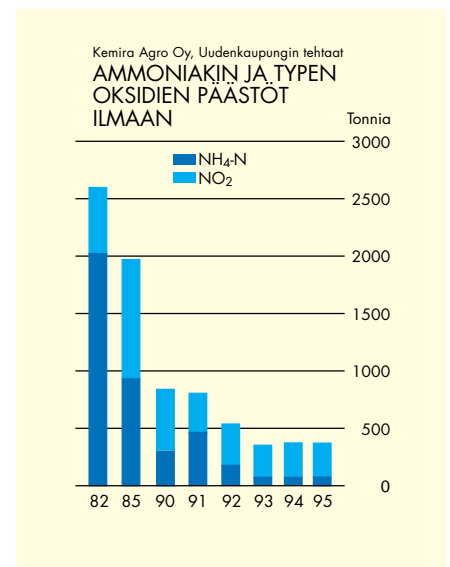
Kuva 1

Kuva 2

Kuva 3

vesien nikkelpoistolaitos valmistui ja otettiin käyttöön. Äskettäisten meluntorjuntatoimenpiteiden tehokkuus varmistui mittauksissa.

Kemira Pigments Inc. aloitti pesurien rakennustyöt Savannahin tehtailla. Pesurit käsittelevät titaanitetrakloridipäästöt häiriö- ja huoltotilanteissa, samoin kuin reaktorin poistokaasut. Laajamittainen päästökartoitus suoritettiin vuonna 1996 esitettävää uutta ilman-suojelun lupahakemusta varten. Kiintoaineiden erotusta parannettiin muuttamalla jätevesialtaita. Nämä investoinnit nousevat yhteensä yli 40 Mmk:aan.

Kemira Chemicals. Kemira Kemi AB:n Helsingborgin tehtaalla rikkipäästöt alenivat edelleen, ja erittäin alhainen taso on vakiintunut. Häiriöpäästöjen sisäistä valvontaa ja raportointia tehostettiin, samoin kaatopaikan eristyksiä ja lietteiden käsittelyä. Vanhojen rikkihappotehtaiden purku on loppusuoralla.

Kemwater-liiketoimintayksikkö operoi yli 20 vesikemikaalitehdasta eri puolilla maailmaa. Useilla tehtailla suljettiin vesikiertojärjestelmät. Uusia pölysuodattimia ja tehokkaampia kaasunpuhdistuslaitteita otettiin käyttöön. Kemiflocin tehtaalla Tsekinmaalla vaihdettiin prosessin klooripohjainen raaka-aine happeen. Kemira Ibérica S.A. paransi säiliöiden ja tuotantolaitosten ympäristöturvallisuutta Tarragonassa Espanjassa.

Kemira Chemicalsin Suomen tehtailla (Oulu, Siilinjärvi, Vaasa) tuotanto kasvoi jälleen ilman sanottavia päästömuutoksia. Kolme uutta ympäristölupaa tuli voimaan, lähinnä vahvistaen jo saavutetun suoritustason. Oulun tehtailla edettiin ripeästi vanhojen tehdasyksiköiden purkutöissä ympäristöriskien vähentämiseksi. Siilinjärvellä puolestaan tehostettiin entuudestaan fluorin talteenottoa ja vesiensuojelua. Vaasan tehtailla parannettiin vesijakeiden erottelua, jotta estettäisiin hajapäästöt jäähdytysvesiin. Viereisen Infjärden-järven sedimenttiä tutkitaan mahdollisia kunnostustarpeita ajatellen. Tutkimukset liittyvät osin vireillä olevaan vesioikeudelliseen lupaan jäähdytysveden käytön lisäämiseksi.

Kemira Agro. Kemira Agro Oy:n Uudenkaupungin tehtailla vähennettiin ravinnehäviöitä ilmaan ja veteen (kuva 3.). Erityisesti typpikuormitus mereen aleni, kun vesien keräilyä ja kierrätystä tehostettiin. Kokkolassa hiilidioksidipäästöt vähenivät merkittävästi talteenottolaitoksen käynnistyessä. Myös rikkihappotuotannon ympäristöturvallisuutta kohennettiin. Harjavallassa asennettiin biosuodatin hajukaasujen päästöjen vähentämiseksi organomineraalisten lannoitteiden valmistuksesta. Rikkihapposäiliöiden turvaltaat ja -laitteet valmistuivat.

Kemira Danmark A/S otti Frederician tehtailla Tanskassa käyttöön ma-

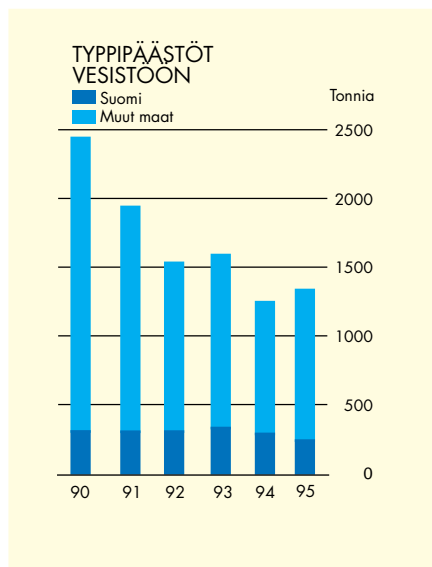
kaasukombivoimalan, joka alentaa hiilidioksidipäästöjä. Viemärijärjestelmiä parannettiin sadeveden aiheuttaman ravinnekuormituksen alentamiseksi. Nørresundbyssä tehdyt päästömittaukset osoittivat superfosfaattitehtaan hajunpoistoon asennetun kaasupesurin tehokkuuden.

Ison-Britannian Chesterissä Kemira Ince Ltd päätti investoida 1,9 milj. GBP ammoniakkipäästöjen ja pesurivesien ylitteiden huomattavaan vähentämiseen NPK-lannoitetehtaalta. Typpihappotehtaan NO_x-päästöt olivat selvästi pienemmät kuin koskaan aiemmin. Yhtiö saavutti myös Ison-Britannian kemianteollisuusliiton (CIA) kultaisen palkinnon erittäin hyvästä turvallisuustasosta viiden vuoden aikana.

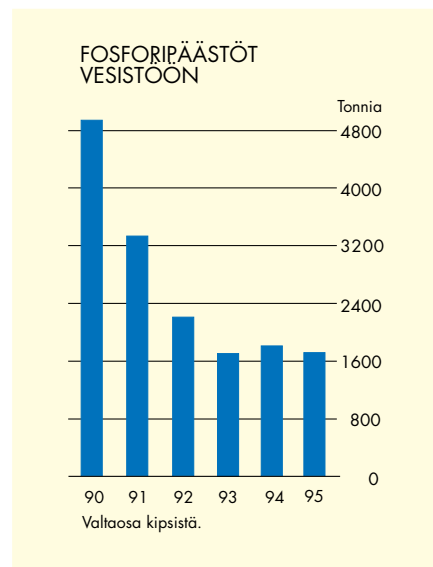
Kemira S.A./N.V., joka operoi useita tehdasyksiköitä Belgiassa ja Ranskassa, käynnisti Tertressä kolmannen typpihappotehtaan. Näin eliminointiin Willebroekista tapahtuneisiin kuljetuksiin liittyneet päästöt ja riskit. Ammoniakkitehtaan uudistaminen vähentää myös ympäristö- ja turvallisuusriskejä. Turvallisuutta edistäviä purkutöitä jatkettiin Tertressä sekä myös Willebroekissa, jossa kaikki tuotanto on loppunut. Longlierin tehdasyksikköön päätettiin asentaa uudet pölysuodattimet.

Hollannissa Kemira Agro Pernis B.V. jatkoi tutkimusta ja tuotekehitystä kipsin ja sen epäpuhtauksien päästöjen alentamiseksi. Suunnitelma lisävä-

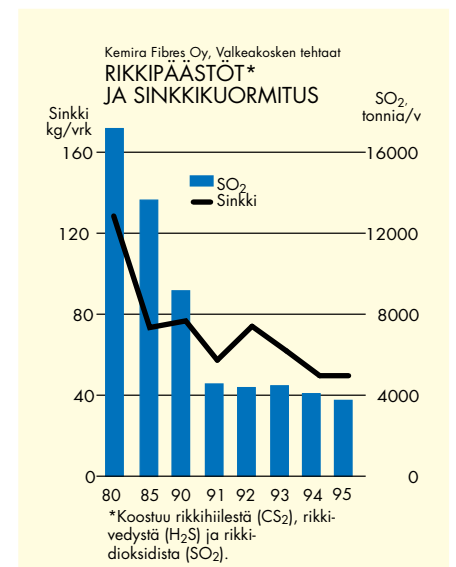
Kuva 4

Kuva 5

Kuva 6

hennyksistä on esitettävä viranomaisille vuonna 1996. Kemira Agro Rozenburg B.V:ssä ovat alkamassa investoinnit CAN-tehtaan ammoniakkipäästöjen merkittävään alentamiseen. Myös nestemäisten lannoitteiden säiliöturvallisuutta sekä meluntorjuntaa parannettiin.

Tikkurila. Uusimmat Tikkurilan tehdasyksiköt aloittivat toimintansa ilman merkittäviä ympäristövaikutuksia. Tikkurilan tehtailla Suomessa kehitettiin edelleen prosessin pesuvesien kierrätystä. Kemira Coatings Ltd. tehosti ilmamittauksia puuteollisuustuotteiden valmistuksessa. Hollannin Dordrechtissa Kemira Color B.V. vähensi huomattavasti VOC-päästöjä ilmaan lisäämällä vesiohenteisten ja niukkaliukoisten tuotteiden osuutta.

Kemira Fibres. Taloudellisen tilanteen heikkeneminen pakotti yhtiön muuttamaan suunnitelmia biologisen jätevedenpuhdistamon suhteen Valkeakosken tehtailla. Parhaillaan on ympäristöministeriössä käsittelyssä uusi jatkoaikahakemus vesiylioikeuden päätöksen mukaisille toimenpiteille. Vaihtoehtoisia teknisiä ratkaisuja selvitetään. Samaan aikaan Valkeakosken tehtailla saavutettiin kautta aikojen alimmat hajurikkijyhdisteiden päästötasot (kuva 6). Myös jätteiden määrää vähennettiin merkittävästi.

Vihavuori. Viemäröntietyhteys kunalliseen jäteveden puhdistamoon on

valmistumassa, samoin kuin neutralointilaitoksen suunnittelu. Nämä toimenpiteet lopettavat happamat päästöt läheiseen Vihtajärveen vuonna 1996.

TUOTEKEHITYS JA YMPÄRISTÖLIKETOIMINTA

Ympäristöliiketoiminta eli ympäristönsuojeluun ja turvallisuuteen liittyvien tuotteiden myynti kasvoi erittäin suotuisasti. Tämä yli 20 tuoter ryhmään jakautuva myynti kipusi nyt noin 1 090 Mmk:aan. Nousua viime vuoden vastaavasta määrästä oli noin 13 % (ks. kuva 12). Ympäristöliiketoiminta oli lähes 9 % konsernin liikevaihdosta. Huomautettakoon kuitenkin, että ei ole olemassa yleisesti hyväksytyjä standardeja ympäristöliiketoiminnan määrittelemiseksi.

Kemikaalien myynti ympäristösovelluksiin säilyi suurimpana ryhmänä 69 %:n osuudella. Kemira Chemicalsin vesikemikaaleissa jatkui vakaa kasvu. Sellu- ja paperiteollisuuden noususuhdanne loi pohjaa erinomaiseen kasvuun valkaisussa klooria korvaavien vetyperoksidin ja happikemikaalien myynnissä. Mainituissa liiketoiminnissa on käynnissä useita kapasiteetin laajennuksia ja uusia tehdashankkeita eri maissa.

Ympäristölaitteiden myynti kasvoi erittäin hyvin, 15 %. Ryhmään lukeutuvat katalyysaattorit, vesiteknikka, suo-

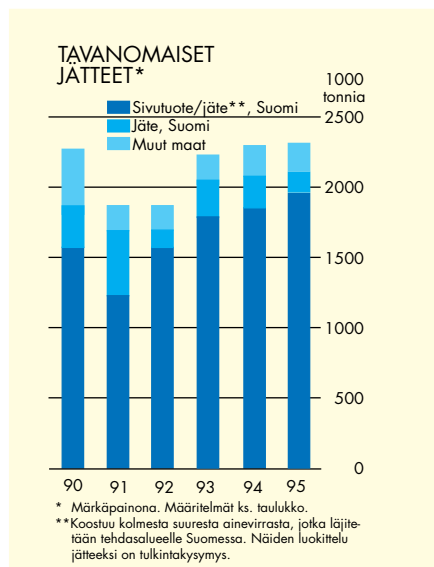
dattimet, meluntorjunta ja engineering-tuotteet. Kemira Metalkat kehitti uusia markkina-alueita pakokaasukatalyyteille, ja kasvatti lisenssipohjaista tuotantoa.

Yhä enenevä määrä jätettä (tai oheistuotteita, määritelmistä riippuen) muutettiin myytäviksi tuotteiksi lisäämällä tuotekehitys- ja markkinaponnisteluja. 20 %:n kasvu tässä segmentissä johtui lähinnä CoCoat-kipsipigmentin lisääntyneestä mynnistä Kemira Chemicalsin Siilinjärven tehtailla. Kemira Pigmentsin tehtailla Savannahissa puolestaan kipsituotteiden myynti ylittää selvästi neutraloinnissa syntyvän kipsijättemäärän.

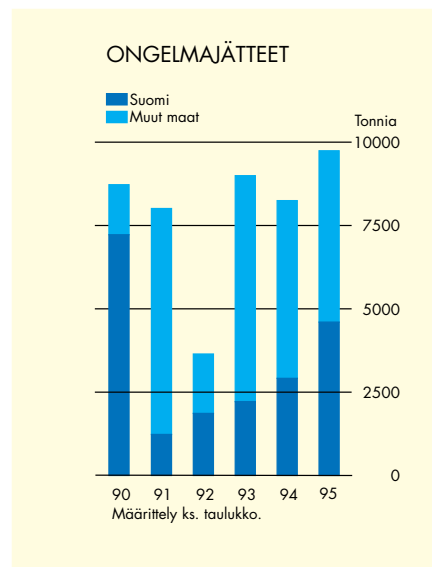
Vaihtoehtoiset, ympäristöstävällisemmät tuotteet ovat kuluttajalle tutuimpia. Tällä nopeasti laajenevalla sektorilla Kemira Agro Horticulture myy yhä useampia vihreitä tuotteita metsien kunnostukseen, biologiseen torjuntaan, luomuviljelyyn tai perinteiseen puutarhakäyttöön. Kemira Fibres Oy:n valmistaman kloorittoman viskoosin markkinat laajenivat huomattavasti.

Tilastoon ei ole luettu ympäristömyönteisiä maaleja ja pinnoitteita. Nämä ulottuvat vesiohenteisista, liuotin- vapaista tuotteista niukkaliuotteisiin, ja edelleen VOC-päästöjä vähentäviin teknisiin tuotteisiin. Samoin valmistetaan tuotteita, joissa raskasmetalleja tai muita haitallisia aineita on korvattu ympäristöystävällisillä.

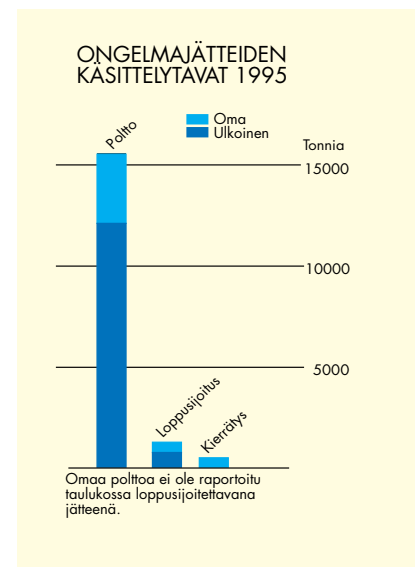
Kuva 7

Kuva 8

Kuva 9

Ympäristöliiketoiminnan kehittämisen lisäksi konserniyhtiöt olivat aktiivisia lukuisissa T&K-ohjelmissa, joissa tavoitteena on säästävä teknologia, uudet tuotteet ympäristösovellutuksiin, tai vähemmän ympäristöä kuormittavat tuotteet. Osa projekteista on kansainvälisesti rahoitettuja, yhteisprojekteja muun (kemian)teollisuuden kanssa, tai yhteistoimintaa ympäristöviranomaisten kanssa. Näiden projektien kustannukset edustavat varsin huomattavaa osaa konsernin koko T&K-panostuksesta. Konserni käynnisti myös ydinliiketoimintojen strategisten ympäristöuhkien ja -mahdollisuuksien kartoituksen, sekä nykyisten T&K-ohjelmien arvioinnin.

TILASTOTIEDOT³: PÄÄSTÖT, JÄTTEET, ENERGIANKULUTUS JA TURVALLISUUS

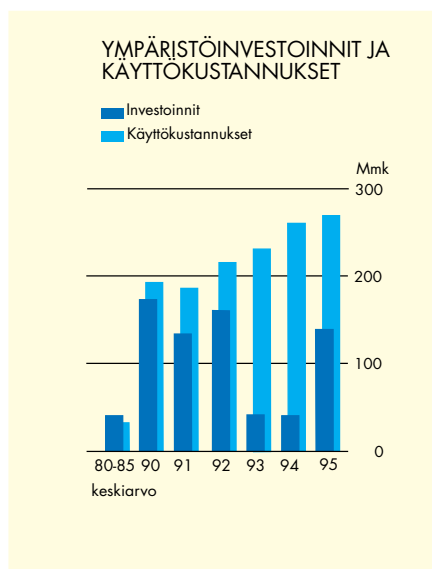
Konserniyhtiöt operoivat nykyisin yli 60 tuotannollista toimipaikkaa 21 maassa. Kaikki suuret toimipaikat (17) ja enin osa pienemmistä (31) kuuluvat konsernin ympäristöraportointijärjestelmään, joka on toiminut vuodesta 1990. Huolimatta raportoivien tehtaiden lukumäärän kasvusta tilastotietoja voidaan melko hyvin verrata viime vuoteen. Ulkopuolelle jäävien tehtaiden (monet yhteisyrityksiä) päästöt eivät olennaisesti muuta kokonaiskuva.

Raportissa käsitellään ensi kertaa työturvallisuutta ja luonnonvaroja.

³ Raportin tiedot on koottu useiden toimipaikkojen ja lähteiden tilastoista. Kaikki voitava on tehty sen varmistamiseksi, että tiedot eivät ole epätodellisia tai harhaanjohtavia. Tästä huolimatta tiedot eivät ole yhtä luotettavia kuin vuosikertomuksen taloudelliset tiedot.

⁴ Ympäristökustannusten määrittelystä ks. alaviitteessä 2 mainittu dokumentti.

Kuva 10

Oheisessa taulukossa on joitakin tunnuslukuja onnettomuuksista sekä veden, polttoaineiden ja sähkön käytöstä.

Tason parantumista voidaan havaita useimmissa päästöissä ilmaan, samoin raskasmetallipäästöissä veteen. Tuotantotasot olivat merkittävästi korkeampia vuonna 1995. Tämä tulisi pitää mielessä verrattaessa absoluuttisia lukuja, erityisesti jätemääriä aiempiin vuosiin.

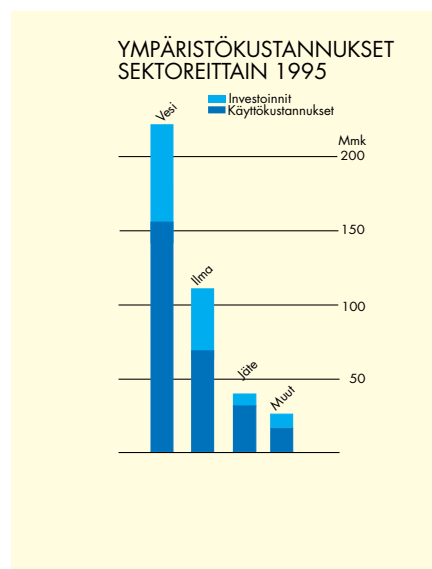
YMPÄRISTÖINVESTOINNIT JA -KÄYTTÖKUSTANNUKSET⁴

Ympäristökustannukset olivat yhteensä 412 Mmk eli 3,3 % liikevaihdosta. Tämä sisältää ympäristöinvestoinnit ja -käyttökustannukset, mutta ei korkokustannuksia, poistoja eikä kustannuksia, jotka aiheutuvat ympäristöliiketoiminnasta tai ympäristö-T&K:sta. Myöskään prosessiturvallisuus ja työsuojelu eivät ole mukana. Ympäristöperusteiset sakot ja korvaukset kuitenkin sisällytetään.

Ympäristöinvestoinnit olivat noin 140 Mmk. Luku on yli kolminkertainen viime vuoteen verrattuna, mutta ei vielä kohoa 1980-luvun lopun ja vuoden 1990 huippulukemiin. Askelmainen nousu selittyy uusilla, suurilla projekteilla Kemira Pigmentsin tehtailla (ks. sivu 49-50). Ympäristöinvestoinnit olivat 15 % konsernin kokonaisinvestoinneista.

Ympäristönsuojelun käyttökustannuk-

Kuva 11

set jatkoivat hidasta mutta vakaata nousuaan ja päättyivät 272 Mmk:aan. Taso ja trendi ovat tyypillisiä kemian konserneissa, jotka ovat jo investoineet paljon ympäristöön.

YMPÄRISTÖRISKIT, -VASTUUT JA -LAKIASIAT

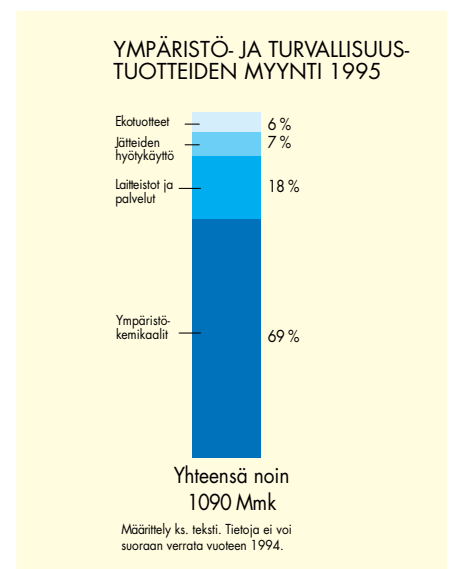
Konsernilla on laaja kansainvälinen liiketoiminta kemianteollisuudessa. Sen tuotantoon, tuotteisiin ja muihin toimintoihin sovelletaan usean tyyppisiä ympäristölakeja ja -säädöksiä. Toimintaan liittyy eri tyyppisiä ympäristöriskejä ja potentiaalisia vastuuta. Raportin seuravassa osassa tarkastellaan sellaisia ympäristöriskejä, jotka mahdollisesti voisivat olla taloudellisesti merkittäviä konsernitasolla, välittömästi tai välillisesti.

Ympäristölainsäädäntö ja -luvut

Konserniyhtiöiden tuotannolliset toimipaikat toimivat niihin sovellettavien ympäristölakien ja -lupien mukaisesti. Lupahedoista poikkeava tilanne todettiin kolmella toimipaikalla. Viranomaiset ovat tietoisia asiasta ja korjaavat toimenpiteet on käynnistetty. Rikossyytteitä ei ole vireillä.

Useita uusia ympäristölakeja, direktiivejä ja yksittäisiä lupapäätöksiä tuli voimaan, erityisesti EU-alueella. Välittömät vaikutukset konsernin liiketoimintoihin eivät olleet merkittäviä. Kuten luvussa tuotantolaitoksista selostettiin, on

Kuva 12

kahdella toimipaikalla vireillä tai esitetty paikallisia lupaehtoja, jotka voisivat haitata kyseistä liiketoimintaa merkittävästi. Näiden tapausten lopputulosta ei voida vielä täysin ennakoita, mutta konsernin johto ei odota merkittäviä haitallisia vaikutuksia konsernille kokonaisuutena. Merkittäviä vaikeuksia ei esiintynyt uusien ympäristölupien saamisessa teollisen toiminnan jatkamiseen tai laajentamiseen.

Onnettomuudet, häiriötilanteet ja ympäristövahingot

Kuudelta toimipaikalta raportoitii merkittäviä satunnaispäästöjä, mutta huomattavia ympäristövaikutuksia ei todettu. Useimmissa tapauksissa päästöt koostuivat epäorgaanisista hapoista ja aiheutuivat tehtaiden ylös- tai alasajoista tai laitevioista. Konserniyhtiöt maksoivat yhteensä 0,2 Mmk vahingonkorvauksia tai sakon luonteisia maksuja äkillisistä päästöistä.

Konserniyhtiöt eivät kärsineet merkittäviä aineellisia vahinkoja onnettomuuksissa tuotantolaitoksilla tai kuljetuksissa. Kuitenkin kolme henkilöä menehtyi kuolemaan johtaneissa onnettomuuksissa vuoden aikana. Nämä tapahtuivat Ferriklor AB:n tehtaalla Ruotsin Kvarntorpissa ja Kemira Agro Rozenburg B.V:n tehtaalla Hollannissa. Kemira-konserni valittaa syvästi näitä ihmishenkien menetyksiä.

Ympäristövastuut

Konserni on arvioinut aiempaan toimintaan liittyvät ympäristöriskit ja -vastuut, erityisesti saastuneet maa-alueet kaikilla merkittävillä konsernin omistamilla kiinteistöillä. Useita uusia tutkimuksia ja tarkastuksia tehtiin tilanteen edelleen selventämiseksi. Vuoden aikana tapahtuneet yritysostot, -myynnit ja yhtiöjärjestelyt eivät vaikuttaneet olennaisesti potentiaalisiin ympäristövastuisiin.

Tapauksissa, joissa ei ole käytettävissä selvityksiä tai yksityiskohtaisia mitauksia, parasta teknistä asiantuntemusta on käytetty riskin arvioimiseen. Konserni myös ennakoit tulevaa ympäristövastuulainsäädäntöä päivittääkseen riskiarvioita. Lisäksi konserni käynnisti asenteittaisen yleisvarauksen kartuttamisen vastaisia lopettamiskustannuksia varten. Konserni on myös käyttänyt laajasti sopimusperusteisia keinoja turvataksien etunsa ympäristön vastuissa.

Tilinpäätösperiaatteiden mukaisesti konserni on tehnyt tarpeelliset varauk-

set maaperän saneerauksia ja vastauksia lopettamiskustannuksia varten, jos seuraavat ehdot täyttyvät:

1. Yhtiöllä on lakisääteinen tai sopimusperusteinen saneerausvelvollisuus.

2. Yhtiön johto on todennut, että ympäristövastuu on olemassa ja sitoutunut ennallistaviin toimenpiteisiin.

3. Kustannukset on arvioitu riittävän luotettavasti.

Tällä hetkellä tällainen ulkoinen tai sopimusperusteinen vaatimus saneerauksen suorittamiseen on neljällä toimipaikalla, ja asianmukaiset varaukset on tehty. Näiden saneeraustoimenpiteiden kustannukset eivät ole merkittäviä. Saneeraustoimenpiteet jatkuvat kahdeksalla toimipaikalla. Käynnissä olevien saneeraustoimien kustannukset on raportoitu ympäristönsuojelun käyttökustannuksina (ks. yllä).

Liiketoimintaa merkittävästi haittaavia, ympäristöperusteisia tuotevastuutapauksia tai rajoituksia ei esiintynyt.

Oikeustapaukset ja kanteet

Kuten edellisen vuoden raportissa selostettiin, on Kemira Pigments Inc:ä vastaan vireillä kanne Savannahissa, Georgiassa, Yhdysvalloissa. Merkittäviä muutoksia ei tapahtunut vuoden aikana. Määrittelemättömän korvaussumman lisäksi vaaditaan 60 milj. USD:n suuruisia sakon luonteisia korvauksia. Kemira Pigments Inc. katsoo, että kanteet ovat perusteettomia ja tuloksettomia.

Vanhingonkorvauskanne Kemira Chemicals Oy:tä vastaan Siilinjärvellä sovittiin pientä summaa vastaan.

Ympäristöverot

Ympäristöveroja, joita viranomaiset asettavat eri maissa säännöllisin perustein, konserni maksoi arviolta 64 Mmk. Summa koostuu suurimmaksi osaksi hiilidioksidiveroista, jotka sisältyvät polttoaineiden ja sähkön hintaan. Useita uusia veroja tuli voimaan tai ehdotettiin virallisesti vuoden aikana, erityisesti Euroopassa. Vaikkakaan ehdotettujen verojen vaikutuksia ei voida täysin ennakoita, niiden kustannusten ei odoteta olevan konsernitasolla merkittäviä.

YMPÄRISTÖVIESTINTÄ

Konserni julkaisi vuotuisen ympäristöraportin. Konserni ja konserniyhtiöt käsit-

telivät laajasti ympäristöasioita julkaisuissaan ja lehdissään. Ympäristötietoa annettiin laajasti julkisuuteen esimerkiksi osana Responsible Care -ohjelmaa.

KEMIRA-KONSERNIN YMPÄRISTÖTIEDOT

Vuoden 1995 luvuissa on mukana aikaisempien lisäksi tiedot kahdeksalta pieneltä tehtaalta.

	1990	1993	1994	1995	Suuntaus ¹²
Päästöt veteen (tonnia)					
Kemiallinen hapenkulutus (COD) ¹	..	9 900	8 907	10 192	
Typpi (N)	2 500	1 562	1 288	1 374	-
Fosfori (P) ²	4 952	1 697	1 796	1 703	--
Metallit (Hg+Cd+Pb+Cr+As) ³	..	39	26	20	--
Päästöt ilmaan (tonnia)					
Hiukkaset	1 950	1 180	1 536	1 762	-
Rikkidioksidi (SO ₂) ⁴	23 138	10 908	10 719	10 454	--
Typen oksidit (NO ₂) ⁵	8 546	7 524	7 481	6 814	-
Hiilidioksidi (CO ₂) 1000 tn.			..	3 540	
Orgaaniset yhdisteet (VOC) ⁶	..	823	839	812	+ -
Epäorgaaniset yhdisteet (VIC) ⁷	..	6 900	6 555	4 503	-
Raskasmetallit ⁸	..	<1	<1	<1	+ -
Jätteet (tonnia)⁹					
Ongelmajätteet yhteensä	8 669	8 995	8 247	9 742	+ -
- Ulkopuolinen kaatopaikka	..	3 188	3 892	5 111	
- Ulkopuolinen poltto	..	3 115	4 354	3 440	
- Oma kaatopaikka	..	1 218	..	727	
- Muu käsittely	..	1 474	..	464	
Tavanomainen jäte 1 000 tn.	2 254	2 206	2 265	2 269	+ -
Luonnonvarat					
Polttoaineiden kulutus (TJ) ¹⁰			..	60 500	
Ostosähkö (TJ)			..	6 740	
Yhteensä				67 240	
Jäähdytysvesi milj. m ³			..	450	
Jätevesi milj. m ³			..	300	
Turvallisuus					
Onnettomuuksien määrä ¹¹ per 1 milj. työtuntia			..	21,8	
Liitetiedot					
Konsernin liikevaihto Mmk	11 382	11 838	11 698	12 352	
Ympäristöinvestoinnit Mmk	185	44	43	140	+ -
Ympäristönsuojelun käyttökustannukset Mmk	192	234	263	272	+
Ympäristökustannukset yhteensä % liikevaihdosta	3,3	2,3	2,6	3,3	+ -

¹ Arvio. Aiheutu tässä tapauksessa lähinnä epäorgaanisista päästöistä, joten tämä suure ei ole konsernin kannalta kovin oleellinen. Nousun syynä on, että aiempaa useammat tehtaot mittaavat ko. parametria.

² Valtaosin peräisin fosforihapon valmistuksessa syntyvästä kipsistä.

³ Lähinnä kromia (Cr³⁺).

⁴ Kaikki rikkiyhdisteet rikkidioksidiksi laskettuna.

⁵ Typen oksidit typpidioksidiksi laskettuna.

⁶ VOC on haihtuvien orgaanisten yhdisteiden summa.

⁷ Ammoniakin, suolahapon ja kuuden muun tavanomaisen epäorgaanisen yhdisteen summa. Tässä tapauksessa pääosin ammoniakkia.

⁸ Seuraavat raskasmetallit yhteensä: Pb, Hg, Cd, Cr, As, Co, Ni.

⁹ Jätteet määritelty EU-lainsäädännön mukaan. Ei sisällä haitattomia kaivosjätteitä, tehtaalla poltettua jätettä eikä sellaista jätettä, joka jalostetaan edelleen tuotteiksi omilla tehtailla tai myydään ulkopuoliseen kierrätykseen. Määrät ilmoitettu märkäpainoina.

¹⁰ Terajoule eli 10¹² joulea.

¹¹ Onnettomuudet, jotka ovat aiheuttaneet työntekijän kolmipäiväisen tai sitä pidemmän poissaolon, tapahtumapäivä mukaan luettuna.

¹² Kehitysuunta viime vuosina.

LAUSUNTO

Yhdessä KPMG Environmental Advisers (Englanti) -ryhmän kanssa olemme käyneet läpi Kemira-konsernin vuoden 1995 ympäristöraportissa esitettyjen tietojen perusteet. Läpikäynti on tehty Kemiran pyynnöstä. Kemira Oy:n hallitus vastaa raportin sisällöstä ja on sen hyväksynyt. Tietojen kattavuuteen ja täydellisyyteen liittyvistä rajoitteista on raportissa annettu selostus.

Olemme saadun tehtävän puitteissa suorittaneet seuraavat toimenpiteet:

- Keskustelleet niiden henkilöiden kanssa, joiden tehtävänä raportin laatiminen on ollut,
- tutustuneet raportissa esitettyjen lausumien taustatietoihin, sekä
- käyneet kahdella ulkomaisella ja yhdellä kotimaisella toimipaikalla, jotka olemme itse valinneet, tutustuaksemme lähemmin niihin järjestelmiin, joiden avulla ympäristötiedot toimipaikoilla kerätään ja käsitellään.

Suorittamiemme toimenpiteiden perusteella olemme vakuuttautuneet siitä, että

- raportissa esitetyt lausumat perustuvat olemassa oleviin tietoihin,
- esitetyt tiedot on oikein johdettu toimipaikkojen toimittamista tiedoista,
- niiden kolmen toimipaikan osalta, joilla olemme käyneet, tiedot on niiden omista järjestelmistä oikein johdettu,
- Kemiran pyrkimyksenä on ollut antaa olennaisilta osiltaan riittävä ja tasapainoinen kuva ympäristöasioidensa tilasta, ja että
- ympäristöraportti täyttää CEFIC Guidelines on Environmental Reporting for the European Chemical Industry -ohjeissa asetetut yleiset vaatimukset. Kemira on niinkään ottanut ensimmäiset askeleet soveltaakseen Euroopan Yhteisön komission asettaman työryhmän Accounting Advisory Forum on Environmental Issues in Financial Reporting suositusluonnosta ympäristökustannusten ja -vastuiden raportoinnissa.

Helsinki 19. maaliskuuta 1996

KPMG WIDERI OY AB

Hannu Niilekselä
KHT

KONSERNIYHTIÖT

31.1.1996

Yhtiö	Konsernin omistusosuus %	Maa	
Kemira Oy		Suomi	
Kemira Chemicals Oy	100	Suomi	■
Kemira Kemi AB	100	Ruotsi	■
Kemira Chimie S.A.	100	Ranska	■
Kemira Chemicals AS	100	Norja	■
Kemira Kemi (UK) Ltd	100	Iso-Britannia	▲
Kemira Miljö A/S	100	Tanska	■
Scandinavian Silver Eel AB	100	Ruotsi	■
Aliada Quimica S.A.	100	Espanja	●
Kemira Ibérica S.A.	100	Espanja	■
Aliada Quimica de Portugal Lda.	74	Portugali	■
Kemifloc a.s.	51	Tsekinmaa	■
Kemira Industriechemikalien GmbH	100	Saksa	▲
Ferriklor AB	92	Ruotsi	■
Kemipol Co. Ltd	51	Puola	■
Kemira Chem Holding B.V.	100	Hollanti	●
Kemira Peroxides B.V.	100	Hollanti	■
Kemwater B.V.	100	Hollanti	■
Kemira Kemax B.V.	100	Hollanti	●
Kemira Papierchemikalien GmbH	100	Saksa	▲
Kemira Chemicals Inc.	100	Yhdysvallat	●
Kemira Water Treatment Inc.	100	Yhdysvallat	■
Kemira Paper Chemicals Inc.	100	Yhdysvallat	▲
Kemira Paper Chemicals Canada Inc.	100	Kanada	▲
Kaanaan Ruskorae Oy ¹⁾	100	Suomi	■
Kemira Pigments Oy	100	Suomi	■
Kemira Holdings Inc.	100	Yhdysvallat	●
Kemira Pigments Inc.	100	Yhdysvallat	■
Kemira Pigments AB	100	Ruotsi	▲
Kemira Kereskedelmi KFT	100	Unkari	▲
Kemira Pigments Holding B.V.	100	Hollanti	●
Kemira Pigments B.V.	100	Hollanti	■
Kemira Pigmente GmbH	100	Saksa	▲
Kemira Services Holland B.V.	100	Hollanti	□
Kemira International Finance B.V.	100	Hollanti	□
Kemira Agro Rozenburg B.V.	100	Hollanti	■
Kemira Agro Pernis B.V.	100	Hollanti	■
Kemira Pigments S.A. ²⁾	100	Belgia	▲
Kemira Agro Oy	100	Suomi	■
Kemira Agro U.K. Ltd.	100	Iso-Britannia	●
Kemira Ince Ltd	100	Iso-Britannia	■
Kemira Ltd	100	Iso-Britannia	■
Kemira N.I. Ltd	100	Iso-Britannia	■
Kemira Ireland Ltd	100	Irlanti	▲
Kemira Danmark A/S	100	Tanska	■
Kemira Deutschland GmbH	100	Saksa	▲
Kemira Shipping A/S	100	Tanska	▲
Kemira Thai Co. Ltd	50	Thaimaa	▲
Kemira S.A./N.V.	100	Belgia	■
Battaille S.A.	100	Belgia	■
Engrais Battaille S.A.	100	Belgia	■
Kemira Engrais S.A.	100	Ranska	▲

■ = tuotanto	■ Kemira Chemicals
▲ = markkinointi	■ Kemira Pigments
● = holding	■ Kemira Agro
□ = palvelu	■ Tikkurila
	■ Muut

Kemira Agro Services S.A.	100	Belgia	□
Comercial de Fertilizantes Liquidos S.A.	50	Espanja	▲
Viljavuuspalvelu Oy	80	Suomi	□
Mykora Oy	100	Suomi	■
A. Jalander Oy	100	Suomi	■
SiA Kemira Agro Latvija	100	Latvia	▲
Kemira Agro Holding B.V.	100	Hollanti	●
Kemira B.V.	100	Hollanti	●
Multirange B.V.	100	Hollanti	□
Kemira Pernis B.V.	100	Hollanti	●
Kemira Bio Control B.V.	100	Hollanti	●
ZAO Kemira Agro	100	Venäjä	▲
Kemira Agro Poland Sp. z.o.o.	100	Puola	▲
Kemira Sdn. Bhd.	100	Malesia	▲
Kemira Agro Hungary Ltd Co.	100	Unkari	▲
AS Kemira Agro Eesti	60	Viro	▲
Kemira Fine Chemicals Oy	100	Suomi	■
UAB Kemira Agro Vilnius	100	Liettua	▲
Tikkurila Oy	100	Suomi	■
Dickursby Färg AB	100	Ruotsi	▲
Winter-Bouts B.V.	100	Hollanti	■
Winter-Bouts Ltd	100	Etelä-Afrikka	■
AS Eesti Värv	75	Viro	■
UAB Baltic Color	75	Liettua	▲
A/O Finncolor	100	Venäjä	■
Tikkurila Ltda	100	Brasilia	▲
Tikkurila Ltd	100	Iso-Britannia	●
Kemira Coatings Ltd	100	Iso-Britannia	■
Kemira Color Europe B.V.	100	Hollanti	●
Kemira Color B.V.	100	Hollanti	■
Kemira Color N.V.	100	Belgia	■
Kemira Coatings (Ireland) Ltd	100	Irlanti	▲
Northern Universal Coatings Ltd	100	Iso-Britannia	▲
Industrial Coatings Western Ltd	100	Iso-Britannia	▲
Southern Coatings Services Ltd	65	Iso-Britannia	□
Kemira Fibres Oy	100	Suomi	■
Kemira Engineering Oy ³⁾	100	Suomi	□
Vihtavuori Oy	100	Suomi	■
Kemira Finance B.V.	100	Hollanti	●
Kemira International Services S.A.	100	Belgia	□
Kemira Metalkat Oy	100	Suomi	■
Metpela Oy	100	Suomi	■
Kemira Katalysatoren GmbH	100	Saksa	▲
Kemira Safety Oy	100	Suomi	■
Kemira Safety Ltd	100	Iso-Britannia	▲

¹⁾ Kemira Chemicals Oy:n ja Kemira Pigments Oy:n tasaosuuksin omistama.

²⁾ Kemira Pigments Oy:n ja Kemira Pigments B.V:n tasaosuuksin omistama.

³⁾ Kemira Chemicals Oy:n, Kemira Pigments Oy:n ja Kemira Agro Oy:n tasaosuuksin omistama.

Luettelosta puuttuvat ne yhtiöt, joilla ei ollut toimintaa vuonna 1995.

HALLINTO

Kemira Oy:n yhtiöjärjestyksen mukaan yhtiön asioita hoitavat hallintoneuvosto, hallitus ja toimitusjohtaja. Hallintoneuvoston valitsee yhtiökokous. Hallituksen ja toimitusjohtajan valitsee hallintoneuvosto.

Hallintoneuvoston oleellisimpana tehtävänä on valvoa, että yhtiön asioita hoidetaan terveiden liikeperiaatteiden mukaan ja kannattavuutta silmällä pitäen. Se myös päättää asioista, jotka koskevat toiminnan huomattavaa supistamista tai laajentamista, ja päättää hallitukselle annettavista ohjeista asioissa, jotka ovat laajakantoisia tai periaatteellisesti tärkeitä.

HALLINTONEUVOSTO

Timo Kalli, puheenjohtaja
Heikki A. Ollila, varapuheenjohtaja
Kari Rajamäki, varapuheenjohtaja
Veli Sundbäck
Hanna Markkula-Kivisilta
Maija Perho
Max Arhippainen
Esko Jokiniemi
Martti Korhonen
Reijo Laitinen
Jarmo Laivoranta
Helena Rissanen

Erovuorossa vuonna 1996 ovat Jarmo Laivoranta, Hanna Markkula-Kivisilta, Maija Perho ja Veli Sundbäck.

Henkilöstön edustajat
(läsnäolo- ja puheoikeus, ei äänivaltaa)
Jukka Virta
Jorma Luukkonen
Kirsti Lehtimäki
Pertti Kautto
Tauno Korhonen

TILINTARKASTAJAT

KPMG Wideri Oy, Ab
vastuullisena tilintarkastajana
Hannu Niilekselä, KHT

HALLITUS

Heimo Karinen
s. 1939, dipl.ins., vuorineuvos
Kemirassa vuodesta 1964
Pääjohtaja, hallituksen puheenjohtaja 1991–

Valvonta-alue Kemira Chemicals, Kemira Pigments, konsernisuunnittelu, henkilöstö ja viestintä

Omistaa Kemiran osakkeita
2 000 kpl ja osakeoptioita
160 000 kpl

Timo Mattila
s. 1943, tekn.lis.
Kemirassa vuodesta 1972
Varapääjohtaja 1990–, hallituksen varapuheenjohtaja 1991–

Valvonta-alue Vihtavuori, Kemira Safety, Kemira Metalkat, konsernitutkimus, ympäristönsuojelu ja tarkastushallinto

Omistaa Kemiran osakkeita
1 500 kpl ja osakeoptioita
120 000 kpl

Juhani Kari
s. 1944, varatuomari
Kemirassa vuodesta 1969
Hallituksen jäsen 1990–
Varatoimitusjohtaja 1995–

Valvonta-alue Tikkurila sekä laki- ja vakuutusasiat

Omistaa Kemiran osakkeita
500 kpl ja osakeoptioita
120 000 kpl

Esa Tirkkonen
s. 1949, dipl.ins.
Kemirassa vuodesta 1974
Hallituksen jäsen 1991–
Varatoimitusjohtaja 1995–

Valvonta-alue Kemira Agro, Kemira Fibres, taloushallinto, finanss hallinto, energia ja konsernisynergia

Omistaa Kemiran osakkeita
500 kpl ja osakeoptioita
120 000 kpl

Leif Ekström
s. 1942, dipl.ekonomi
Hallituksen jäsen 1994–
Ei omista Kemiran osakkeita

Sten-Olof Hansén
s. 1939, kauppat.toht.
Hallituksen jäsen 1994–
Ei omista Kemiran osakkeita

MUU KONSERNIHALLINTO

Kaj Friman

s. 1953

Hallintoneuvoston ja hallituksen
sihteeri
Finanssiahallinto

Raija Arasjärvi

s. 1957

Taloushallinto

Reino Airikkala

s. 1940

Konsernisuunnittelu

Eero Sipilä

s. 1953

Henkilöstö

Donald Jonasson

s. 1943

Ympäristönsuojelu

Mikko Sivonen

s. 1941

Energia

Botho Simolin

s. 1938

Konserniviestintä

YDINLIIKETOIMINTA-ALUEIDEN JOHTO

Yrjö Sipilä

s. 1949, ekonomi

Kemirassa vuodesta 1975

Kemira Chemicals Oy:n toimitus-
johtaja 1990–*

Kari Autio

s. 1945, dipl.ins.

Kemirassa vuodesta 1971

Kemira Pigments Oy:n toimitus-
johtaja 1987–*

Tauno Pihlava

s. 1946, dipl.ins.

Kemirassa vuodesta 1970

Kemira Agro Oy:n toimitusjohtaja
1994–*

Raimo Piironen

s. 1949, ekonomi

Kemirassa vuodesta 1982

Tikkurila Oy:n toimitusjohtaja
1988–

* vuosi, jolloin nimitettiin aikaisemman orga-
nisaatiiorakenteen mukaisen tulosryhmän joh-
tajaksi

TÄRKEIMPIEN TYTÄRYHTIÖIDEN HALLITUKSET 1995

KEMIRA CHEMICALS OY

Heimo Karinen

Timo Mattila

Reino Airikkala

Carsten Olsson

Yrjö Sipilä

KEMIRA PIGMENTS OY

Heimo Karinen

Timo Mattila

Juhani Kari

Kari Autio

Kaj Friman

Risto Ojala

KEMIRA AGRO OY

Heimo Karinen

Esa Tirkkonen

Kaj Friman

Tauno Pihlava

Timo Lainto

Rauno Valkonen

TIKKURILA OY

Juhani Kari

Esa Tirkkonen

Raimo Piironen

Kari Autio

Birgit Hämäläinen

OSOITTEITA

• Suunnanumero 12.10.1996 alkaen

SUOMI

KEMIRA OY

Porkkalankatu 3
PL 330
00101 Helsinki
Puh. (90) 13 211
Tlx 121191 kehki fi
Fax (90) 694 6167
<http://www.kemira.com/>
• 09

KEMIRA CHEMICALS OY

Porkkalankatu 3
PL 330
00101 Helsinki
Puh. (90) 13 211
Fax (90) 694 1375
• 09

KEMIRA CHEMICALS OY

PL 20
71801 Siilinjärvi
Puh. (971) 400 111
Tlx 42154 kesvi fi
Fax (971) 400 777
• 017

KEMIRA CHEMICALS OY

PL 171
90101 Oulu
Puh. (981) 313 8111
Fax (981) 313 8222
• 08

KEMIRA CHEMICALS OY

Tutkimuskeskus
PL 171
90101 Oulu
Puh. (981) 313 8111
Fax (981) 313 8766
• 08

KEMIRA CHEMICALS OY

PL 74
67101 Kokkola
Puh. (968) 828 2111
Fax (968) 822 1487
• 06

KEMIRA CHEMICALS OY

PL 500
65101 Vaasa
Puh. (961) 325 8111
Fax (961) 321 4767
• 06

KEMIRA CHEMICALS OY

29200 Harjavalta
Puh. (939) 535 7111
Fax (939) 535 7219
• 02

KEMIRA PIGMENTS OY

Porkkalankatu 3
PL 330
00101 Helsinki
Puh. (90) 13 211
Fax (90) 132 1794
• 09

KEMIRA PIGMENTS OY

28840 Pori
Puh. (939) 628 1000
Tlx 66141 kepor fi
Fax (939) 628 1149
• 02

KEMIRA AGRO OY

Porkkalankatu 3
PL 330
00101 Helsinki
Puh. (90) 13 211
Fax (90) 694 4327
• 09

KEMIRA AGRO OY

Tutkimuskeskus
Luoteisrinne 2
PL 44
02271 Espoo
Puh. (90) 80 471
Fax (90) 882 263
• 09

KEMIRA AGRO OY

PL 5
23501 Uusikaupunki
Puh. (922) 1541
Tlx 62570 keuus fi
Fax (922) 154 216
• 02

KEMIRA AGRO OY

29200 Harjavalta
Puh. (939) 535 7111
Fax (939) 535 7219
• 02

KEMIRA AGRO OY

PL 74
67101 Kokkola
Puh. (968) 828 2111
Fax (968) 822 1487
• 06

KEMIRA FINE CHEMICALS OY

Porkkalankatu 3
PL 330
00101 Helsinki
Puh. (90) 13 211
Fax (90) 132 1701
• 09

TIKKURILA OY

Kuninkaalantie 1
PL 53
01301 Vantaa
Puh. (90) 85 771
Fax (90) 8577 6900
<http://www.kemira.com/tikkurila>
• 09

KEMIRA ENGINEERING OY

Porkkalankatu 3
PL 330
00101 Helsinki
Puh. (90) 13 211
Tlx 121191 kehki fi
Fax (90) 694 0914
• 09

KEMIRA FIBRES OY

PL 24
37601 Valkeakoski
Puh. (937) 57 311
Tlx 22161 str fi
Fax (937) 573 1412
• 03

VIHTAVUORI OY

41330 Vihtavuori
Puh. (941) 377 9211
Tlx 28257 kehal fi
Fax (941) 377 1460
• 014

KEMIRA METALKAT OY

PL 20
41331 Vihtavuori
Puh. (941) 377 9500
Tlx 28141 kecat fi
Fax (941) 377 1978
• 014

KEMIRA SAFETY OY

PL 501
65101 Vaasa
Puh. (961) 325 8511
Fax (961) 321 2671
• 06

METPELA OY

Turuntie 41
23800 Laitila
Puh. (922) 85 731
Fax (922) 856 305
• 02

VILJAVUUSPALVELU OY

Graantie
PL 500
50101 Mikkeli
Puh. (955) 164 040
Fax (955) 164 050
• 015

A. JALANDER OY

Muurlantie 101 B
25130 Muurla
Puh. (924) 728 050
Fax (924) 728 0520
• 02

MYKORA OY

27400 Kiukainen
Puh. (938) 864 5650
Fax (938) 864 5655
• 02

BELGIA

KEMIRA INTERNATIONAL SERVICES S.A.

Avenue Einstein 11
B-1300 Wavre
Puh. +32-10-232 711
Fax +32-10-232 988
Tlx 59218

KEMIRA PIGMENTS S.A.

Avenue Einstein 11
B-1300 Wavre
Puh. +32-10-232 711
Fax +32-10-229 892

KEMIRA AGRO SERVICES S.A.

Avenue Einstein 11
B-1300 Wavre
Puh. +32-10-232 711
Tlx 59218 kemi b
Fax +32-10-228 988

KEMIRA S.A./N.V.

P.O. Box 6
Rue de la Carbo
B-7333 Tertre
Puh. +32-65-712 211
Tlx 57122 kemira b
Fax +32-65-641 917

BECKER ACROMA KEMIRA BENELUX N.V.

Industriepark 16
B-2220 Heist-op-den-Berg
Puh. +32-15-244 693
Fax +32-15-248 873

BRASILIA

KEMWATER BRASIL, S.A.

Estrada Particular
Eiji Kikui 417 -
Cooperativa
09852-040 São Bernardo
do Campo-SP

TIKKURILA LTDA

Estrada Samuel
Aizemberg, 1707
09851-550 São Bernardo
do Campo-SP
Puh. +55 11 751 2032
Fax +55 11 751 2366

ESPAÑA

KEMIRA IBÉRICA, S.A.

Gran Via Corts Catalanes,
641
E-08010 Barcelona
Puh. +34-3-412 3050
Fax +34-3-412 0884

COMERCIAL DE FERTILI- ZANTES LIQUIDOS S.A.

Avda Alicante, 20
E-46460 Silla (Valencia)
Puh. +34-6-121 05 40
Fax +34-6-120 04 58

ETELÄ-AFRIKKA

WINTER-BOUTS LTD.

Cnr. van Dyk &
Commissioner Streets
P.O. Box 9294
1501 Benoni, Johannesburg
Puh. +27 11 914 2600
Fax +27 11 914 1293

HOLLANTI

KEMIRA INTERNATIONAL FINANCE B.V.

P.O. Box 6105
NL-3196 ZG Vondelingen-
plaat-RT
Puh. +31-10-472 8911
Fax +31-10-472 8642
Tlx 20015

KEMIRA PEROXIDES B.V.

P.O. Box 1015
NL-3180 AA Rozenburg
Puh. +31-181-252 471
Fax +31-181-252 401

KEMWATER B.V.

P.O. Box 1015
NL-3180 AA Rozenburg
Puh. +31-181-252 569
Fax +31-181-252 570

KEMAX B.V.

Oosterhorn 4
P.O. Box 124
NL-9930 AC Delfzijl
Puh. +31 596 647 550
Fax +31 596 648 173

KEMIRA PIGMENTS B.V.

Prof. Gerbrandyweg 2
3197 KK Rotterdam
P.O. Box 1013
NL-3180 AA Rozenburg
Puh. +31-181-246600
Fax +31-181-213169

KEMIRA AGRO ROZENBURG B.V.

Moezelweg 151
P.O. Box 1015
NL-3180 AA Rozenburg
Puh. +31-10-295 2911
Tlx 29681 kemi nl
Fax +31-181-262 563

KEMIRA AGRO PERNIS B.V.

Vondelingenplaat 17
P.O. Box 6105
NL-3196 XK Rotterdam
Puh. +31-10-295 2911
Tlx 28773 kemip nl
Fax +31-10-416 7192

KEMIRA COLOR B.V.

Mijlweg 65
P.O. Box 83
NL-3300 AB Dordrecht
Puh. +31-78-6527 599
Fax +31-78-6510 886

WINTER-BOUTS B.V.

Nusterweg 98
P.O. Box 809
NL-6130 AV Sittard
Puh. +31-46-4570 100
Fax +31-46-4570 150

INTIA

JAIN KEMIRA FERTILIZERS PVT. LTD

Jain Hills
Shirsoli Road
Jalgaon - 425001
Puh. +91 257 28301
Fax +91 257 28208

IRLANTI

KEMIRA IRELAND LTD

11 Merrion Square
Dublin 2
Puh. +353-1-661 8118
Fax +353-1-661 8343

KEMIRA COATINGS (IRELAND) LTD

Unit B1, Marina
Commercial Park
Centre Park Road
Cork
Puh. +353 21 310 675
Fax +353 21 310 671

ISO-BRITANNIA

KEMIRA KEMI (UK) LTD

Orm House
2 Hookstone Park
Harrogate
N Yorkshire HG2 8QT
Puh. +44-1423-885 005
Fax +44-1423-885 939

KEMIRA INCE LTD

Ince
Chester CH2 4LB
Puh. +44-151-357 2777
Tlx 627407 kemch g
Fax +44-151-357 1755

KEMIRA N.I. LTD

5 Ballygowan Road
Hillsborough
Co. Down BT26 6HX
Puh. +44-1846-682 121
Fax +44-1846-683 189

KEMIRA COATINGS LTD

Head Office
Rookwood Way
Haverhill
Suffolk CB9 8PQ
Puh. +44-1440-706 666
Tlx 817442 macho g
Fax +44-1440-706 192

KEMIRA COATINGS

Industrial Division
Kelvin Way
West Bromwich Rd.
West Midlands B70 7JZ
Puh. +44-121-525 5665
Tlx 335398 mic g
Fax +44-121-553 2787

KEMIRA COATINGS

Industrial Division
Argall Avenue
Leyton
London E10 7QA
Puh. +44-181-556 8833
Fax +44-181-558 8352

KEMIRA COATINGS

Heavy Duty Division
Warth Mills, Radcliffe Rd.
Bury, Lancashire BL9 9NB
Puh. +44-161-764 6017
Fax +44-161-764 6102

**BECKER ACROMA
KEMIRA LTD (BAK)**

Rookwood Way
Haverhill, Suffolk CB9 8PQ
Puh. +44-1440-703 611
Fax +44-1440-761 091

KEMIRA RESINS

P.O. Box 56
Bury
Lancashire BL9 9WV
Puh. +44-161-763 3702
Fax +44-161-763 3729

KEMIRA SAFETY LTD

Unit 14 B
Harris Business Park
Hanbury Road
Stoke Prior
Bromsgrove B60 4EH
Puh. +44-1527-579 990
Fax +44-1527-579 991

JAPANI**KEMIRA-UBE, LTD.**

Ube Building
3-11, Higashi-shinagawa
2-chome
Shinagawa-ku
Tokyo, 140
Puh. +81-3-5460 3365
Fax +81-3-5460 3442

KEMIRA-UBE, LTD.

Ube Plant
2575 Ohaza Fujimagari
Ube-City
Yamaguchi Prefecture 755
Puh. +81-836-353 000
Fax +81-836-352 288

KANADA**KEMIRA PAPER CHEMICALS
CANADA, INC.**

1, rue Holiday, Tour Est
Niveau 5
Pointe Claire,
QC H9R 5N3
Puh. +1-514-697 9933
Fax +1-514-697 9170

KIINA**KEMIRA AGRO OY
BEIJING**

Representative Office
Room 802, Scite Tower
No. 22, Jianguomenwai
Avenue
100022 Beijing
Puh. +86 10 512 3321
Fax +86 10 512 3320

LATVIA**SIA KEMIRA AGRO LATVIJA**

Maskavas iela 40/42-
507.ist
LV-1018 Riga
Puh. +371-7-228 851
Fax +371-7-830 280

AS LATVIJAS KRASAS

Kruzes Str. 3
LV-1041 Riga
Puh. +371 2 617 521
Fax +371-9-345 049

BALTIC COLOR

Kruzes str. 3
LV-1041 Riga
Puh. +371 2 613 625
Fax +371 9 354 500
• 049

LIETTUA**UAB BALTIC COLOR
LITHUANIA**

Vileisio 20
Vilnius
Puh. +2055-744 114
Fax +122 744 114

NORJA**KEMIRA CHEMICALS A/S**

Box 1177
N-1631 Gamle Fredrikstad
Puh. +47-69-358 585
Fax +47-69-358 595

KEMIRA CHEMICALS A/S

Veritasvn. 1
N-1322 Høvik
Puh. +47-67-565 870
Fax +47-67-565 888

PORTUGALI**ALIADA QUIMICA DE
PORTUGAL LTDA**

Rua José Falcao 199
4008 Porto
Puh. +351-2-200 7547
Fax +371-2-208 3476

PUOLA**KEMIPOL LTD.**

ul. Kuznicka 1
72-010 Police
Puh. +48-91-174 590
Fax +48-91-173 120

**KEMIRA AGRO
POLAND SP. Z.O.O.**

ul. Kaszubska 52
70 226 Szczecin
Puh. +48-91 884 066
Fax +48-91 884 065

RANSKA**KEMIRA CHIMIE S.A.**

B. P. 5
F-67630 Lauterbourg
Puh. +33-8863 3663
Fax +33-8863 3651

SECO S.A.

B.P. 239
1, rue Savérine
F-60772 Ribécourt Cedex
Puh. +33-4475 7500
Tlx 140458 seco ribec
Fax +33-4475 7510

KEMIRA ENGRAIS S.A.

Marché d'Intérêt
National 80
F-84953 Cavailon Cedex
Puh. +33 9071 0333
Fax +33 9071 4567

RUOTSI**KEMIRA KEMI AB**

Box 902
S-251 09 Helsingborg
Puh. +46-42-171 000
Tlx 72218 kemira s
Fax +46-42-140 635

ALUFLUOR AB

Box 902
S-251 09 Helsingborg
Puh. +46-42-171 000
Fax +46-42-140 635

FERRIKLOR AB

Närkes Kvarnortorp
S-692 00 Kumla
Puh. +46-19-577 200
Fax +46-19-577 353

KEMIRA PIGMENTS AB

Drottninggatan 62
S-252 21 Helsingborg
Puh. +46-42-126 330
Fax +46-42-182 654

DICKURSBY FÄRG AB

Arrendevägen 36
Box 3014
S-163 03 Spånga
Puh. +46-8-621 9950
Fax +46-8-760 1307

SAKSA**KEMIRA PAPIER-
CHEMIKALIEN GMBH**

Postfach 210832
D-76158 Karlsruhe 21
Puh. +49-721-952 660
Fax +49-721-952 6610

**KEMIRA INDUSTRIE-
CHEMIKALIEN GMBH**

Nürnberger Strasse 4
D-63450 Hanau
Puh. +49-6181-92 470
Fax +49-6181-924 720

KEMIRA PIGMENTE GMBH

Mechtildisstrasse 1
D-50678 Köln
Puh. +49-221 322514

Fax +49-221 313546

**KEMIRA DEUTSCHLAND
GMBH**

Postfach 51 07 20
D-30637 Hannover
Puh. +49-511-647 460
Tlx 921484 kemi d
Fax +49-511-647 4625

**KEMIRA KATALYSATOREN
GMBH**

Friedrichstrasse 55
D-65185 Wiesbaden
Puh. +49-611-373 074
Fax +49-611-300 663

TANSKA**KEMIRA MILJØ A/S**

Måde Industrivej 19
DK-6705 Esbjerg
Puh. +45-7545 2555
Fax +45-7545 2575

KEMIRA DANMARK A/S

Company House
Midtermolen 7
DK-2100 Copenhagen
Puh. +45-3527 8000
Fax +45-3527 8080

KEMIRA DANMARK A/S

Limfjordsvej 27
DK-9400 Nørresundby
Puh. +45-9817 3522
Fax +45-9817 3807

KEMIRA DANMARK A/S

Kongensgade 107
DK-7000 Fredericia
Puh. +45-7922 3366
Tlx 51158 kemfre dk
Fax +45-7922 3322

THAIMAA**KEMIRA THAI CO. LTD**

Metro Building, 7th floor
180-184 Rajawongse Rd
Bangkok, 10100
Puh. +66-2-226 3871
Fax +66-2-224 5672

TSEKINMAA**KEMIFLOC A.S.**

Nábr. Dr E Benese 24
CS-75062 Prerov
Puh. +42-641 253 032
Fax +42-641 253 033

UNKARI**KEMIRA KERESKEDELMI KFT**

Népfüredő u. 21/c
H-1138 Budapest
Puh. +36-1-173 2599
Fax +36-1-270 0649

**KEMIRA AGRO HUNGARY
LTD. CO.**

Vöröskereszt street 6
H-6800 Hódmezővásárhely
Puh. +36-62-345 404
Fax +36-62-342 183

VENÄJÄ**KEMIRA AGRO OY**

Representative Office
Korovy Val 7/12
Moscow-117 049
Puh. +7-095-236 0519
Tlx 413918 kemou su
Fax +7-095-230 2354

TIKKURILA OY

c/o Kaukomarkkinat
Pokrovskij Bul. 4/17
101000 Moscow
Puh. +7-095-207 4144
Fax +7-095-207 3668

AO FINNCOLOR

ul. Vozrozhdenija 4
Business Center "PRIN"
Offices 801, 802
198 188 St. Petersburg
Puh. +7-812-119 1985
Fax +7-812-185 0287

VIRO**AS KEMIVESI**

Filtriitee 9A
EE 0001 Tallinn
Puh. +372-6-312 799
Fax +372-6-312 796

KEMIRA AGRO EESTI AS

Merivälja tee 5
EE 0019 Tallinn
Puh. +372-6-300 155
Fax +372-6-300 157

AS EESTI VÄRV

Liimi 5
EE 0006 Tallinn
Puh. +372-656 3337
Fax 949-106 152
• 049

YHDYSVALLAT**KEMIRA WATER
TREATMENT, INC.**

P.O. Box 2247
Savannah, GA 31402
Puh. +1-912-234 8605
Fax +1-912-234 7041

**KEMIRA PAPER
CHEMICALS, INC.**

P.O. Box 2247
Savannah, GA 31402
Puh. +1-912-234 8605
Fax +1-912-234 7041

KEMIRA PIGMENTS INC.

P.O. Box 368
Savannah, GA 31402
Puh. +1-912-652 1000
Tlx 544027 kemira sav
Fax +1-912-652 1175

- Tuotanto
- Myynti

